

[Finansministeren]

5.5. Kvindernes uddannelses- og erhvervsvalg

Kvinder vil udgøre langt hovedparten af den forventede vækst i arbejdsstyrken frem til 1990. Der er imidlertid intet synligt opbrud i tendenserne til, at kvinder i deres erhvervmæssige ønsker og gennem valg af uddannelser sigter mod beskæftigelse inden for den offentlige sektor eller i de private serviceerhverv. Dermed forstærkes ubalancen mellem udbuddet af og efterspørgslen efter arbejdskraft. Det er nødvendigt med bestræbelser for at få kvinderne til at vælge uddannelser, som giver beskæftigelse inden for områder, der traditionelt opfattes som mandefag.

Såfremt der ikke sættes ind med bestræbelser for at få øget tilgangen af kvinder til væksterhvervene, vil arbejdskraftmangelen og flaskehalsproblemerne stige, og samtidig vil mange kvinder stå med uddannelser, der ikke giver beskæftigelse.

Ved ansættelse af ligestillingskonsulenter inden for AF-systemet er der allerede påbegyndt en formidling og vejledning, der kan nedbryde de traditionsbestemte holdninger til kvinders og mænds kvalifikationer og muligheder på arbejdsmarkedet.

Ligestillingskonsulenterne søger at påvirke arbejdsgivere og virksomheder til i højere grad at rekruttere kvindelig arbejdskraft og kvinderne til i større omfang at vælge uddannelser, der fører til beskæftigelse i traditionelle mandefag.

Regeringen har med tilfredshed noteret sig, at Dansk Arbejdsgiverforening og Jernets arbejdsgiverforening har iværksat en kampagne for at motivere kvinder til at vælge mere teknisk betonedede uddannelser.

Inden for uddannelsessektoren er en række initiativer rettet specielt mod kvinders erhvervsvalg. På erhvervsskolerne afholdes erhvervsintroducerende kurser for piger i folkeskolen, og der gennemføres omskoling til beskæftigelsesfag for piger, der ikke kan opnå nogen praktikplads. Ved teknika afholdes særlige vejledningskurser for kvinder, der ikke er blevet optaget ved de ønskede videregående uddannelser.

Regeringen vil styrke bestræbelserne for at påvirke kvindernes erhvervs- og uddannelsesvalg. Det vil i forbindelse med drøftelserne med arbejdsmarkedets parter blive afklaret,

hvordan denne indsats mest hensigtsmæssigt kan gennemføres.

5.6. Bygge- og anlægssektoren.

Sæsonudjævningen i bygge- og anlægssektoren vil blive søgt fremmet gennem effektivisering af vinterbyggeriet og via ændring af tidsforløbet for udbud og påbegyndelse af offentlige og offentligt støttede byggearbejder. Disse foranstaltninger vil sikre en mere intensiv udnyttelse af bygge- og anlægssektorens kapacitet.

Regeringen agter endvidere at etablere mulighed for løbende regulering af det offentlige byggeri på regionalt niveau, så der tages hensyn til forskelle i bygge- og anlægssektorens kapacitet i de enkelte regioner.

6. Afsluttende bemærkninger

Det er nødvendigt, at der over en bred front sættes ind med foranstaltninger, der kan imødegå mangelsituationer på arbejdsmarkedet. Skal den økonomiske vækst og dermed den fortsatte stigning i beskæftigelsen fastholdes, må virksomhederne have mulighed for at rekruttere tilstrækkelig arbejdskraft.

Det er regeringens opfattelse, at iværksættelse af de initiativer, der er nævnt i nærværende redegørelse, vil yde et afgørende bidrag til at lette den omstillingsproces, som bl.a. flaskehalsproblemerne er udtryk for.

Regeringen vil fremover følge udviklingen på arbejdsmarkedet opmærksomt, både for at vurdere effekten af de tiltag, der nu gennemføres, og for at kunne gribe ind med yderligere foranstaltninger, såfremt fortsatte ubalancer på arbejdsmarkedet gør dette nødvendigt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 27:

Forespørgsel til statsministeren [om, hvilke oplysninger statsministeren kan give om den katastrofale forværring af betalingsbalancen og om de af regeringen påtænkte foranstaltninger].

Af Svend Auken (S) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 13/2 86).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål til ministre:**Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):**

Jeg skal under indtryk af de overvældende mange spørgsmål appellere om, at alle medvirker til at afvikle spørgetiden rimelig hurtigt, og jeg skal oplyse, at det er min hensigt at administrere ordningen for medspørgere restriktivt.

Spm. nr. S 650**1) Til statsministeren af:****Albrechtsen (VS):**

»Vil statsministeren sørge for, at det bliver opklaret, hvem der taler sandt i sagen om veto retten, og vil statsministeren i den forbindelse officielt afkræve landbrugskommissæren og den hollandske regering et klart dementi af deres udtalelser?«

Skriftlig begrundelse

Statsministeren bør nu erkende, at det er fuldstændig uholdbart, at der ikke er skabt klarhed i sagen om forhandlingerne om veto retten under behandlingen af EF-pakken. I folketingets spørgetid fastholdt statsministeren, at der ikke er indgået nogen aftale mellem landene om at afstå fra brug af veto retten i fremtiden på de nye områder, hvor der indføres flertalsafstemninger (spørgetiden den 15. januar 1986, svar til Albrechtsen (VS)). Spørgsmålet var stillet på baggrund af den hollandske regerings oplysninger om, at landene har indgået en stiltiende aftale herom.

Nu viser det sig, at sagen ingenlunde er afklaret med statsministerens svar. I Politiken den 6. februar 1986 oplyses, at EF-Kommissionens landbrugskommissær, Frans Andriessen, den 5. februar har sagt, at »i Luxembourg blev vi enige om, at der ikke kommer flere vetoer«.

Statsministeren og kommissæren kan ikke begge tale sandt. Denne sag må afklares inden folkeafstemningen. For hvis der er bare den mindste kerne af sandhed i Andriessens og den hollandske regerings påstande, må alle jo være enige om alene af den grund at opfordre vælgerne til at stemme nej. Der må derfor nu iværksættes en gennemgribende undersøgelse af hele denne særdeles alvorlige sag, og det kræves, at statsministeren omgående afkræver landbrugskommissæren og den hollandske regering et klart og officielt dementi af deres påstande.

Vil statsministeren ikke det, er det statsministerens troværdighed, der står på spil.

Albrechtsen (VS):

I bedste fald var der tale om en helt utiladelig naivitet fra statsministerens side, da han uanfægtet i folketingets spørgetid den 15. januar 1986 blankt afviste, at der skulle være nogen stiltiende aftale om ikke at bruge veto retten på de nye områder, hvor der indføres flertalsafstemninger.

I værste fald har statsministeren haft kendskab til denne forståelse. Det kan vi ikke vide; det må opklares senere hen, men det vigtigste er i hvert fald nu, at det står fast, at alle forsøg på at neddyse denne sag må betragtes som fuldstændig mislykkede, og den skal opklares fuldt ud inden folkeafstemningen. Det må alle kunne enes om, sådan som sagen står nu. Andriessens udtalelse, de hollandske ministres udtalelser og nu også Luxembourgs EF-ambassadørs og endelig Belgiens udenrigsministers, Tindemans', bekræfter alle dette, og jeg må bede statsministeren om at gribe ind med en undersøgelse af den sag nu.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg tror, jeg vil holde mig til hr. Albrechtsens skriftlige motivering af spørgsmålet, for den var langt klarere og mindre polemisk end den mundtlige.

Op så bliver svaret: hr. Albrechtsen beder mig om at foranledige et dementi af nogle udtalelser i en sag, hvor ophavsmanden til disse udtalelser allerede selv har givet et dementi. Spørgsmålet er derfor en antikvit. Veto retten består fuldt ud som hidtil.

Albrechtsen (VS):

[Albrechtsen]

Jeg synes egentlig, det er ganske utroligt, at statsministeren på den måde fuldstændig uanfægtet kan afvise de meddelelser, der indløber fra ministre og kommissærer om nøjagtig det samme. Det synes jeg giver stof til særdeles megen eftertanke. Statsministeren vil altså have sagen dysset ned, og han siger nu, at der skulle foreligge et dementi fra Andriessen.

Jeg har læst Andriessens udtalelser, og det, Andriessen har dementeret, er alene, at man skulle have drøftet spørgsmålet om selve Luxembourgforliget. Andriessen har ikke dementeret og har jo heller ikke kunnet dementere, at der er indgået en aftale om ikke at bruge Luxembourgforligets vetoet, og det er det, der er det afgørende. Det er aldrig blevet dementeret fra Andriessens side, det vil jeg bede statsministeren bekræfte.

Endelig vil jeg bede statsministeren endnu en gang forklare mig, hvordan vi får denne sag opklaret. Man kan da ikke bare blive ved med at sige, at der ingenting er. Vil statsministeren gå til de andre lande og forlange en sikker skriftlig erklæring om, at vetoetten er der, og at den kan og skal bruges, når et land føler sine interesser trådt for nær, eller vil statsministeren fortsætte med neddysningsforsøget i denne sag?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg kan gentage: der er ikke indgået nogen aftale om, at vetoetten skal anvendes mindre end før. Sådan forholder det sig. Om den vil blive anvendt mindre end før, vil naturligvis afhænge af, hvordan hvert enkelt land handler og disponerer, og vi ved jo alle, at Holland altid har været imod at bruge vetoetten; derfor kan man ikke være forundret over den hollandske fremstilling. Til gengæld ligger det jo klippefast fra de seneste dages udvikling, at den britiske regering ligesom den danske skærer ud i pap, at den ligesom vi agter at gøre brug af vetoetten som hidtil, og at vi selv vil vurdere hvornår, ganske som før. Danmark har ved adskillige lejligheder nedlagt veto, og det forbeholder vi os naturligvis også retten til at gøre i fremtiden. Hvis andre vil give afkald på brug af vetoetten, er det en sag, de pågældende lande må afgøre med deres parlamenter.

Albrechtsen (VS):

Jeg kan forstå, at det på ingen måde anfægter statsministeren, at alle de andre lande, eventuelt undtagen Storbritannien – det ved vi endnu ikke – har indgået en sådan aftale. Det anfægter ikke statsministeren, at W. van Eekelen fra Holland den 10. januar bekræftede den stiltiende aftale, at H. van den Broek, også fra Holland, i Ekstra Bladet den 11. januar bekræftede den, at Andriessen i Politiken den 6. februar bekræftede den, at Luxembourgs EF-ambassadør i Notat i dag bekræfter den og oplyser, at den aftale er kommet til veje gennem bilaterale aftaler mellem landene. Hvad mener statsministeren om det? Hvordan kan statsministeren vide, at der ikke foreligger dette net af bilaterale aftaler mellem de andre lande? Hvordan kan statsministeren bare afvise det? Det anfægter åbenbart heller ikke statsministeren, at H. van den Broek fra Holland heller ikke vil dementere spørgsmålet. Det anfægter åbenbart heller ikke statsministeren, at Leo Tindemans fra Belgien også har den opfattelse.

Statsministeren (Poul Schlüter):

W. van Eekelen er i spørgsmålet om vetoetten for længst, for uger tilbage, blevet underkendt af sin egen udenrigsminister, men det er måske forbigået hr. Albrechtsens opmærksomhed, eller er det?

Alle lande er enige om, at vetoetten fortsat består. Nogle lande holder mere af vetoetten end andre – vi elsker den. Om andre lande vil gøre mindre brug af vetoetten i fremtiden end før, kan jeg jo ikke vide, og det kan hr. Albrechtsen heller ikke – det må afhænge af de kommende års begivenheder – men for Danmarks vedkommende forholder det sig således, at vi i fornødent fald agter at gøre brug af vetoetten ganske efter de retningslinjer, danske regeringer hidtil har fulgt.

Albrechtsen (VS):

Jeg skal gøre det kort, for jeg må jo konstatere, at denne sag efter regeringens opfattelse skal dysses ned og ikke opklares. Så vil jeg håbe, at et flertal i dette folketing vil sikre, at regeringen bliver tvunget til at få opklaret denne sag.

Statsministeren siger, der ikke er nogen lande, som ikke er enige med statsministeren om vetoetten. Så vil jeg bede statsministeren besvare følgende spørgsmål: hvordan kan

[Albrechtsen]

Leo Tindemans så sige, der ingen vetoret er? På spørgsmålet: vil veto slet ikke blive brugt på de nye områder, hvor man går fra enstemmighed til kvalificeret flertal, svarer Leo Tindemans: nej, overhovedet ikke! Det er oplysninger, der vil blive offentliggjort i Notat i morgen. Hvordan harmonerer det med statsministerens påstand om, at alle lande er enige om dette spørgsmål? Det harmonerer jo overhovedet ikke.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg fortolker Leo Tindemans' udtalelse således, at han udtrykker den belgiske opfattelse, at Belgien ikke ønsker at anvende vetoretten, men Danmark har en anden opfattelse, og der er ingen tvivl om, at alle 12 lande ved forhandlingernes afslutning klart har erkendt og accepteret, at der ikke er sket nogen indskrænkning i vetoretten, og hr. Albrechtsen kan være ganske tryk. Jeg anser det for uundgåeligt, at der på et eller andet tidspunkt i fremtiden – jeg kan ikke vide hvornår, det kan være om få måneder, det kan være om mange måneder – bliver en situation, hvor Danmark vil gøre den såkaldte vetoret gældende. Det skulle dog være ejendommeligt andet. Jeg kan ikke love, at vi vil gøre det inden for de første par måneder blot for at glæde hr. Albrechtsen, men tag det roligt – dagen kommer. Der er ingen tvivl.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 663

2) Til *statsministeren* af:

Albrechtsen (VS):

»Kan statsministeren bekræfte, at den beskrivelse i diagramform af beslutningsprocessen efter forslagene i EF-pakken om samarbejdet med EF-Parlamentet, som er gengivet i Jyllands-Posten den 31. januar 1986 og af venstres pressetjeneste den 6. februar 1986, er korrekt?«

Skriftlig begrundelse

Jyllands-Posten har den 31. januar 1986 gengivet et diagram, der viser beslutningsgangen i EF-Ministerrådet efter reglerne i EF-pakken, og venstres pressebureau har den

6. februar 1986 udsendt et tilsvarende diagram.

De viser i begge tilfælde entydigt, at den afgørende ændring er det forhold, at kombinationen af de nye regler om flertalsafgørelser, Kommissionens samspil med Parlamentet og Parlamentets mulighed for ikke at forkaste, men derimod få ændret et forslag er den virkelig farlige situation, hvor både EF-Kommissionen og EF-Parlamentet afgørende styrkes og får flere strenge at spille på efter de nye regler.

For netop i dette tilfælde har samarbejdet mellem Kommissionen og Parlamentet den virkning, at Parlamentet kan få presset sine ændringsforslag igennem (hvis Kommissionen støtter Parlamentet, skal der et enstemmigt Råd til for at afvise Parlamentets ændringsforslag), og derpå kan dette ændrede forslag vedtages i den endelige form med kvalificeret flertal i Ministerrådet.

Det er hævdet, at Ministerrådet altid har den endelige afgørelse. Det er rigtigt i den forstand, at et enigt Ministerråd kan afvise ændringsforslagene, og at 23 stemmer (hvoraf Danmark har de 3 stemmer) kan standse det endelige forslag. Men et uenigt Ministerråd kan altså ikke afvise ændringsforslagene; det vil sige, at Danmark ikke har store chancer for at få dem afvist. Og til slut kan Danmark altså heller ikke stoppe det endelige forslag uden brug af Luxembourgforligets vetoret. Det vil sige, at Danmark her vil skulle vælge mellem at lade sig stemme ned på et forslag, som Parlamentet og Kommissionen i fællesskab har fået maltrakteret, eller trække i nødbremsen og bruge et veto.

Albrechtsen (VS):

Statsministeren skabte med sit indlæg den 28. januar her i folketinget virkelig forvirring og forplumring med hensyn til indholdet af de nye regler vedrørende Parlamentets rolle og afstemningsreglerne. Statsministeren sammenblandede den situation, hvor der gælder enstemmighed, fordi Parlamentet har forkastet et samlet forslag, med den situation, som eksisterer i forbindelse med behandlingen af ændringsforslag, hvor det endelige forslag kan vedtages med flertal.

Derfor ønsker jeg i første omgang at få opklaret, om statsministeren og jeg som udgangspunkt for det næste spørgsmål kan bli-

[Albrechtsen]

ve enige om, at den beskrivelse af reglerne, som er givet i Jyllands-Posten og af venstres pressetjeneste, er korrekt.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Ja, det kan jeg bekræfte. Den er korrekt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 664

3) Til statsministeren af:

Albrechtsen (VS):

»Kan statsministeren bekræfte, at han fejlagtigt har oplyst, at direktivforslag skal vedtages med enstemmighed i de tilfælde, hvor det er lykkedes EF-Parlamentet at få gennemført ændringer i EF-Kommissionens oprindelige forslag?«

Skriftlig begrundelse

Der har været en betydelig forplumring af begreberne i debatten om de nye regler for samarbejdet mellem EF-Parlamentet, Kommissionen og Ministerrådet. Ikke mindst statsministeren har under folketingets debat-ter bidraget hertil.

I debatten den 28. januar 1986 i folketinget sammenblander statsministeren således to afgørende forskellige situationer. Nemlig den situation, hvor Parlamentet har forkastet et forslag i dets helhed, og hvor forslaget derpå kun kan vedtages ved enstemmighed, og den situation, hvor Parlamentet fremsætter ændringsforslag, men ikke forkaster hovedforslaget. Det er denne sidste situation, der er den farlige, og Parlamentet vil næppe bruge den første mulighed ret ofte; det ville jo være dumt, da Parlamentet og Kommissionen netop ofte er enige. Det afgørende er nemlig, at i det sidste tilfælde vil det samlede og ændrede forslag kunne vedtages med kvalificeret flertal, efter at Parlamentets ændringsforslag er stemt ind. Det kræver enstemmighed at hindre, at Parlamentets ændringsforslag kommer ind. Statsministeren sammenblander ganske enkelt denne form for »negativ« enstemmighed med spørgsmålet om enstemmighed i den endelige afstemning.

Dette fremgår af Folketingstidende 1985-86, sp. 5935, den 28. januar 1986, hvor statsministeren sagde: »Man kan altså sige, at

Parlamentet i yderste fald vil kunne foranledige, at Ministerrådet skal træffe sin afgørelse ved enstemmighed, dvs. som det er i dag. I værste fald kan vi altså risikere, at det i fremtiden vil være, ligesom det er i dag ... Ja men hvad er det så for noget? Det er en detalje uden betydning.« Dette er direkte i modstrid med pakkens forslag til art. 149, stk. 2, bogstav e): »Rådet vedtager med kvalificeret flertal det af Kommissionen genbehandlede forslag«.

Og det fremgår klart af sammenhængen i den citerede passus fra statsministeren, at det er dette tilfælde, hvor Kommissionen har optaget nogle af Parlamentets ændringsforslag i sit genbehandlede forslag, der er tale om.

Albrechtsen (VS):

Det glæder mig, at vi er enige vedrørende Jyllands-Posten, og derudaf kan jeg konkludere, at statsministeren rodede ganske fantastisk rundt i det under folketingsdebatten den 28. januar. Statsministeren og andre borgerlige hånedes dengang pakkemodstanderne for at komme med gale oplysninger, sprede forvirring osv. Det viste sig altså ved en nærmere analyse, at det faktisk var statsministeren, der gav vildledende oplysninger og spredte ikke så lidt forvirring. Især sammenblandede statsministeren spørgsmålet om den negative enstemmighed, den enstemmighed, der skal til for at få ændringsforslag ud under behandlingen, med spørgsmålet om enstemmighed ved den endelige afgørelse, som er en positiv enstemmighed. De to ting sammenblandede statsministeren, og dermed var statsministeren i stand til at give det indtryk, at disse nye regler om Parlamentet er ufarlige.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg må minde om den skriftlige motivering, spørgeren har givet, så får vi måske lettere klarhed frem. Der spørges, om jeg kan bekræfte, at jeg fejlagtigt har oplyst, at direktivforslag skal vedtages med enstemmighed i de tilfælde, hvor det er lykkedes EF-Parlamentet at få gennemført ændringer i EF-Kommissionens oprindelige forslag. Det spørgsmål må jeg svare nej til. Det kan jeg ikke bekræfte; det vil heller ingen anden kvindefødt kunne.

Albrechtsen (VS):

Af det, statsministeren sagde den 28. januar, fremgik det, at statsministeren ville have os til at tro, at den virkelig farlige situation skulle være, når Parlamentet forkastede et forslag. Derom siger statsministeren, at det er det værste, der kan ske. Nej, det er ingenlunde det værste, der kan ske, og jeg går også ud fra, at statsministeren i dag vil bekræfte, at statsministeren dermed tilsloredede en langt farligere mulighed, nemlig at Parlamentet og Kommissionen laver ændringsforslag, men at Parlamentet ikke forkaster det samlede forslag, for det betyder, at Danmark vil blive sat i en situation, hvor den negative enstemmighed bliver en trussel for Danmark. Det kræver enstemmighed at få disse ændringsforslag ud, og da det endelige forslag kan vedtages med flertal, er der jo ingen grund til, at Kommissionen og flertallet skal tage hensyn til Danmark ved disse ændringsforslag. Så bliver disse ændringsforslag bare tromlet igennem. Kommissionen behøver kun ét lands støtte, og så bliver det endelige og forringede forslag tromlet igennem med kvalificeret flertal til slut. Er det ikke den korrekte gengivelse, hr. statsminister?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Hvis debatten om parlamentsafsnittet forekommer mange at være indviklet, så har hr. Albrechtsen sandelig været en stor bidragyder dertil.

Der er ikke noget nyt i, at Parlamentet kan stille ændringsforslag til Kommissionens forslag. I den gældende formulering af artikel 149 står der nemlig:

»Så længe Rådet ikke har truffet afgørelse, kan Kommissionen ændre sit oprindelige forslag, især når det er blevet forelagt Forsamlingen til udtalelse.«

Sådan var det, sådan er det, og sådan vedbliver det at være.

Albrechtsen (VS):

Jeg synes, at statsministeren burde gøre et alvorligt forsøg på at få opklaret nøjagtigt, hvordan denne sag er. Derfor vil jeg stille et spørgsmål til statsministeren endnu en gang. Det nye er, at man får reglerne om flertalsafstemninger i den endelige afgørelse, og at det kombineres med den regel, at der skal en enstemmig beslutning til for at få et æn-

dringsforslag ud af et forslag. Det vil sige, at Kommissionen ikke behøver at tage hensyn til Danmark, når man gennemtrumfer et ændringsforslag – det kan Danmark ikke forhindre – og så kan Danmark stemmes ned i den endelige afstemning, hvor man i dag har det sådan, at der kræves enstemmighed ved den endelige afstemning. Det vil sige, at man ikke behøver at tage hensyn til Danmark under behandlingen af disse ændringsforslag. Er det ikke det, der er sagen, hr. statsminister?

Hjortnæs (S):

Statsministeren har ret i, at det her kan være kompliceret. Nu har statsministeren formentlig ikke, sådan som jeg har, siddet i Ministerrådet, hvor man skal tage stilling til konkrete indstillinger fra Kommissionen. Jeg har oplevet Kommissionen komme med indstillinger til Ministerrådet, som Ministerrådet ikke ville acceptere, hvorefter formandskabet går i gang med at skabe et kompromis. Jeg har oplevet, at kompromiser skabt af formandskabets initiativ ikke har fået Kommissionens anbefaling.

Vil statsministeren bekræfte, at der herefter kan opstå den situation, at Danmark sammen med et kvalificeret flertal træffer en beslutning i Rådet imod Kommissionens anbefaling, at Parlamentet ved den ekstra samrådsprocedure stiller ændringsforslag til rådet af Kommissionen, der reelt fører forslaget tilbage til den oprindelige skikkelse fra Kommissionens hånd, og at dette nye forslag derefter kan vedtages af et nyt kvalificeret flertal, hvori Danmark ikke indgår?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg sige følgende til hr. Albrechtsen – og det dækker, mener jeg også, i det omfang jeg fattede det, hr. Hjortnæs' spørgsmål: Forsamlingen, altså Parlamentet, kan give råd som hidtil. Kommissionen kan vælge at følge rådet. Gør Kommissionen det, vender sagen tilbage til Ministerrådet, og her kan denne procedure foranledige, at Ministerrådet skal beslutte sig med enstemmighed. Men det vil, tror jeg, i praksis betyde, at der netop kommer til at foreligge en ekstra mindretalsbeskyttelse for et land som Danmark, og det skal vi ikke beklage.

Albrechtsen (VS):

Jeg må så konstatere, at statsministeren tilsyneladende ikke har fattet et pip af, hvad de nye regler går ud på, for hvis statsministeren kan kalde det forhold, at Danmark ikke kan gøre noget ved, at der bliver gennemført et ændringsforslag, for så skal alle lande være enige om, at ændringsforslaget skal være, en mindretalsbeskyttelse for Danmark, så har man da vist stillet alting fuldstændig på hovedet.

Statsministeren besvarede ikke mit spørgsmål: er det nye ikke dette, at man nu får en situation, hvor man ikke kan hindre ændringsforslagene, idet det kræver enstemmighed at hindre dem, samtidig med at man heller ikke kan ændre det endelige forslag, idet det kan vedtages med kvalificeret flertal, og at Danmark dermed gennem hele beslutningsprocessen simpelt hen kan tromles ned? Er det ikke realiteten, hr. statsminister? Ellers burde statsministeren kunne forklare, hvorfor det ikke er realiteten.

Hjortnæs (S):

Det er faktisk bemærkelsesværdigt, hvis statsministeren ikke selv har fattet, hvad regelændringerne i praksis går ud på. Derfor er jeg nødt til at spørge statsministeren igen, om statsministeren vil bekræfte, at der kan opstå den situation, at Danmark er med til at træffe en beslutning i Ministerrådet på grundlag af et kvalificeret flertal, at den beslutning derefter ændres ved Parlamentets initiativ, at dette ændrede forslag godkendes af Kommissionen, fordi det minder om det forslag, Kommissionen selv oprindeligt fremlagde, og at dette således ændrede forslag vedtages af et nyt kvalificeret flertal, hvori Danmark ikke indgår. Nu har jeg forsøgt at forklare det så pædagogisk, som jeg kan. Det skulle være muligt for statsministeren at forstå det. Ellers kan jeg sige til statsministeren, at statsministeren bør bekræfte det, for det forholder sig sådan.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg først sige tak for den tillid til mine åndsevner, som hr. Hjortnæs har givet udtryk for. Det betyder meget for mig, at den anerkendelse kommer netop det sted fra.

Må jeg svare, at jeg føler mig overbevist om, at det i et tilfælde som det, hr. Hjortnæs

beskriver, vil være i hvert fald en meget, meget sjælden begivenhed, at Kommissionen vil følge Parlamentet og gå videre med forslaget, hvor Kommissionens råd er indbygget i et ændret kommissionsoplæg til Ministerrådet. Jeg tror, det bliver meget sjældent; jeg vil ikke afvise, at det kan finde sted – det skal nok kunne forekomme i et enkelt tilfælde – men kommer den sag så frem med års mellemrum, er jeg indstillet på at ville diskutere både med hr. Hjortnæs og med hr. Albrechtsen, om det så ikke lige netop er i en sådan situation, Danmark bør nedlægge et veto, og hvis jeg får de to medlemmers tilslutning, hvad jeg synes meget peger på at jeg kan regne med, skulle den sag jo så være i orden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 665

4) Til statsministeren af:

Albrechtsen (VS):

»Kan statsministeren bekræfte, at det er ukorrekt at hævde, at ændringsforslag fra EF-Parlamentet, som ikke godkendes af EF-Kommissionen, ikke kommer videre, dvs. ikke når frem til behandling i Ministerrådet, ifølge de nye regler i EF-pakken?«

Skriftlig begrundelse

Statsministeren hævdede i folketingsdebatten den 28. januar 1986, at ændringsforslag fra EF-Parlamentet efter de nye regler i EF-pakken kun bliver ført frem til Ministerrådet, hvis EF-Kommissionen synes, disse forslag er fornuftige. »Hvis Kommissionen ikke synes, det er ændringsforslag, der duer, kommer de aldrig frem«, sagde statsministeren (Folketingstidende 1985-86, sp. 5935).

Nu har det næppe været statsministerens hensigt at vildlede, og disse regler er jo meget udviklede, men da det er sagt i folkettingen, og da denne debat yderligere blev fulgt i radioen af tusinder af mennesker, så bør fejlen naturligvis rettes.

For de foreslåede regler i pakken indebærer jo ganske klart – artikel 149, litra d – at alle forslag fra Parlamentet fremlægges for Ministerrådet: »Kommissionen fremsender til Rådet sammen med sit genbehandlede forslag de ændringsforslag fra Europa-Parlamentet, som den ikke har accepteret, idet den

[Albrechtsen]

afgiver udtalelse om disse. Rådet kan med enstemmig vedtage disse ændringer.«

Det fremgår altså heraf, at Parlamentet efter disse regler simpelt hen har krav på, at Ministerrådet behandler dets ændringsforslag, mens statsministeren altså gav folketinget og offentligheden det indtryk, at Kommissionen bare kunne smide Parlamentets forslag i papirkurven. Gid det var så vel! Men det er det altså ikke, og derfor bør denne statsministerudtalelse altså rettes.

Albrechtsen (VS):

Det var jo meget glædeligt, at vi nu i statsministerens sidste svar fik sat på plads, at Parlamentet og Kommissionen altså får disse muligheder, som vi hele tiden har frygtet. Nu siger statsministeren så, at det vil ske sjældent. Det kan statsministeren håbe; vi andre er bange for, at det vil ske tit.

Statsministeren havde i det hele taget en uheldig dag den 28. januar 1986. Ikke alene rodede han spørgsmålet om negativ og positiv enstemighed sammen, men statsministeren oplyste endog, at forslag stillet af Parlamentet, som Kommissionen ikke bryder sig om, ikke kom frem til behandling i Ministerrådet, og det var jo positivt forkert, hvad statsministeren oplyste dér. Det skal ses på baggrund af, at de borgerlige faktisk hånedede pakkemodstanderne og mente, at pakkemodstanderne ikke havde forstået noget som helst af det hele.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg skal henstille, at man holder sig til det spørgsmål, som det drejer sig om nu, nemlig spørgsmål nr. S 665.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg vil undlade at besvare den betragtning, hr. Albrechtsen knyttede til det forrige og afsluttede spørgsmål.

Når Parlamentet i dag fremsætter ændringsforslag, fremsendes disse ændringsforslag til Rådets orientering. Sådan var det, sådan er det, og sådan vedbliver det at være. Jeg har aldrig sagt, at Kommissionen, som hr. Albrechtsen siger i motiveringen for sit spørgsmål, vil smide ændringsforslagene i papirkurven; det ville nok også være overdrevent uhøfligt over for en folkevalgt forsamling.

Albrechtsen (VS):

Jeg kan ikke forstå, hvordan statsministeren kan hævde, at det har han aldrig sagt, for det, statsministeren sagde, var følgende: »Hvis Kommissionen ikke synes, det er ændringsforslag, der duer, så kommer de aldrig frem.« Det mener jeg er det samme som at smide dem i papirkurven. Men ifølge pakken skal Kommissionen i det tilfælde sende dem videre til Ministerrådet med sine kommentarer. Jeg vil bede statsministeren bekræfte, at det er det, der står i pakken, og det er altså faktisk noget helt andet end det, statsministeren oplyste folketinget om den 28. januar 1986 under debatten. Når nu vi blev hånet sådan den 28. januar 1986 for, at vi ikke havde forstået noget som helst, og analysen af, hvad der egentlig blev sagt den 28. januar 1986, viser, at statsministeren både på dette punkt og på det foregående punkt, vi diskuterede, faktisk var den, der rodede det hele sammen, så har jeg blot ønsket, at vi nu ved denne lejlighed får fastslået ganske nøjagtigt, hvad det egentlig er, der står i pakken.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg henviser til, hvad jeg netop har sagt. Hr. Albrechtsen har et ganske usædvanligt talent for at misforstå. Vist har jeg da brugt den vending under folketingsdebatten, »at så kommer ændringsforslagene aldrig frem«. Dermed sigtede jeg til, at så kommer de ikke frem som Kommissionens ændringsforslag, men de sendes, som jeg nævnte før, som hidtil frem til orientering. Det er da også meget rimeligt, og hr. Albrechtsen kan vel heller ikke have noget imod, at forslag og råd, som stammer fra Parlamentet, sendes frem til orientering for medlemslandenes regeringer. Er det ikke meget godt?

Albrechtsen (VS):

Jo, men så er vi jo altså enige om, hvad der sker, nemlig at de rent faktisk sendes frem og ikke, som statsministeren oplyste den 28. januar 1986, ikke sendes frem. For statsministerens ærinde var jo at bagatellisere Parlamentets indflydelse, ligesom det var det på andre områder, hvor det i dag, hvor vi får det gennemgået i detaljerne, viser sig, at den bagatelliseringskampagne er mislykkedes. Dette her spørgsmål belyser, hvorledes statsministeren ligesom med en håndbevægelse

[Albrechtsen]

ville feje disse nye regler ind under gulvtæppet og sige: det betyder ikke noget, det er kun bagateller; hvis Kommissionen ikke bryder sig om Parlamentets forslag, smider den dem bare i papirkurven. Det var det indtryk, statsministeren ønskede at give folketinget og offentligheden, og det var et forkert indtryk, for forslagene skal fremsendes til og behandles i Ministerrådet. Det er vi enige om nu, og det er jeg glad for at statsministeren har bekræftet. Men det viser noget om, hvordan man kørte under debatten den 28. januar 1986.

Ivar Nørgaard (S):

Jeg vil gerne oplyse statsministeren om, at sådanne forslag ikke kun skal sendes frem til orientering. I virkeligheden får Parlamentet nu en initiativret, for de skal sendes frem, uanset om Kommissionen er enig i dem, og derefter kan de vedtages i Ministerrådet med enstemmighed. Det er altså ikke kun til orientering, det er til behandling, og de kan derefter vedtages i Ministerrådet med enstemmighed, uden at Kommissionen har anbefalet det.

Kan statsministeren bekræfte det?

Statsministeren (Poul Schlüter):

For klarheds skyld bliver jeg nødt til at sige til hr. Albrechtsen, at vi ikke er enige, men da hr. Albrechtsen i sit sidste indlæg ikke stillede noget spørgsmål til mig, hvordan skulle jeg så bære mig ad med at svare? Det er lidt synd, men der er ikke noget at gøre ved det. Når der ikke er spørgsmål, kan jeg heller ikke svare.

Til hr. Ivar Nørgaard kan jeg sige, at det er der ikke noget nyt i, for det er jo også således i dag, at Ministerrådet har mulighed for at tage hensyn til råd, som gives af Parlamentet, og der er jo udmærkede situationer, hvor Parlamentets indsats har betydet, at vi nåede et slutresultat, som var bedre end det, Kommissionen havde bragt frem. Jeg tænker f.eks. på sagen om tilskudsforer til dyr, hvor Kommissionen en dag stillede et forslag, som tillod en meget høj grad af hormonpræparatilsætning, men hvor Parlamentet kom med det råd til Kommission og Ministerråd, at man af hensyn til forbrugernes interesser skulle ændre Kommissionens forslag, og det sluttede Ministerrådet sig til. Det var et godt

råd, vi dér fik af Parlamentet. Jeg håber, der kommer mange gode råd også i fremtiden, for vi skal jo ikke glemme, hvem det er, der sidder i Parlamentet. Der sidder i hvert fald 50 pct. socialdemokrater og socialister, og så sidder alle vi andre der, som heller ikke varetager koncernernes og industriens interesser, men forbrugernes. Så hvis der er nogen interesse, det er naturligt for Parlamentet at tilgode, er det naturligvis forbrugernes, for det er forbrugerne, der også er de vælgere, som har sendt parlamentsmedlemmerne derved.

Ivar Nørgaard (S):

Vil statsministeren benægte, at der er forskel på den situation, der eksisterer i dag, hvor Parlamentet kan udtale sig, og så kan Rådet, hvis det ønsker det, drøfte denne udtalelse, og så den situation, som foreligger, hvis pakken bliver vedtaget, hvor Parlamentet kan stille ændringsforslag, som derefter skal fremsendes af Kommissionen, selv om kommissionen ikke er enig i dem, til behandling i Ministerrådet? Deri ligger der en forskel mellem den nuværende situation og den, vi risikerer at komme i, hvis man vedtager pakken.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Der er tale om en nyformulering, som især har sin begrundelse i, at for fremtiden er det tanken at høre Parlamentet to gange i stedet for nu kun én gang, og så må man naturligvis lave en smule om på de juridiske formuleringer, men i realiteten, i praksis, mener jeg ikke der er stor forskel, for det er også sådan i dag, at når Parlamentet fremsætter det, vi kan kalde råd eller ændringsforslag, så fremsendes disse til Rådet, som ikke blot kan tage, men også ofte har taget hensyn til Parlamentets råd.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 674

5) Til statsministeren af:

Albrechtsen (VS):

»Vil statsministeren garantere, at det inden folkeafstemningen afklares, om Ministerrådets forretningsorden ændres eller ej?«

Skriftlig begrundelse

[Albrechtsen]

Vælgerne, der den 27. februar skal afgøre, om Danmark skal godkende EF-pakken, har inden da krav på at vide, om pakken vil blive sammenkoblet med en ændring af EF-Ministerrådets forretningsorden eller ej. Det ville være uanstændigt at lade et sådant vigtigt element i de samlede bestræbelser for at styrke EF-organerne ude af helheden og derpå vedtage det efter en eventuel godkendelse af pakken. Sagen er belyst i Politiken den 7. februar 1986.

Derfor må regeringen nu meddele de øvrige lande, at forretningsordenen, uanset hvordan det går med EF-pakken, ikke vil blive ændret. Dette faktum må de øvrige lande så tage til efterretning. Vil de ikke det, må vælgerne i Danmark derpå have at vide, at der kan forventes en langvarig strid om denne forretningsorden, og at resultatet kan blive negativt for Danmark, hvilket vil gøre de nye traktatbestemmelser endnu farligere, fordi kombinationen af flertalsafstemninger og den nye forretningsorden vil sætte små genstridige lande under et vældigt pres.

Resultatet af forslaget til ændring af forretningsordenen, som det hollandske formandskab bliver ved med at presse på med, vil først og fremmest være, at Kommissionen eller et flertal i Rådet vil få ret til at fremtvinge afstemninger. Så længe der gælder enstemmighed i Rådet, vil denne ændring ikke i sig selv være så farlig, men ved overgang til flertalsafgørelser på nye områder vil et flertal i samspil med Kommissionen hurtigere kunne fremtvinge afgørelser, hvor Danmark skal fremskaffe 23 stemmer, hvoraf Danmark selv har de tre, for at kunne stoppe beslutningen.

Og forinden kan det samme flertal lige have hindret, at Danmark fik stoppet et ændringsforslag fra Kommission og Parlament. En kombination af ændringsforslagsproceduren, der ikke giver Danmark mulighed for at hindre forringelser af direktivforslag, og den nye forretningsorden i forbindelse med flertalsafstemninger vil således kunne føre til, at Danmark gang på gang, hvis Danmark er genstridigt, simpelt hen får kniven for struben.

Albrechtsen (VS):

Netop på baggrund af, at vi nu har fået klarlagt, at de nye regler om flertalsafstem-

ninger i kombination med Parlamentets og Kommissionens øgede muligheder for at få lavet ændringsforslag imod Danmarks vilje og i kombination med det faktum, at vi ikke kan forvente at kunne anvende vetoretten på de nye områder, er det en særdeles farlig sag, at man vil ændre den forretningsorden, som er gældende i Ministerrådet, for det vil jo betyde, at Danmark ikke længere kan forhale afstemningerne. Det vil sige, at ændringsforslag og endelige forslag vil kunne tromles igennem i voldsomt tempo og Danmark blive kulet ned i den endelige afstemning, fordi der ikke kan samles de nødvendige 23 stemmer.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Nej, jeg vil bestemt ikke garantere, at det er udelukket i fremtiden, at Ministerrådets forretningsorden ændres. Praktiske og rationelle forbedringer i forretningsordenen vil da nu som før interessere Danmark. Vi skal vel ikke bare for princippet skyld være reaktive. Det er jo ikke noget nyt, at der kan være drøftelser om Rådets forretningsorden. Folketingets markedsudvalg modtog i øvrigt den 3. oktober 1985 en redegørelse herfor. Det er jo den danske linje, at vi ønsker klarhed over procedurerne, og vi har sympati for, at hvis de store lande søger at undgå en afstemning, fordi de har en national interesse at varetage, skal de ikke i al uendelighed kunne udskyde beslutningen. Så ser vi helle- re, at de tvinges frem på banen, således at de anvender Luxembourgforligets bestemmelser og bruger vetoretten direkte. Kommer der drøftelser om ændringer af denne art, vil vi naturligvis tage forslagene med hjem, og så vil vi drøfte dem med folketingets partier i markedsudvalget.

Albrechtsen (VS)

Ja, det er jo et klart svar, statsministeren har givet. Det var det klare svar, som befolkningen har krav på at kende, inden der tages stilling til pakken, nemlig det klare svar, at regeringen er indstillet på at acceptere ændringer af forretningsordenen. Og så vil jeg gerne spørge statsministeren, om han ikke er enig i, at når man, som statsministeren udtrykker det, laver regler, der fremtvinger hurtigere afstemninger og altså tvinger landene frem på banen med deres eventuelle prote-

[Albrechtsen]

ster – som statsministeren vist udtrykte det – og man samtidig har en situation, hvor der er bragt tvivl om vetorettens anvendelse gennem denne stiltiende aftale, altså bragt tvivl om, hvorvidt den nødbremse overhovedet eksisterer, som statsministeren klamrer sig til ved den endelige afstemning, er det så ikke utrolig farligt, netop når vi ser på kombinationen af en sådan forretningsorden med en lynhurtig afstemningsprocedure og så denne nødbremse, som måske ikke længere kan bruges? Jeg vil godt spørge statsministeren, om han ikke finder, at kombinationen af de to ting medfører en særdeles farlig situation.

Gade (SF):

Jeg vil gerne takke statsministeren for hans bekræftelse af, at det er regeringens synspunkt, at forretningsordenen skal ændres. Det er jo ikke kun de store lande, der kan blive øvet pres på i den situation, og som et lille land ville vi jo nok være mere interesserede i – jeg ville i hvert fald – om vi kan blive sat under pres ved, at man ændrer forretningsordenen og derved går til hurtigere afstemninger.

Statsministeren sagde: hvis der kommer et sådant forslag, og da vil jeg spørge statsministeren: hvordan kan statsministeren sige »hvis«, for i erklæringen fra formandskabet om pakken siger formandskabet, at det har givet udtryk for, at det er dets hensigt at sørge for, at det pågældende arbejde – og det er arbejdet med at forbedre Rådets beslutningsproces – fuldføres snarest muligt. Det er formandskabet, der i en erklæring til protokollen har sagt, at det skal ske snarest muligt. Derfor forstår jeg ikke, at statsministeren siger »hvis«. Det må da være straks efter, at pakken er vedtaget.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg først sige følgende til hr. Albrechtsen: hidtil har det været Rådsformandens beslutning, om der skal gennemføres afstemning eller ej. Det har åbnet mulighed for, at enkelte medlemslande gennem påvirkning af formanden har kunnet undgå afstemning, og så er sagernes behandling blevet forsinket og forsinket og forsinket, og det har disse lande kunnet uden direkte at påberåbe sig Luxembourgforliget.

Vi ønsker at styrke Luxembourgforligets status, og derfor vil jeg sige, at hvis vi kan nå frem til, at mulighederne for at blokere bliver mindre ved reglen om, at et flertal i Rådet kan anmode om afstemning, er det da kun godt, for det er, når der anmodes om afstemning, at de enkelte lande – også de store – må tage stilling til, om de vil bruge vetoretten. Jeg skal ikke blande mig i, om de vil bruge den, men vær Danmark i en situation af den art, ville vi højst tænkeligt bruge den. Det mener jeg er en styrkelse både af en hurtig og praktisk beslutningsprocedure og også af vetorettens status.

Må jeg så sige til hr. Gade: jeg har ikke sagt, at forretningsordenen skal ændres. Jeg ved, at en række regeringer gerne vil vende tilbage til dette spørgsmål, og ønsker de det, må vi jo se på det. Og så kommer vi hjem i markedsudvalget og drøfter tingene grundigt med folketingets partier.

Albrechtsen (VS):

Det er en bemærkelsesværdig påstand, statsministeren fremkommer med, at han vil styrke vetorettens status, al den stund han under det første spørgsmål fuldstændig afviste at gøre noget som helst forsøg på at genoprette den vetoret, som de andre lande efter tur er ved at smadre. Det ville statsministeren intet gøre ved, og så står han nu her og siger, at han vil styrke vetoretten. Det harmonerer unægtelig særdeles dårligt, og derfor vil jeg godt spørge statsministeren:

Når situationen er den, som vi nu så grundigt har fået beskrevet her i dag, at der kan gennemføres ændringsforslag fra Kommissionen og Parlamentet, som Danmark ikke kan hindre, at Danmark kan stemmes ned ved flertal til slut, at vetoretten er i fare på de nye områder, er det så ikke utrolig farligt samtidig at vedtage en ny forretningsorden, der betyder, at Danmark kommer under et frygteligt pres lige fra starten, og at der, som statsministeren også udtrykte det lige før, ikke længere er mulighed for at forhale afstemningerne? Er den samlede virkning af alle disse ting, hr. statsminister, overhovedet blevet grundigt overvejet nogen steder i regeringen? Har man i virkeligheden gjort sig klart, hvilken frygtelig samlet virkning alle disse nye regler får?

Gade (SF):

Jeg skal takke statsministeren for svaret. Jeg kan konstatere, at statsministerens argumentation går ud på, at vi nu kommer i en situation, hvor vi får mere brug for vores Luxembourgforligsvetoret. Det er egentlig en god demonstration af, at vi kommer i en betydelig vanskeligere position, når statsministeren argumenterer, som han gør. Det er jo en ret, vi stort set ikke har brugt, eftersom det er vanskeligt at bruge den, men nu kommer vi altså i en situation, hvor vi får mere brug for den, fordi et flertal i Rådet – hvis en ændring gennemføres i den retning, som statsministeren går ind for – skal kunne kræve afstemning her og nu.

Statsministerens svar til mig om, hvornår dette kommer til debat, gør, at jeg bliver mere i tvivl, for når formandskabet – ikke Holland, men formandskabet – har lavet en sådan erklæring til protokollen og Danmark ikke har protesteret mod den og der deri står, at dette arbejde skal fuldføres snarest muligt ...

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Tiden er udløbet.

Gade (SF):

... betyder det så ikke, at det er nu efter den 27., dette arbejde skal i gang?

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg appellerede til indledning om, at man medvirkede til at få spørgetiden afviklet rimelig hurtigt. Jeg skal stadig erindre om denne henstilling.

Anker Jørgensen (S):

Jeg ved ikke, om jeg hørte ret, men ellers ville jeg gerne spørge statsministeren: er det rigtigt, at statsministeren sagde, at han vil styrke veto retten? Hvis det er rigtigt, det, statsministeren siger her, hvorfor går man så med til at underminere veto retten ved at gå med til, at man på nye store områder kan gennemføre forslag med kvalificeret majoritet, medens veto retten som princip eller som aftale ligger og svæver helt uden for traktementen?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg først sige til hr. Albrechtsen, at det er en urigtig påstand, han fremfører, at veto retten nu skulle være i fare. Den er overhovedet ikke i fare. Den er bevaret fuldt ud gennem hele regeringskonferencens forløb.

Det har aldrig voldt os bekymring at bruge veto retten, vi har aldrig misbrugt den heller. Vi har brugt den, når vi følte, at en vital dansk interesse stod på spil og var væsentligere end hensynet til helheden. Det vil jo ikke være hver gang, vi er mindretallet – når der nu kan tages beslutning med kvalificeret flertal – der siger: det her er vel nok for galt, det er så vigtigt for os, at her vil vi nedlægge veto. Hvis man gjorde det uafledeligt, kom vi jo ikke fremad. Vi vil gøre det i sager, hvor vi med rette kan sige, at en vital dansk interesse er på spil.

Jeg må sige til hr. Gade, at jeg har ikke sagt, at vi vil bruge veto retten mere i fremtiden; det kan jeg jo ikke vide. Det hænger sammen med, hvad det er for nogle beslutninger, der skal tages, og det er umuligt at vide. Det må vi tage stilling til fra tilfælde til tilfælde, efterhånden som sagerne skal behandles, også i folketingets markedsudvalg.

Jeg kan bekræfte over for hr. Anker Jørgensen, at regeringen er indstillet på, overalt hvor det er muligt, at afklare begreberne, således at veto rettens stilling i hele EFs regie styrkes. Det er vores indstilling. Men samtidig ser vi da gerne, at vi i det daglige arbejde når frem til lidt hurtigere at få truffet de vigtige beslutninger end hidtil, hvor vi for tit har oplevet, at beslutningerne blev udsat halve og hele år. At vi nu på nogle få områder, og især vedrørende det indre marked, får mulighed for at træffe beslutning med almindeligt flertal, hindrer jo ikke, at vi i de sager, hvor vi med rette kan gøre gældende, at en vital dansk interesse er på spil, bruger veto retten.

Albrechtsen (VS):

Skulle vi ikke, hr. statsminister, være så ærlige over for hinanden, at vi erkender, at det, som regeringen ønsker, har udenrigsministeren udtrykt ganske klart, da han i Børsen den 12. februar sagde om de nye regler om flertalsafstemninger: »På den måde kan visse små pressionsgrupper i enkelte lande heller ikke i fremtiden skabe blokeringer og restriktioner på samme måde, når sagen kan

[Albrechtsen]

afgøres med kvalificeret flertal.« Og med disse små pressionsgrupper hentydede udenrigsministeren jo til markedsudvalget og flertallet her i folketinget. Skulle vi ikke være oprigtige nok over for hinanden til at kunne erkende, at det er det, som er regeringens sigte med det her, og det, som også er blevet blotlagt gennem den gennemgang, som vi har haft af spørgsmålene her i dag?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det var vel sådan set en slags spørgsmål, hr. Albrechtsen rettede til mig. Han spørger: skulle vi ikke være ærlige og oprigtige? Det vil jeg gerne bekræfte min fortsatte vilje til, men det er altså ikke på den måde, at det kan slutte med, at vi er enige, for vi er jo simpelt hen drønende uenige. Det er også somme tider en fornøjelse. Det har vi da haft meget glæde af.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 714

6) Til *statsministeren* af:

Ivar Nørgaard (S):

»Hvilke regeringer i EF har fremsat trusler mod Danmark i form af forslag om ændringer i generelle EF-ordninger eller særordninger, som er til fordel for Danmark?«

Ivar Nørgaard (S):

I det oprindelige hemmelige dokument eller notat af 14. januar, som senere kom frem til offentligheden ad mærkelige veje, har regeringens skribenter nedfældet nogle konkrete eksempler på, hvordan Danmark kan miste fordele, hvis vi siger nej til pakken.

Jeg er interesseret i at vide, om det er fantasifostre eller det bygger på oplysninger, statsministeren har modtaget fra ministerkollegaer i andre lande. Er der andre lande, der virkelig skulle have den onde vilje at ville gennemføre nogle af de skrækelige ting, som man fremmaner, disse fantasifostre?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Hr. Ivar Nørgaard er jo en overordentlig erfaren parlamentariker og har også mange års ministergerning bag sig, og derfor kender han udmærket svaret på spørgsmålet. Man

render ikke sådan rundt i EF-samarbejdet og udsteder trusler mod hinanden. Sådan foregår det heldigvis ikke. Vore partnere er repræsenteret af voksne, ansvarlige politikere, og det regner de stadig væk med at vi også er, således at vi selv evner at vurdere konsekvenserne af vore handlinger.

Ivar Nørgaard (S):

Mener statsministeren ikke, at det er landsskadelig virksomhed selv at fremføre en række ting, andre lande vil kunne gennemføre til skade for Danmark, hvis man følger det flertal, der her i folketinget afviste pakken?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Nej, det mener jeg bestemt ikke. De andre lande vidste jo, da vi skrev, hvad vi gjorde, i vore notater, ganske det samme, som blev notaternes indhold. Den situation, som i tilfælde af et nej ved folkeafstemningen vil tegne sig for Danmark, er beskrevet i de indlæg, som udenrigsministeren og jeg selv fremkom med under forespørgselsdebatterne den 21. januar og den 28. januar 1986, og jeg kan da også henvise hr. Ivar Nørgaard til at søge oplysning i disse indlæg, hvor der på fyldig måde er redegjort for en række af de udtalelser, de andre medlemslandes regeringer har fremsat om Danmarks situation.

Ivar Nørgaard (S):

Skal det forstås på den måde, at hvis vi kommer i den situation, at det bliver et nej den 27., vil statsministeren og hans ministerkollegaer ikke modvirke den slags foranstaltninger fra de andre landes side? Har man på forhånd opgivet at modvirke dem? Og hvordan tror statsministeren at man har mulighed for at modvirke dem, når man selv har fremhævet i et stykke papir, at de vil blive resultatet?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg er glad for hr. Ivar Nørgaards tillægs spørgsmål, for jeg vil da gerne bekræfte, at regeringen naturligvis i den pågældende ulykkelige situation, hvor der efter et nej er stor usikkerhed om Danmarks økonomiske stilling, med næb og kløer vil kæmpe for at varetage Danmarks interesser bedst muligt, men vi synes også, det er vores pligt at gøre

[Statsministeren]

folketinget og befolkningen opmærksomme på, at det bliver vanskeligt.

Jeg tror, hr. Ivar Nørgaard fra sin deltagelse i foreningsliv på mange måder har oplevet, hvordan det går et medlem, som bestandig mener det modsatte af alle de andre. I begyndelsen viser de andre lidt overbærenhed, men den fase er vi jo ude over. Dernæst kan det blive vanskeligt at få de andre til at gøre sig tjenester. Det er den fase, Danmark er ved at komme ind i. Og bliver det et nej den 27., vil de andre sætte spørgsmålstegn ved, om det pågældende medlem faktisk bør forblive som medlem af foreningen. Men bliver det et ja ved folkeafstemningen, behøver vi ikke at snakke mere om det, for så har vi jo forhindret, at vi kommer i den uhyggeligt svære situation.

Ivar Nørgaard (S):

Hvis man er medlem af en forening, hr. statsminister, så kender man forretningsordenen, og så retter man sig efter den. Når man melder sig ind, har man undersøgt, hvad der står i forretningsordenen, og følger man den, så er man også et godt og lydigt medlem.

Det, der her er tale om, er, at nogle vil ændre forretningsordenen, og hvis der så er regler i forretningsordenen, at det kun kan gøres ved enstemmighed, er det ret klart, at så bliver der ikke ændret i forretningsordenen, uden at alle stemmer for det, og de, der ikke stemmer for det, er selvfølgelig lige så gode medlemmer – jeg ved ikke, om det er en fodboldklubs vedtægter, statsministeren henviste til.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Uden at vi skal gå for dybt ind i eksemplet med foreningen – men jeg synes slet ikke, det var så tosset – vil jeg sige i anledning af hr. Ivar Nørgaards sidste betragtninger: jo, det er rigtigt, en forening har vedtægter, og de skal holdes, og når man står over for vedtægtsændringer, er det godt, hvis alle, der møder på generalforsamlingen, kan slutte med at være enige. Somme tider bliver de så uenige, fordi en enkelt eller to fastholder modstanden mod forandringer til det bedre, at det slutter med, at man deler sig, og så opstår der nu og da to klubber i stedet for den ene, man havde, og begge bliver så nok svagere. I et samarbejde i en forening såvel

som i EF-sammenhæng må vi nu engang også politisk bygge på, at vi tager hensyn til hinanden, viser loyalitet over for hinanden, og det, der er så bekymrende for mig, er, at hvis vi siger nej, vil de andre 11 overhovedet ikke kunne forstå nej, for de mener med rette, at Danmark har fået sin vilje på alle de afgørende områder. Og sådan er det.

Ivar Nørgaard (S):

For at blive i fodboldklubeksemplet: hvis man delte sig i to, kunne det selvfølgelig kun lade sig gøre, hvis vedtægterne havde nogle regler om, at der skulle enten kvalificeret eller simpelt flertal til, for at der kunne vedtages nogle nye regler. Hvis der havde været en regel om, at der skulle være enstemmighed, kunne man simpelt hen ikke dele sig i to.

Så vil jeg sige, at nu synes jeg, statsministeren går meget vidt i sin imødekommenhed over for de andre lande ved at sige, at vi er blevet imødekommet på alle punkter under forhandlingerne. Hvis det virkelig var tilfældet, måtte man jo gå ud fra, at regeringen havde tilsluttet sig forhandlingsresultatet. Ministeren kom jo hjem og meddelte, at vi havde fået noget, men der var altså noget, vi stadig ikke kunne få, og det ville han gerne høre vores mening om. Nu får vi det fremstillet sådan, at vi var blevet imødekommet på alle punkter. Regeringen måtte da have accepteret det og være gået ind i forliget, hvis det var tilfældet, men sandheden er jo, at vi overhovedet ikke har bedt om noget som helst ved disse forhandlinger. Statsministeren sagde så sent som den 1. januar 1986, at han ikke ønskede og heller ikke syntes, at det var nødvendigt med ændringer i traktaten. Nu er der kommet ændringer, men på de to afgørende punkter, Parlamentets indflydelse og miljøområdet, har vi ikke fået imødekommet vore ønsker, og det var det, der var det centrale.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg skal gøre det kort. Nu siger hr. Ivar Nørgaard, at hvis regeringen syntes, det hele var så godt, og at Danmarks ønsker var blevet opfyldt, så kunne vi jo bare have tilsluttet os og underskrevet traktaterne efter Luxembourgmødet. Men hvorfor lod vi være med det? Det ved jo alle her i salen og efterhån-

[Statsministeren]

den vist næsten alle i befolkningen. Vi undlod at tilslutte os af hensyn til det danske socialdemokrati, som var midt i en modningsproces, som vi troede ville slutte med et socialdemokratisk ja – det troede de fleste i gruppen også, men det gik altså anderledes. Jeg mener fortsat, det var klogt af os til det yderste at søge at lette socialdemokratiet vejen til et ja. Jeg har ikke fortrudt det, selv om mange havde svært ved at forstå, at regeringen for sin part var så tilbageholdende. Det var der nogle der kritiserede os for, men jeg synes, det var en smuk gestus over for socialdemokratiet. Den blev desværre ikke gengældt. Og hvad er der nu tilbage? At vi strides om nogle mindre betydningsfulde bagateller.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 705

7) Til udenrigsministeren af:

Tove Lindbo Larsen (S):

»Vil en eventuel vedtagelse af direktivforslag om bioteknologiske lægemidler (KOM (84) 437 endeligt) pålægge den danske sundhedsstyrelse andre hensyn end de rent sundhedsmæssige og tvinge den til også at foretage kommercielle og økonomiske vurderinger?«

Skriftlig begrundelse

Danmark har betydelige sundhedspolitiske og beskæftigelsesmæssige interesser inden for bioteknologien. Det er væsentligt at mærke sig, at den danske medicinalindustri har stillet sig kritisk over for direktivforslaget. Ligeledes stilles forbrugerne ringere ved, at en del af beslutningskompetencen ifølge direktivet overføres til et underudvalg under EF-Kommissionen, hvorved forbrugerorganisationernes indflydelse formentlig bortfalder.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Spørgsmålet vil blive besvaret af statsministeren.

Tove Lindbo Larsen (S):

Det direktivforslag, jeg omtaler, har som overordnet mål at styrke det indre marked på det farmaceutiske område; det fremgår

tydeligt af den hvidbog, der angiver tidsplanen for gennemførelsen af en række forslag. Det vil sige, at der blandes både kommercielle og økonomiske hensyn sammen med de rent sundhedsmæssige. Tilmed er der en ændret procedure i EF, der dels bureaukratiserer processen, dels holder forbrugerorganisationerne og såmænd også Ministerrådet udenfor.

Den danske repræsentation i EF i dette spørgsmål er sundhedsstyrelsen; derfor spørgsmålet om, hvilken indflydelse det nye direktiv vil få på de kriterier, der nu skal arbejdes efter.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg forstår godt, at fru Tove Lindbo Larsen stiller dette spørgsmål, og det mener jeg også man bør interessere sig for ud fra en ægte optagethed af, hvad sådanne regler kan betyde for sundhedsforholdene. Derfor er jeg glad for at kunne svare, at forslaget er baseret på den nuværende traktats artikel 100, og deraf følger så, at Danmark i givet fald vil kunne modsætte sig, at det vedtages i den foreslåede form.

Forestiller man sig, at forslaget bliver vedtaget på grundlag af den nye bestemmelse i EF-reglernes artikel 100 A, følger det af bestemmelsen i 100 A, stk. 4 – undskyld, det er lidt indviklet, men sådan er den juridiske teknik – at en medlemsstat, såfremt den finder det nødvendigt af sundhedsmæssige grunde, kan gennemføre en mere vidtgående regulering – og nu kommer det helt afgørende – også selv om dette sker under tilsidesættelse af kommercielle og økonomiske hensyn, derunder vedrørende de frie varebevægelser.

Jeg synes, det er godt, at det bliver indrettet sådan, for det betyder, at vi selv træffer disse afgørende beslutninger på sundhedsområdet.

Tove Lindbo Larsen (S):

Det lyder meget pænt, og jeg takker da statsministeren for svaret, men direktivforslaget indeholder også spørgsmålet om godkendelse af markedsføring og anerkendelse af et bioteknologisk fremstillet lægemiddel. Det har jo hidtil været et nationalt anliggende, men i fremtiden skal det forhandles i EF, og en flertalsafgørelse indføres også på dette område. Direktivet påbyder nedsættelse af et

[Tove Lindbo Larsen]

ekspertudvalg under Kommissionen, der får selvstændig kompetence. Udvalget har repræsentanter for medlemslandene, men ingen forbrugerrepræsentanter. Tilmed er de fleste eksperter knyttet til medicinalfirmaer, hvor det kommercielle kommer ind i billedet; tilmed er de multinationale.

Hvis nu Kommissionen er enig i udvalgets indstilling, der blot behøver at være en flertalsafgørelse, kan forslaget sættes i værk. Er Kommissionen uenig, kan det forelægges for Ministerrådet, og det får så tre måneder til at behandle det. Sker der ingenting, beslutter man altså i Kommissionen at sætte det i gang. Derfor vil jeg spørge, om ministeren finder, at det er en procedure, der står mål med den sundhedspolitik, vi har i Danmark, og vil markedet ikke blive oversvømmet af en række produkter, som der ikke er tradition for på det danske marked?

Gade (SF):

Jeg vil spørge statsministeren, om svaret i situationen, hvor man benyttede artikel 100 A i stedet for artikel 100, kan beskrives sådan, at en eventuel dansk beslutning om at varetage sundhedsinteresser fremfor direktivinteresserne her kan indbringes for EF-Domstolen af Kommissionen eller et medlemsland, og at Domstolen skal konstatere, at det ikke er et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller skjult begrænsning af samhandelen, hvis det bliver indbragt.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg vil først svare hr. Gade. Jeg kan bekræfte, at det forholder sig, som hr. Gade siger. Naturligvis og heldigvis kan sager af den art i sidste instans, hvis nogen vil gøre gældende, at der foreligger et misbrug, indbringes for Domstolen. Kunne hr. Gade i det hele taget forestille sig, at man havde retsregler noget sted – nationalt eller internationalt – uden at tvistigheder om deres indhold i sidste instans kunne indbringes for en domstol? Hvor var vi så henne? Det var sandelig ikke godt. Derfor er det naturligt, at vi har reglen om, at Domstolen kan pådømme eventuelle påstande om misbrug.

Må jeg sige til fru Tove Lindbo Larsen, at jeg ville være bekymret, hvis ikke vi netop havde bestemmelsen i artikel 100 A, stk. 4, men den er der, og den har Danmark jo lagt

afgørende vægt på. Det er den, der betyder, at vi selv kan fastsætte en mere vidtgående regulering af sundhedsmæssige grunde, hvis vi ønsker det. Det kan være, at andre lande ikke vil. Det kan være, de har ret, og det kan være, vi har ret, men vi vil gerne selv have lov til at afgøre, om vi har ret; det skal de andre ikke. Så kan vi gennemføre en mere vidtgående regulering, også selv om man der ved tilsidesætter kommercielle hensyn og fri varebevægelighed.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Ikke alle tilstedeværende medlemmer var her ved mødets begyndelse, hvor jeg meddelte, at det var vor hensigt fra formandsstolen at administrere medspørgerordningen restriktivt af hensyn til den meget lange dagsorden.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg skal stille spørgsmålet kort.

Finder statsministeren det rimeligt, at forbrugerorganisationerne og endog Ministerrådet faktisk er sat uden for forhandlingerne ifølge den ny procedure på EF-området?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg kender ikke rigtig forhistorien her, og jeg har ikke rigtig forstand på dette, så jeg vil foreslå, at fru Tove Lindbo Larsen retter dette spørgsmål til indenrigsministeren, som jo i særlig grad har indsigt i sundhedsforhold og kontakt til sundhedsstyrelsen. Jeg tror, det ville være uklogt af mig, fordi jeg ikke ved nok om dette raffinerede tillægsspørgsmål, at indlade mig på at besvare det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 707

8) Til *udenrigsministeren* af:

Camre (S):

»Kan et kvalificeret flertal i Ministerrådet vedtage direktiver vedrørende f.eks. forbrugerbeskyttelse i en sådan form, at de ikke er minimumsdirektiver?«

Skriftlig begrundelse

Danmark har hidtil ved hjælp af enstemmighedsprincippet kunnet stille som betingel-

[Camre]

se for at vedtage et direktiv, at dette blev udformet som et minimumsdirektiv.

Den Europæiske Fælles Akt udvider EØF-traktaten med artikel 100 A, som indebærer overgang fra enstemmighedsafgørelser til afgørelser ved kvalificeret flertal. Det er vigtigt at få belyst, hvad det betyder for kommende direktivers virkning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Også dette spørgsmål besvares af statsministeren.

Camre (S):

Jeg har ønsket at få oplyst, om et kvalificeret flertal i Ministerrådet kan vedtage direktiver f.eks. på området forbrugerbeskyttelse i en sådan form, at de ikke er minimumsdirektiver.

Det er jo sådan, at Danmark hidtil gennem det enstemmighedsprincip, der før har været gældende, og som er gældende stadig væk, kunne stille som betingelse for at vedtage et direktiv, at det blev udformet som et minimumsdirektiv, men som vi alle ved, skal det ændres ved den såkaldte pakke – hvis den bliver vedtaget. Det er artikel 100 A, som jo udvider traktaten sådan, at der herved skabes en overgang fra enstemmighedsafgørelser til afgørelser ved kvalificeret flertal, og det er vigtigt at få belyst, hvad det kommer til at betyde for fremtidige direktiver.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Forbrugerdirektiver kan vedrøre både kvalitetskrav til varer og også mere generelt være en regulering af formueretlig beskyttelseslovgivning.

Med hensyn til kvalitetskrav til varer kan et kvalificeret flertal i Rådet, hvis pakken bliver vedtaget, vedtage direktiver om forbrugerbeskyttelse, som ikke i formen behøver at være minimumsdirektiver, men det skal bemærkes hertil, at Kommissionens forslag til sådanne direktiver skal være baseret – og det er jo det nye og for os så vigtige – på et højt beskyttelsesniveau, og de kan kun fraviges ved enstemmighed. Uanset om fælles regler vedtages i form af et minimumsdirektiv eller ej, følger det af klausulen i artikel 100 A, stk. 4, som vi også drøftede under forrige spørgsmål, at en medlemsstat vil kunne fastsætte

strengere regler, hvis det er begrundet i hensynet til forbrugernes sikkerhed eller sundhed eller det miljø og arbejdsmiljø, der omgiver dem.

Camre (S):

Jeg synes nok, at statsministeren nu udvider indholdet i artikel 100 A, stk. 4, for den handler jo kun om arbejdsmiljø og miljøbeskyttelse og ikke om almindelige forbrugerregler. Men jeg må forstå statsministeren derhen, at Danmark nu kan blive nedstemt. Der kan med kvalificeret flertal vedtages direktiver, som vi ikke har mulighed for at fravige.

Jeg forstår det yderligere således, at statsministeren nok mener, at det vil være på et højt niveau, men at det vil være det niveau, som et flertal i fællesmarkedet kan tilslutte sig. Jeg tror, at statsministeren vil give mig medhold i, at niveauet for forbrugerbeskyttelse ligesom på en lang række tilsvarende områder i Danmark er væsentlig højere, end det er tilfældet i de fleste andre EF-lande.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Nej, sådan er det ikke. Der vil ikke kunne vedtages nye direktiver, som har bindende virkning for Danmark. Hvis Danmark er utilfreds med den satte standard, har vi mulighed for i medfør af artikel 100 A, stk. 4, at fastsætte strengere regler. Vi skal blot have det ægte motiv – og det vil vi jo så også have – at det sker af hensyn til forbrugernes sikkerhed eller sundhed. Det er sandt nok, at bestemmelsen om sundhed står i en anden artikel – så vidt jeg husker artikel 29 – men det er samme begreber, der opereres juridisk med. Hensynet til sikkerhed for forbrugerne, hensynet til sundhed, hensynet til det ydre miljø eller arbejdsmiljøet kan vi påberåbe os som motiv til at fastlægge en højere dansk national standard, og det kommer vi til at gøre i mange, mange tilfælde, selvfølgelig.

Det er ikke så underligt, at de fattigere lande i det sydligere Europa endnu ikke har kunnet bevæge sig op på den samme standard på disse områder som vi, og jeg tror, det tit vil give de andre en inspiration, at vi sætter en højere national standard. Det vil betyde, at fagforeninger og forbrugerorganisationer i de øvrige lande har Danmark at henvise til, og så bidrager vi på den måde som nordisk land til, at de andre efterhånden

[Statsministeren]

kommer op på det rette niveau, hvad vi for resten også er interesseret i af konkurrence- og beskæftigelsesmæssige hensyn.

Camre (S):

Statsministeren citerer ikke hele artikel 100 A, stk. 4. Jeg minder om, at der også står:

»Kommissionen bekræfter de pågældende bestemmelser efter at have konstateret, at de ikke er et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.«

Det ville være interessant at få en belysning af, hvorledes dette princip vil blive administreret, for det er meget svært at forestille sig, at der ikke i danske særregler, i danske videregående regler på alle disse områder vil ligge en begrænsning, åben eller skjult, af samhandelen mellem medlemsstaterne, og det er så nok til, at disse regler ikke kan tages i anvendelse.

Er det muligt for statsministeren at sige noget om, hvorledes man forventer, at disse regler bliver administreret? Der er næsten ikke noget område, hvor der ikke vil ligge en handelshindring i, at Danmark stiller højere krav på miljømæssige og sundhedsmæssige områder end andre lande.

Albrechtsen (VS):

Statsministeren henviser til reglen om højt beskyttelsesniveau. Så vil jeg godt spørge statsministeren: når Kommissionen har fået et direktiv igennem med flertal og Danmark er stemt ned, vil Kommissionen så ikke netop påberåbe sig, at man rent faktisk i direktivet har et højt beskyttelsesniveau? Det skal man jo have; ellers havde man ikke vedtaget direktivet. Ergo vil danske foranstaltninger, som er i modstrid med dette direktiv, blive forkastet af Kommissionen.

Jeg vil godt bede statsministeren bekræfte, at det er helt korrekt, hvad hr. Camre sagde, at så vil vi stå i den situation, at Kommissionen vil nægte at godkende ordningen, og hvor der vil komme en domstolssag, og hvor Kommissionen så vil påberåbe sig, at man jo netop har taget hensyn til et højt beskyttelsesniveau, for det skal man jo.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg vil gerne belyse dette med et konkret eksempel og omtale produktsikkerhed og produktansvar.

Vi har for nylig gennemført et direktiv i EF om produktansvar. Tilbage er sikkerheden. Hvilken forskel er der på sikkerheden for borgerne i et hvilket som helst EF-land og Danmark? Vi har vel vanskeligheder med at påberåbe os, at vi har behov for større sikkerhed end befolkningen i Tyskland, Italien, Frankrig osv.

Derfor vil jeg gerne spørge statsministeren: hvad er det for en situation, Danmark kommer til at stå i, når vi ønsker en høj grad af produktsikkerhed for danske borgere?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg svare under ét: det er da en glædelig nydannelse, at miljø og arbejdsmiljø nu er optaget direkte i Romtraktaten og anerkendes som værdier, der skal tages hensyn til. Det er nyt. Det stod ikke i den oprindelige Romtraktat. Det stod ikke i 1972, hvor vi sluttede os til, for dengang var der ikke så mange mennesker, der var optaget af miljø. Det er vi alle sammen nu. Nu er det anerkendte værdier i Romtraktatens tekst. Det synes jeg er en stor fordel.

Det, der står i artikel 100 A, stk. 4, er, at når der er vedtaget en harmoniseringsforanstaltning og et land finder det nødvendigt at anvende nationale bestemmelser, som er begrundet i vigtige behov – det kan være sundhed, det kan være arbejdsmiljø – så kan staten gøre det. Den skal selvfølgelig give Kommissionen meddelelse om, at den har gjort det, og så skal Kommissionen bekræfte de pågældende bestemmelser efter at have konstateret, at de ikke er et middel til forskelsbehandling eller protektionisme. Det er klart.

Der skal nok komme sager, hvor Danmark over for et andet land vil gøre gældende, at det har vedtaget en eller anden bestemmelse, som vi synes er urimelig, fordi den hindrer fri konkurrence og ikke i det pågældende land er ægte motiveret af de hensyn, som omtales i artikel 100 A. Det kan man ikke udelukke.

Nu kommer jeg til det afgørende, og det er følgende: i sidste instans kan sager – det giver retssikkerhed – indbringes for Domstolen, men den skal ikke foretage et skøn over, hvad der nu er vigtigst: hensynet til frihande-

[Statsministeren]

len, varernes frie bevægelighed eller hensynet til miljø, arbejdsmiljø eller sundhed? Det er ikke to ligeværdige interesser, Domstolen skal tage stilling til – det ligger i indholdet af artikel 100 A, at når man med rette påberåber sig en sundheds- eller miljøgrund, så fortrænger denne grund det generelle hensyn til frihandelen.

Sådan er det, og det mener jeg er meget, meget betryggende for Danmark, og det er vel også grunden til, at så mange fagforbund, som er interesseret i dette her, synes, at de nye regler er et overordentlig klart fremskridt for dansk miljø.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 713

9) Til udenrigsministeren af:

Stavad (S):

»Kan Danmark forbyde import af produkter fremstillet på vilkår, f.eks. veterinære eller dyreværnsmæssige, der ikke opfylder de særlige krav, Danmark i henhold til artikel 100 A i den ændrede Romtraktat eventuelt får accepteret?«

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Spørgsmålet vil blive besvaret af statsministeren på udenrigsministerens vegne.

Stavad (S):

Det, spørgsmålet drejer sig om, er, om vi efter de regler, der ligger i pakken, kan forhindre, at der importeres varer, der er produceret under f.eks. dyreværnsmæssigt helt utilfredsstillende forhold, f.eks. æg fra burhøns i meget små bure, eller at vi kan blive tvunget til at acceptere, at danske producenter skal ud i en ulige konkurrence på det danske marked, f.eks. fordi man i de øvrige EF-lande må benytte tilskudsføder, der indeholder vækstfremmende stoffer, som er ulovlige at benytte efter danske regler.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Ja, det kan Danmark. Danmark kan forbyde sådan import, hvis vi føler, det er på sin plads. Vi kan håndhæve mere vidtgående danske regler, som er begrundet i de hensyn, der er nævnt i traktatens artikel 36, sundhedsforhold m.v. Det kan vi over for pro-

dukter, der importeres fra andre medlemsstater, selv om dette medfører en begrænsning i samhandelen. I det omfang bestemte veterinære forholdsregler har betydning, f.eks. for produktets sundhedsmæssige kvalitet, vil sådanne mere vidtgående danske regler kunne indføres og håndhæves.

Stavad (S):

Jeg vil gerne takke statsministeren for svaret, men jeg synes nok, at der i den sidste del af statsministerens svar indsneg sig en uklarhed i forhold til den meget positive begyndelse.

Statsministeren sluttede med at sige, at dér, hvor det havde en sundhedsmæssig indvirkning på produktet, havde vi mulighed for at afvise varerne. Men det, spørgsmålet går på, er også, om vi kan tage dyreværnsmæssige hensyn, om vi har mulighed for at lave danske regler, som skaber rimelige forhold for de danske husdyr, eksempelvis, som jeg nævnedede, burhøns. Æggene bliver vel ikke en hel masse ringere af, at de er produceret i et lille bur, i et stort bur eller af fritgående høns.

Derfor er essensen af spørgsmålet: kan man forhindre en konkurrenceforvridning til fordel for de øvrige EF-lande ved, at de kan producere med nogle lavere produktionsomkostninger, fordi de har mindre strenge krav om det veterinære, om det dyreværnsmæssige, end vi har i Danmark?

Albrechtsen (VS):

Statsministeren nævnedede artikel 36 i den eksisterende traktat, og det er faktisk en bestemmelse, vi skal være glade for.

Jeg vil godt bede statsministeren bekræfte, at det, han sagde, i virkeligheden gik på den nuværende artikel 100 og artikel 36, for efter dem kan Danmark lave det forbud, som ligger i spørgsmålet. Derimod, når det bliver et spørgsmål om at sammenholde artikel 36 med den nye artikel 100 A, kommer bestemmelserne om Kommissionens ret til at forkaste ind og ødelægger det smukke billede, der var tidligere, når det gjaldt anvendelsen af artikel 36.

Jeg vil godt bede statsministeren bekræfte, at der er den forskel.

Gade (SF):

[Gade]

Jeg vil spørge statsministeren, om han vil bekræfte, at Danmark påberåber sig artikel 100 og dermed kravet om enstemmighed, når vi i dag stritter imod de andre EF-landes krav om mindre burstørrelser.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Selv om det altid er lidt komisk at skulle bekræfte noget, et medlem godt ved på forhånd, hvilket er grunden til, at han har stillet spørgsmålet, kan jeg bekræfte, at naturligvis drejer dette sig om at påberåbe sig artikel 100 – sådan er det.

Må jeg sige til hr. Stavad, at dyreværns-mæssige hensyn – hvis det specielt er det, man tænker på i forbindelse med veterinære forhold – varetages fortsat bedst ved vedtagelse af fælles minimumsforskrifter, og det vil formentlig som hidtil skulle ske på grundlag af traktatens artikel 43. Her er altså i og for sig ikke tale om nogen ændring. Er der en situation, hvor Danmark har en vital interesse at gøre gældende, så må jeg henvise til reglerne om vetoretten.

Stavad (S):

Den glæde, jeg egentlig havde ved at høre statsministerens første svar, indtil vi nåede frem til den allersidste sætning, må jeg desværre sige at jeg ikke kan have længere. Konklusionen er, hvis jeg forstår statsministeren ret, at Danmark har mulighed for at lave nogle strammere bestemmelser om det dyreværnsmæssige, at vi har mulighed for at lave nogle strammere bestemmelser om det veterinære, som kan betyde yderligere omkostninger for de danske producenter, men at vi ikke har mulighed for at forhindre en urimelig og ulige konkurrence.

Hvis jeg har forstået det rigtigt, må jeg konstatere, at i hvert fald miljø ikke strækker sig så bredt ud, som det var ønskeligt, i de bestemmelser, statsministeren er så voldsomt glad for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 632

10) Til *undervisningsministeren* af:

Erling Olsen (S):

»Vil regeringen søge at sikre, at renten på de studielån, som Kongeriget Danmarks Hy-

potekbank administrerer, ikke overstiger pengeinstitutternes gennemsnitlige udlånsrentesats for studielån?»

Skriftlig begrundelse

Hypotekbanken bør ikke opkræve studielånsrenter, der af banktilsynet og domstolene betegnes som urimelige.

Erling Olsen (S):

Når en låntager ikke kan betale renter og afdrag på sit statsgaranterede studielån, overtages lånet af Hypotekbanken. Hypotekbanken låser så renten fast, hvilket betyder, at i en række tilfælde er renten på sådanne studielån, overtaget af Hypotekbanken, i dag 16 og 17 pct., langt over pengeinstitutternes udlånsrente.

De socialdemokratiske medlemmer af Hypotekbankens bestyrelse har rejst dette spørgsmål, men har fået at vide, at det ikke hører under bestyrelsens kompetence, og jeg skal derfor høre ministeren, om regeringen vil gøre noget ved dette.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Der har tidligere været stillet spørgsmål til finansministeren om dette, og det fremgik af finansministerens svar for godt et år siden, at renten oprindelig var 7 pct., og så steg den til 10 pct. i 1960'erne.

I 1975 blev der af Hypotekbanken indført den ordning, at renten blev beregnet på grundlag af rentesatsen i det pågældende pengeinstitut på indfrielsesdagen. Det gjorde man for at undgå en meget omkostningskrævende administration og for at modvirke tendensen til at indfri i spekulationsøjemed.

Dette har så medført, at renten for lån, som er indfriet af statskassen under det tidligere høje renteniveau, mere eller mindre er kommet til at overstige den nugældende rente for pengeinstitutternes studielån. Det må dog bemærkes, at denne forskel i nogen grad udlignes af, at Hypotekbanken ikke beregner sig rentes rente af disse lån.

Imidlertid har Hypotekbanken taget initiativ til en generel rentenedsættelse netop i lyset af det nuværende lave renteniveau. Med tilslutning fra finansministeriet har banken med virkning fra 1. januar 1986 ændret sin praksis, sådan at rentesatser, der overstiger den gældende morarente i henhold til rente-

[Undervisningsministeren]

loven, nedsættes til morarenten, det vil for tiden sige 13 pct. p.a., med virkning for renter, der påløber fra 1. januar 1986.

I tilfælde, hvor der er opnået dom over de pågældende låntagere, eller hvor disse ved indgåelse af frivillige forlig har accepteret en fast rentesats, vil der dog ikke ske nogen ændring af denne rentesats.

Når morarenten er valgt som grundlag for rentefastsættelse i stedet for pengeinstitutternes gennemsnitlige udlånsrente, skyldes det bl.a., at morarenten, som gælder for andre misligholdte fordringer, er kendt af domstolene, som jo må inddrages i en række af de studielånsager, hvor låntagerne ikke indgår frivillige forlig om betalingen. Det skal tilføjes, at der for tiden verserer en sag for højestret om Hypotekbankens rentefastsættelse.

På denne baggrund er der ikke for tiden planer om at gennemføre yderligere ændringer i Hypotekbankens renteberegningspraksis.

Jeg undskylder det lange svar, men det er faktisk ret indviklet, hr. formand.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Det lød sådan, men det tog lidt for lang tid.

Erling Olsen (S):

Jeg kunne også godt forstå, at det var en pæn måde at sige på, at man ikke ville gøre noget ved, at en person, der havde fået renten nedsat fra 21 pct. til 17 pct. og havde accepteret det, fordi det på det tidspunkt var billigt, forsat skal betale 17 pct. Jeg synes, at man skulle holde op med at føre sager for højestret og i stedet for ved regeringsforanstaltning finde en rimelig løsning, så Hypotekbankens lånerente fulgte pengeinstitutternes gennemsnit.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 633

11) Til *undervisningsministeren* af:

Erling Olsen (S):

»Vil ministeren optage forhandling med bankernes og sparekassernes organisationer for at sikre, at statsgaranterede studielån ydes til pengeinstitutternes laveste udlånsrentesats?«

Skriftlig begrundelse

Mange pengeinstitutter tager højere udlånsrente for statsgaranterede studielån end for f.eks. lån til erhvervslivet.

Erling Olsen (S):

En række banker og sparekasser tager højere udlånsrente for statsgaranterede studielån end for f.eks. erhvervslån.

Jeg synes, at det er lige så godt at investere i mennesker som at investere i maskiner, og jeg mener, at når der er statsgaranti for lånet, er der ingen mening i, at renten skal være højere end renten for de lån, der ikke har statsgaranti. Jeg synes, at regeringen skulle optage forhandling med bankernes og sparekassernes organisationer for at sikre, at hvert enkelt pengeinstitut gav studielån til sin laveste udlånsrente.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg synes, spørgeren gjorde mit tidligere svar lidt mere afvisende, end det egentlig var. Jeg forsøgte at give en god begrundelse.

Men så meget des glidere er jeg for i denne omgang at kunne give et imødekommende svar. Jeg mener nemlig ligesom hr. Erling Olsen, at renterne af statsgaranterede studielån bør være rimelige. Jeg har med tilfredshed konstateret, at de seneste ikke-offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik viser en gennemsnitsrente for erhvervslån på 11,7 pct. ved udgangen af 1985, mens rentesatsen for studielån varierer mellem 10 og 12 pct.

Der er altså ikke for tiden særlig grund til at forhandle med bankernes og sparekassernes organisationer. En forhandling vil desuden få begrænset virkning, eftersom disse organisationer ikke kan binde deres medlemmer, som har en suveræn ret til at fastsætte deres egne udlånsrenter.

Vigtigere er det efter min mening gennem information at gøre markedet gennemsigtigt for de uddannelsessøgende. Statens Uddannelsesstøtte indhenter med henblik på dette hvert halve år oplysninger om rentesatserne for statsgaranterede lån i hele 29 pengeinstitutter, som dækker 93 pct. af markedet for statsgaranterede lån. Denne oversigt over rentesatser bliver trykt og udleveret til de uddannelsessøgende sammen med garantierklæringen. De får altså oversigten alle sammen.

[Undervisningsministeren]

De uddannelsessøgende vil på denne måde naturligt søge til de banker, som giver de laveste tilbud. Man kunne næsten håbe, at andre mennesker havde den samme mulighed, når de skulle låne penge.

For at lægge loft over rentesatserne vil jeg dog gerne – her kommer det imødekomme – i regeringens forslag til lov om Statens Uddannelsesstøtte indsætte, at lån ydes til favorrente. Dette sammen med en fortsat intensiv information af de uddannelsessøgende om rentesatserne vil efter min mening kunne give pengeinstitutterne et incitament til at holde rentesatserne nede.

Erling Olsen (S):

Jeg takker for det tilsagn om en favorrente, der lå, og glæder mig til at se, hvad der kommer ud af det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 666

12) Til *undervisningsministeren* af:

Erling Olsen (S):

»Finder ministeren det rimeligt, at Statens Uddannelsesstøtte ved opgørelsen af en uddannelsessøgendes indtægter ved erhvervsarbejde ikke godkender et fradrag for transportudgifter, som skattevæsenet har godkendt?«

Skriftlig begrundelse

En studerende fra Århus havde erhvervsarbejde som musiklærer i Vestjylland. I forbindelse med beskatningen af indtægten her ved godkendte skattevæsenet fradrag for udgifter til togbilletter på ca. 3.000 kr. Men nu kræver SU tilbagebetaling af for meget udbetalt uddannelsesstøtte, fordi SU ikke vil anerkende fradraget på de 3.000 kr. i togudgifter, og heri støttes SU af ankenævnet for uddannelsesstøtten.

Erling Olsen (S):

En uddannelsessøgende fik afkortet sin uddannelsesstøtte, fordi man ikke ved opgørelsen af indkomsten i relation til uddannelsesstøtten ville godkende et fradrag for transportomkostninger, som skattevæsenet havde godkendt.

Kan det virkelig være rimeligt, at vi skal have et særligt indkomstbegreb for så vidt angår SU? Jeg synes egentlig, at vi har nok i en skattepligtig indkomst og en socialindkomst. Skal vi nu også have et SU-indkomstbegreb?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg kan selvfølgelig ikke kommentere den konkrete sag, for det er ifølge loven om Statens Uddannelsesstøtte, § 16, stk. 1, ankenævnet for uddannelsesstøtten, der træffer den endelige administrative afgørelse. Men princippet vil jeg meget gerne kommentere.

Ved opgørelsen af de uddannelsessøgendes indkomst kan man vælge en af to veje: enten kan man ved opgørelsen anerkende en række fradrag med en masse administration til følge, eller også kan man være tilbageholdende med fradrag og til gengæld sætte det beløb, der må tjenes, tilsvarende højere.

Det sidste er der årelang praksis for ved opgørelsen af den tilladte egenindkomst i forbindelse med støtte fra SU. Det er administrativt langt det enkleste, og det beløb, den uddannelsessøgende må tjene, er netop fastlagt under hensyn hertil, bl.a. til transportomkostninger. Jeg har ikke planer om at ændre dette, for jeg har faktisk en drøm om, at vi i stedet for at komplicere Statens Uddannelsesstøtte kunne forenkle den.

Jeg vil gerne lige føje til, at det hjælper på transportudgifterne, at vi nu bruger over 200 mill. kr. på at nedsætte forældrefhængigheden fra 22 til 20 år.

Erling Olsen (S):

Det sidste har vi ikke set i folketinget endnu, vi har kun set det i udkast som en regning, der sendes til den næste regering, fordi det først træder i kraft 1. august 1987.

Jeg synes, de tre spørgsmål med al tydelighed har vist, at det nuværende system for Statens Uddannelsesstøtte er kørt fast, og at vi trænger til et nyt.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne fastholde, at vi skal vælge enkle løsninger og ikke kaste de studerende ud i problemer med fradrag osv. Hvis vi vil bruge et provenu på dette felt, og det vil regeringen gerne, så lad os gøre det på en enkel og let forståelig måde.

[Undervisningsministeren]

Med hensyn til det forslag, som hr. Erling Olsen ikke har set, kan jeg oplyse, at rigsforstanderen, Hendes kongelige Højhed prinsesse Benedikte, jo skulle se forslaget først her i formiddags, og jeg er sikker på, at det er på vej ind i skufferne derovre nu i eftermiddag.

Hvad angår påstanden om, at den nuværende regering udskriver regninger på fremtidige regerings vegne – og det er højst sandsynligt også den nuværende regering – vil jeg oplyse, at den nuværende regering faktisk i går lagde, jeg havde nær sagt en af de sidste hænder på finanslovsforslaget for 1987. Der er der afsat penge til dette, så vi er sandelig i fuld gang med også at skaffe pengene.

Erling Olsen (S):

Det er fra 1. august 1987, sådan at det ikke er i denne regerings levetid.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Den nuværende regerings levetid strækker sig som bekendt ind i 1988.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 685

13) Til *justitsministeren* af:

Hagen Hagensen (KF):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om grundlag, benyttelse og hjemmel for undersøgelser vedrørende personers liv og færden, som er gennemført her i landet for personer født i 1953?«

Skriftlig begrundelse

I forbindelse med omtale af et svensk sociologisk undersøgelsesprojekt, benævnt Metropolit, der uden de involverede personers indforståelse er gennemført, kom det frem i medierne, at der i Danmark er foregået sociologiske undersøgelser af personer født i 1953, hvilke personer er fulgt til deres 30. år.

I tiden derefter er der om de undersøgte personer indhentet oplysninger i en række registre. I materialet er ifølge pressen indgået oplysninger bl.a. fra socialkontorers journaler og rapporter fra skolepsykologer samt fra politiets registre. Dette har været muligt derved, at oplysningerne har været samlet på

EDB, og at personnumre siden disses indførelse har været koblet på.

Det er om den danske undersøgelse oplyst, at der har været talt med de undersøgte, oprindeligt deres forældre, og i 12 års alderen med de undersøgte selv, der, som det siges, har erklæret sig indforståede med undersøgelsen.

Der foreligger ikke noget om, hvorvidt de undersøgte har været klar over, hvilke undersøgelser der blev foretaget, og ej heller om de har været klar over, at deres CPR-numre har været koblet på undersøgelsen, således at samkøring af registre har kunnet finde sted. Der er, så vidt det er oplyst, ikke talt med de undersøgte siden deres 12. år. Det forekommer, at der klart foreligger et indgreb i den personlige integritet, som må kræve en klar hjemmel. Spørgsmålet er stillet for at få klarhed over grundlaget for, omfanget af og hjemmelen til sådanne undersøgelser.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Den undersøgelse, der omtales i hr. Hagen Hagensens spørgsmål, er påbegyndt længe inden de to registerlove trådte i kraft, og jeg kan sige, at justitsministeriet ikke i mellemtiden har fået kendskab til undersøgelsen.

Da oplysningerne om registreringerne fremkom i pressen, bad jeg straks registertilsynet om nærmere oplysninger. Det påhviler jo registertilsynet at føre tilsyn med, at der ikke sker overtrædelser af registerlovene. Tilsynet har oplyst, at man heller ikke har haft kendskab til undersøgelsen.

Tilsynet bad 12. februar i år de to forskere om nærmere oplysninger om undersøgelsen. Registertilsynet har endnu ikke modtaget svar. Jeg har bedt registertilsynet om at blive holdt underrettet om, hvad der videre sker i sagen, og når jeg modtager oplysningerne, vil de tilgå retsudvalget.

Det er således endnu ikke muligt for mig at give nærmere oplysninger om grundlaget for og anvendelsen af den registrering, der har fundet sted. Jeg vil dog gerne generelt sige, at det efter min opfattelse er meget vigtigt, at vi hele tiden er opmærksom på, at de store fordele, den tekniske udvikling giver os, ikke vindes på bekostning af beskyttelsen af den enkeltes privatliv og tryghed.

Hagen Hagensen (KF):

[Hagen Hagensen]

Jeg siger tak til justitsministeren for svaret. Når jeg har stillet spørgsmålet om undersøgelse af personer, der er født i 1953, skyldes det, at der er foretaget undersøgelser gennem mange år om de pågældende, der, så vidt ses, i 12 års alderen er blevet spurgt om deres samtykke til, at man undersøgte forhold, uden at de anede noget om omfanget deraf, eller hvad det skulle bruges til.

Der har for de forskere, der har haft med det at gøre, været adgang til registre med følsomme oplysninger. Det er erkendt, at siden vi fik CPR-numrene, har man taget dem med og dermed haft mulighed for at kunne samkøre visse undersøgelser.

Det har derfor været naturligt at spørge om hjemmelen til et sådant indgreb i de undersøgte personers integritet. Jeg er ganske enig med ministeren i, at den integritet må beskyttes, og den beskyttelse går forud for, hvad forskningen, der givetvis har krav på at få sit, skal have. Derfor har jeg spurgt, om der var nogen hjemmel til det. Jeg forstår nu, at ministeren lader spørgsmålet undersøge. Der har altså for så vidt ikke været nogen egentlig hjemmel til undersøgelsen.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Nej, det har der ikke, men under alle omstændigheder mener jeg, at når en sag af den karakter kommer frem, er det rigtigt, at vi, selv om påbegyndelsen ligger langt forud for registerlovene, ser på og får udtalelser om, hvad der rent faktisk er sket. Det kan navnlig være af stor interesse i forbindelse med den samkørsel, som hr. Hagen Hagensen omtalte. Hvis der er sket noget i den periode, hvor registerlovene har været gældende her i landet, så har vi jo restriktive regler, når det drejer sig om offentlige registre.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg går ud fra, at det vil være sådan fremover, at det, hvis forskerne går videre med lignende undersøgelser, f.eks. på det grundlag, der er skabt her, skal være i fuld overensstemmelse med registerlovgivningen.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det kan jeg fuldt ud bekræfte.

Tinning (VS):

Jeg vil spørge, om justitsministeren kan bekræfte, at det, som kaldes videnskabelige undersøgelser, og som i øvrigt er defineret som det, der foregår på universiteterne, falder ind under loven om private registre, men gør det på den særlige måde, at undersøgelserne ikke er omfattet af loven. Altså, om det er rigtigt, at de bestemmelser, vi har i dag, kan overholdes for videnskabeligt arbejde på universiteterne på den måde, at man simpelt hen ikke er omfattet af loven.

Lenger (VS):

Jeg vil gerne som en reaktion på ministerens svar spørge, om ministeren kan bekræfte, at i hvert fald for en del af oplysningernes vedkommende, som findes i dette register, er der i 1975 søgt tilladelse hos justitsministeriet, og at denne tilladelse faktisk er givet af justitsministeriet i 1975.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det sidste kan jeg ikke bekræfte. Jeg sagde i mit svar til hr. Hagen Hagensen, at justitsministeriet slet ikke har været bekendt med undersøgelsen. På foranledning af hr. Lengers spørgsmål vil jeg selvfølgelig undersøge det nærmere, men jeg har intet hørt om det, og jeg forstod, at det var i 1975, der, efter hvad hr. Lenger mener, skulle være sket en henvendelse til justitsministeriet. Det vil jeg undersøge og vende tilbage med svaret.

Til hr. Tinning vil jeg sige, at videnskabelige undersøgelser også er underkastet registerlovgivningen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 692

14) Til *justitsministeren* af:

Tinning (VS):

»Vil ministeren sikre, at forsøgspersonerne i den danske del af Metropolitprojektet får adgang til de oplysninger, der er registreret som led i projektet?«

Skriftlig begrundelse

Forsøgspersonerne i den danske del af Metropolitprojektet har i praksis været uvidende om den ophobning og udveksling af registeroplysninger, der har fundet sted bag

[Tinning]

ryggen af dem. For tyve år siden udfyldte 12.000 12-årige drenge – spørgeren inklusive – et spørgeskema, som sammen med andre undersøgelser nu bruges til at påstå, at male-re er dummere end andre. Intet under, at utrygheden har bredt sig.

De implicerede forskere har via dagspres-sen tilbudt hver enkelt, at de registrerede op-lysninger vil blive slettet efter anmodning, men en sådan sletning vil ikke fjerne utryg-heden. Vi må have vished for, hvad der står i registrene.

Dette kan ikke umiddelbart lade sig gøre, fordi det pågældende EDB-system er kon-strueret sådan, at det er muligt at slette op-lysninger om den enkelte, men umuligt at hive dem ud på et stykke papir. Men oplys-ningerne findes selvfølgelig i systemet, og det er kun et spørgsmål om den rette kombinati-on af programmørviden og knofedt, før hver enkelt registreret kan få tilsendt en komplet liste over de oplysninger, der er indgået i den danske del af Metropolitundersøgelsen. Juri-disk har de 12.000 ikke noget at komme ef-ter. Registreringen er sket, før registerlovene trådte i kraft pr. 1. januar 1979, og i øvrigt er der tale om såkaldt privat forskning, som slet ikke er omfattet af registerlovgivningen.

Men moralsk og etisk tegner sagen sig klart anderledes: vi har et indlysende krav på at få at vide, hvad der er samlet af oplys-ninger på os.

Tinning (VS):

Justitsministerens seneste svar vil jeg ven-de tilbage til. Det passer ikke.

Med hensyn til det her spørgsmål, som præcist går på den danske del af Metropolit-projektet, er der to sider af den sag.

Den ene side er: hvad har forskerne fået lov til? Hvad er det, de har gået og gjort? Det kan jeg forstå at justitsministeren nu vil undersøge, fordi han angiveligt heller ikke ved noget om det.

Den anden side er: hvad skal vi stille op med de mennesker, som er blevet registreret, og som er blevet indarbejdet i de dér regi-stre? Eller rettere: hvad skal der stilles op med os, for jeg er en af dem?

Det er jo sådan, at mange af os drenge som 12-årige udfyldte et eller andet, og så er der altså blevet indsamlet oplysninger på os siden. Min telefon hopper selvfølgelig med

mænd, som spørger: hvad nu? Kan vi få ad-gang til at se, hvad der står om os i de regi-stre?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Når en sag bliver rejst og vi ikke har no-get kendskab til den på forhånd, og den i hvert fald på det tidspunkt, hvor hr. Tinning blev inddraget i undersøgelsen, foregår, uden at der er en registerlovgivning her i landet, så synes jeg, det er rigtigt, at vi får undersøg-elsen frem, får meddelelse om, hvad der egentlig er sket, for det er der ingen af os der ved endnu.

Den henvendelse, registertilsynet på min foranledning har rettet til de to forskere, er endnu ikke besvaret, men jeg er selvfølgelig mere end villig til at komme frem med svar-et, når dette er indløbet, således at hr. Tin-ning og andre kan blive bekendt med det.

Det er nævnt i spørgsmålets begrundelse, at det ikke umiddelbart vil være muligt for de to forskere, der fører registeret, at finde frem til de oplysninger, der er registreret om den enkelte. EDB-registeret er nemlig efter det oplyste teknisk opbygget sådan, at de oplysninger, der kan komme ud af registeret, ikke kan henføres til enkeltpersoner. Indret-tes et register på denne måde, giver det efter min opfattelse en betydelig sikkerhed for, at der ikke kan trækkes et omfattende sæt op-lysninger ud om den enkelte, sådan at regi-steret ikke kan misbruges til at krænke den enkeltes privatliv. Jeg vil derfor være betæn-kelig ved at foreslå, at sådanne registre ænd-res på den måde, hr. Tinning foreslår.

Tinning (VS):

Jeg vil godt have et klart svar, for ministe-ren siger, at det er svært at sige noget om det, for vi har lige sendt et brev via registert-ilsynet, og vi har ikke fået svar. Ministeren siger også, at han er stærkt betænkelig ved at ændre indretningen af registre og sådan no-get.

Det, jeg spørger om, er præcis: vil ministe-ren hjælpe de forsøgspersoner, som er omfat-tet af Metropolitprojektets danske del, de drenge fra 1953, der er registreret, sådan at vi får mulighed for at se, hvad der står om os i de registre? Ministeren er formentlig helt enig med mig i, at det selvfølgelig kan lade sig gøre at hive de oplysninger ud. Det kræ-

[Tinning]

ver noget programmørviden, og det kræver noget knofedt, men selvfølgelig er det muligt at få oplysningerne ud.

Spørgsmålet er helt enkelt, og det vil jeg godt have klart besvaret: vil ministeren hjælpe dem, der er registreret, til at få de oplysninger om dem, som for tiden ligger i registerne? Eller vil ministeren ikke? Vil han bare svare: nu må vi se på sagen og vente på et svar? Jeg synes, det var meget vanskeligt at få at vide helt klart, hvad der egentlig var budskabet fra ministeren.

Lenger (VS):

Nu kan jeg forstå, at ministeren endnu ikke har det fulde overblik over, hvad der står i registeret, men jeg vil godt alligevel stille to spørgsmål.

Det første går ud på, om der findes oplysninger om de registrerede, som de ikke selv har adgang til at få. Jeg tænker på kriminalregisteret, hvor man kun har mulighed for at få adgang til at se en del af de oplysninger, der findes. Man har f.eks. ikke adgang til at se, hvad der findes i efterforskningsregisteret.

Det andet – det hænger sammen med det spørgsmål, jeg rejste tidligere – drejer sig om en artikel i Jyllands-Posten i sidste uge, hvor man skriver, at man efter justitsministeriets og politiets tilladelse i 1975 har fået lov til at hente oplysninger fra strafferegisteret. Det var den, jeg havde i tankerne lige før. Det får mig til at spørge, om der i den forbindelse har været tale om oplysninger, folk ikke selv har adgang til.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Må jeg sige til hr. Lenger vedrørende de to spørgsmål, at jeg synes ikke, det er rimeligt, at vi på baggrund af en artikel i et blad, der ikke er blevet bekræftet, tager stilling til, hvorvidt noget sådant har været tilfældet, når vi rent faktisk ikke ved det. Der blev handlet i denne sag så hurtigt, som der overhovedet kunne handles, ved en anmodning til registertilsynet om at undersøge sagen, og så synes jeg faktisk, at alle bør give en mulighed for at undersøge det og ikke se på, om der er fremsat påstande det ene eller det andet sted. Jeg aner jo ikke i dette øjeblik, om der er sket nogen henvendelse til kriminalregisteret, som det blev omtalt. Noget sådant vil ikke kunne være tilfældet efter registerloven, der

jo heller ikke gjaldt på det tidspunkt, der blev nævnt af hr. Lenger, nemlig i 1975.

Hvis der fremkommer oplysninger af den art, hvor man kan sige, at det er i uoverensstemmelse med, hvad registerloven tillader i dag, så synes jeg, der er god grund til at være hjælpsom over for de personer, der er inddraget i undersøgelsen, dels ved at de kan blive trukket ud af undersøgelsen, dels ved at de kan få besked.

Når hr. Tinning efterlyser et klart svar, må jeg sige, at det jo er lettere at efterlyse det end at give svaret på et tidspunkt, hvor jeg ikke aner hvad undersøgelsen er gået ud på.

Tinning (VS):

Det skal så blive det sidste spørgsmål til det her spørgsmål; der er jo et par stykker til. Jeg vil godt have at vide af ministeren, hvornår vi kan forvente et svar fra forskerne via registertilsynet, som gør det muligt for ministeren at give os andre et svar.

Sagen er, at nok har ministeren handlet hurtigt, ja vel, men han har handlet på en måde, så han har bedt registertilsynet finde ud af, hvad der er foregået. Derfor kan ministeren i dag stille op og spille totalt og komplet uvidende om undersøgelsen, spille totalt og komplet uvidende om, at der går masser af mennesker rundt i det her land, som føler sig meget ubehageligt berørt og meget utryg ved den registrering, der har fundet sted.

Det er selvfølgelig en tilstand, som må bringes til ophør. Derfor mener jeg, at ministeren i det mindste må fortælle os, hvornår vi kan forvente svar fra forskerne via registertilsynet, så vi kan få denne sag på plads. Det skal jo ikke vare flere måneder.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg ved ikke hvad i alverden hr. Tinning mener med at anvende udtrykket »spille uvidende«. Hvordan i alverden skulle jeg kunne være vidende om noget, der er foregået for mange år siden, som ikke nogen myndighed har været inddraget i i den periode? Jeg mener ikke, at man kan anvende anden fremgangsmåde end den, jeg har nævnt, og som blev beskrevet i mit svar til hr. Hagen Hagensen.

Til hr. Tinning vil jeg videre sige: ja men vi kan da godt stå her i dag og sætte tidsgrænser på, men hvad hjælper det, når vi

[Justitsministeren]

ikke kender noget til undersøgelsens karakter? Vi kan jo ikke vide, om den henvendelse, registertilsynet straks rettede til de to forskere, kræver en nærmere undersøgelse fra deres side, for at de kan komme med den dokumentation, vi har brug for.

Det, jeg kan sige, er, at jeg mener, sagen er af en sådan karakter, at svaret fra forskerne bør komme hurtigt, og at registertilsynet vil arbejde meget hurtigt med sagen.

Tinning (VS):

Justitsministeren ved selvfølgelig udmærket, hvad han ville have gjort, hvis han brændte for at få opklaret den her sag. Hvis han brændte for med det samme at få sikkerhed og vished for, hvad der er foregået, kunne man f.eks. i al stilfærdighed direkte fra ministeriet have bedt forskerne fortælle, hvad det var, de havde gået og lavet. Det ville de sikkert have gjort. Det har de så ikke gjort, og jeg er ikke tilfreds med denne justitsministerielle formulering om »hurtigst muligt« og »så snart det kan lade sig gøre« og sådan noget.

Jeg kan forstå, at jeg ikke kommer videre med det i første omgang, men det er klart, at hvis vi ikke hører noget i løbet af få uger, så må vi selv forsøge at finde ud af, hvad det egentlig er, der er foregået. Indtil videre kan jeg forstå på ministeren, at vi ikke kan tage det referat, Jyllands-Posten har givet af, hvad forskerne har oplyst, som udtryk for sandheden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 693

15) Til *justitsministeren* af:

Tinning (VS):

»Er ministeren enig i, at eventuelle fremtidige projekter ligesom Metropolitprojektet bør bygge på skriftligt samtykke fra dem, der undersøges, løbende oplysning om, hvad der er registreret om den enkelte, løbende adgang til at kræve disse oplysninger slettet og garanti for endegyldig destruktion af basismaterialet, når forskningsprojektet er slut?«

Skriftlig begrundelse

Skaderne i forbindelse med Metropolit-skandalen er sket. Men en gentagelse må selvfølgelig undgås.

Den eneste sikre og farbare vej er, at for-søgs personer inddrages i arbejdet på klare og gennemskuelige betingelser: skriftligt samtykke fra den enkelte, løbende oplysning om, hvad der er registreret, løbende adgang til at kræve disse oplysninger slettet og garanti for endegyldig destruktion af basismaterialet, når forskningsprojektet er slut.

Dette er også den eneste mulighed for at modvirke, at Metropolit-skandalen lægger gift for ethvert interviewbaseret forskningsprojekt, der rummer EDB-registrering. En udvikling, der ville være særdeles uheldig.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg synes, det forslag, hr. Tinning er fremkommet med, lyder meget interessant. Så vidt jeg kan se, ligger hr. Tinnings forslag meget tæt op ad de vilkår, som registertilsynet har foreskrevet for udlevering af oplysninger fra offentlige registre til private forskningsprojekter. Disse vilkår går netop ud på, at de personer, der indgår i en undersøgelse, skal have meddelelse herom, at det skal angives, hvordan man er kommet i besiddelse af oplysningerne, hvad der er projektets formål, og hvilke andre oplysninger der registreres.

Endvidere skal det oplyses, hvordan oplysningen vil blive behandlet, og at den registrerede til enhver tid kan anmode om, at alle hidtil registrerede oplysninger om personen bliver slettet.

Hr. Tinnings forslag vil indgå i de overvejelser, som vi i justitsministeriet vil gøre os, når registertilsynets vurdering af undersøgelsen foreligger.

Tinning (VS):

Det er da rart også at kunne sige, at der er grund til at takke justitsministeren. Det synes jeg der er.

Men jeg er ikke helt sikker på, at der er fuldstændig overensstemmelse mellem det, justitsministeren siger, og det, som jeg foreslår. Dels taler jeg jo ikke kun om – og jeg mener heller ikke, det er nok – at man bare får en meddelelse om, at man indgår i sådan et projekt, men der bør være tale om et egentligt samtykke, og der er jo forskel på,

[Tinning]

om man får at vide, at nu er man med, eller man bliver spurgt, om man vil være med.

Jeg mener også, det er vigtigt, at man hele tiden får oplysning om, hvad det er, der registreres.

Men jeg synes, det er godt, hvis vi er nået så langt, at skandalen om Metropolitprojektet kan give anledning til, at vi får præciseret, at inden for den type af undersøgelser må det være sådan, at de, der er med, skal give skriftligt samtykke. De skal hele tiden have at vide, hvad der faktisk står, og hvad der bliver registreret. De skal have adgang til at kræve sig selv slettet, udgå af undersøgelsen, og de skal have en garanti for, at når det hele er færdigt, så bliver det ikke arkiveret et eller andet sted, hvor det kunne gå hen og falde i forkerte hænder, men så bliver basisoplysningerne destrueret – selvfølgelig ikke forskningsresultaterne i tabelform o.lign., men basisoplysningerne.

Jeg er glad for, at det forslag vil indgå i ministerens foreløbige og fortsatte overvejelser – og det ved jeg selvfølgelig godt bare er en klassisk formulering igen – men vi er jo også repræsenteret i retsudvalget, så dér kan vi forfølge sagen, og det er jeg sikker på vi vil gøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 694

16) Til *justitsministeren* af:

Tinning (VS):

»Vil ministeren tage skridt til at ændre reglerne for private forskningsprojekter, sådan at de bliver omfattet af de regler, der i dag gælder for offentlige forskningsprojekter?«

Skriftlig begrundelse

Ved indførelsen af registerlovene pr. 1. januar 1979 fik den private forskning en særstilling. Offentlige myndigheders brug af EDB-registre til forskning er omfattet af loven om offentlige myndigheders registre – men loven om private registre omfatter ikke registrering, der alene finder sted i videnskabeligt eller statistisk øjemed. Private kan altså lave opinionsundersøgelser og anden interviewbaseret forskning uden nogen indblanding fra offentlige myndigheder – og da

den forskning, der foregår på universiteterne, betragtes som privat forskning, er der tale om en vidtgående undtagelse fra bestemmelserne om registersikkerhed.

Det er baggrunden for, at den danske del af Metropolitundersøgelsen har kunnet forløbe så skandaløst – og det er baggrunden for, at en del af undersøgelsesresultaterne har kunnet bruges af Oliebranchens Fællesråd til at påstå, at malere er dummere end andre.

Tinning (VS):

Jeg forstod på ministerens bemærkninger for et stykke tid siden, at der kan være grund til, at jeg forklarer det lidt mere omhyggeligt.

Sagen er jo, at man i dag opererer med en underlig praksis hvad angår forskning, sådan at hvis man laver én type undersøgelse på et eller andet sektorforskningsinstitut, det kan være socialforskningsinstituttet eller statens byggeforskningsinstitut, så er man underlagt nogle ret stramme bestemmelser. Laver man præcis den samme undersøgelse på et universitet, så er man ikke underlagt disse bestemmelser, og det er, fordi loven om private registre i § 2, stk. 2, undtager registrering, der foretages i videnskabeligt øjemed.

Det, jeg simpelt hen gerne vil have ordnet, er, at vi laver det om, sådan at forskningen på universiteterne underlægges præcis de samme rimeligt stramme bestemmelser, som gælder i dag for undersøgelser, der foretages andre steder, altså f.eks. på statens forskningsinstitutioner rundt omkring.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

I den redegørelse om registerlovgivningen, som jeg afgav den 12. december 1984 til Folketinget, pegede jeg bl.a. på problemerne i forbindelse med de private forsknings- og statistikregistre.

Folketinget har ønsket at få lejlighed til at drøfte registerlovgivningen på en konference. Den konference har jeg søgt afholdt to gange, men som bekendt er den blevet aflyst begge gange. Da vi sidst havde sagen til drøftelse her i Folketinget, var man enige om, at det ville være rigtigt, hvis vi fik lejlighed til, inden vi tog stilling til en kommende ændret lovgivning, at få gennemført denne konference, og derfor skal jeg ikke i dag foregribe, hvad vi får ud af den.

[Justitsministeren]

Jeg vil dog gerne sige vedrørende det generelle spørgsmål, som hr. Tinning er kommet med, ud over det, jeg sagde i min redogørelse om private forsknings- og statistikregistre, at jeg finder det vigtigt, at vi er opmærksom på de fordele, som den tekniske udvikling og forskningen kan give os, men at den ikke må vindes på bekostning af beskyttelsen af den enkeltes privatliv og tryghed.

Men jeg synes også, det er vigtigt at være opmærksom på den betydning, det har for os alle, at vi her i landet har en så stor og frugtbar forskning, som tilfældet er i dag. De resultater, vi i dag nyder godt af inden for f.eks. arbejdsmedicin, kunne næppe være opnået uden en sådan forskning.

Tinning (VS):

Jeg ved godt, at ministeren har været opmærksom på problemerne omkring de private forskningsregistre, jeg ved også, at justitsministeren har forsøgt at afholde et par konferencer, som har måttet aflyses. Jeg er da også enig i, at meget af den forskning, som foregår, kaster nogle resultater af sig, som er anvendelige. Det er faktisk slet ikke det, diskussionen drejer sig om.

Det drejer sig om, at man har været opmærksom på, og ministeren har været opmærksom på problemer med de private forskningsregistre, og så skrev ministeren i sit oplæg til en af disse konferencer: på baggrund af, at der ikke i praksis er påvist eksempler på misbrug af private forskningsregistre, finder justitsministeriet det tvivlsomt, om der er forhold, der kan begrunde, at der generelt gennemføres en ordning, hvorefter der løbende skal føres kontrol med den private forsknings brug af registre. På almindeligt dansk: det kan godt være, at der er nogle problemer, men de er ikke så alvorlige, så vi gider gøre noget ved det.

Så er det, jeg spørger justitsministeren: efter det, vi nu ved, selv om vi ikke ved alt om Metropolitprojektet, som er et eksempel på privat forskning, for det kaldes det, selv om det foregår på universiteterne, har justitsministeren så ikke i det mindste nuanceret sin opfattelse, sådan at justitsministeren ikke bare vil sige: ja men det er tvivlsomt, at man sådan generelt skal lave en kontrolordning? Men er det ikke sådan, minister, at vi kan blive enige om, at der sandsynligvis er meget

god grund til at stramme op omkring den private forsknings brug af registre? Den præcise form vil jeg selvfølgelig godt gå med til kan afvente drøftelserne på konferencerne.

Jeg vil godt vide, om ministeren er enig i, at der er god grund til også generelt at lave en opstramning omkring den private forsknings brug af registre, selv om jeg forstår, ministeren ikke vil ind i en diskussion af, hvordan det skal gøres i detaljer.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Nu tror jeg, at vi også i forbindelse med dette spørgsmål bliver vel endda ganske enige.

Det er rigtigt nok, som hr. Tinning anfører, at jeg har anvendt den sprogbrug, men jeg må tilføje, at efter det, der har været fremme – foreløbig har vi ikke fuldt kendskab til det – kan der være grund til at være mere skeptisk, og jeg vil ikke på dette tidspunkt sige, at der ikke kan blive behov for at stramme reglerne noget op vedrørende forskning på det private område, hvor vi ikke har særlig restriktive regler i dag.

Når retsudvalgets konference bliver afholdt, mener jeg i allerhøjeste grad, at det bliver et af de spørgsmål, vi må drøfte måske mere indgående, end jeg oprindeligt havde tænkt mig. Derfor er det ikke sikkert, det bliver den samme indkaldelse, der kommer, når konferencen skal afholdes, som den, der blev citeret af hr. Tinning.

Når noget viser sig på den måde, der har været nævnt – uanset at vi nu ikke kan dømme om, hvorvidt det er rigtigt, det, der har været fremme – men når man alligevel kan se en faresituation opstå ved en forskning af den karakter, mener jeg, der er grund til at se nærmere på reglerne; antagelig også at stramme dem op.

Tinning (VS):

Jeg skal bare endnu en gang sige tak. Jeg forstår justitsministernes svar som en tilkendegivelse af, at der nok kan være grund til at stramme op, og det er jo en ændring i forhold til det, som lå i december 1984. Det er jeg glad for, og det vil jeg godt sige tak for.

Hele rækken af spørgsmål mener jeg egentlig kun har efterladt ét problem, nemlig at de, der er registreret i forbindelse med Metropolitprojektet, ikke har fået et tilfreds-

[Tinning]

stillende svar, og de har ikke fået den opbakning, de burde have fra landets justitsminister med hensyn til at komme ind at se, hvad der er på dem i registrene. Men det vil vi arbejde videre med.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Nu vendte hr. Tinning jo tilbage til den første sag, der blev rejst. Jeg forstod om det generelle, at vi var meget i nærheden af hinanden, hvad der heller ikke undrer mig, men ikke når det drejer sig om den sag, som hr. Tinning har været inddraget i uden eget ønske – dengang undersøgelsen begyndte, havde hr. Tinning formentlig ikke den modstandskraft, hr. Tinning har i dag. I den sag mener hr. Tinning ikke, der bliver gjort nok. Det vil jo vise sig, når undersøgelsen bliver færdig, når registertilsynet meddeler tilbage til mig, hvad der egentlig er sket. Så vil det vise sig, om vi giver hr. Tinning og andre undersøgelsespersoner den støtte, som vi kan komme til at give i den givne situation.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 672

17) Til *justitsministeren* af:

Lenger (VS):

»Vil ministeren oplyse, om det nogen sinde har været tilstrækkeligt grundlag for asyl i Danmark, at asylansøgeren er trådt offentligt frem eller f.eks. har ladet sig fotografere til en avis?«

Skriftlig begrundelse

Den 5. februar 1986 udsendte flygtninge-nævnet en pressemeddelelse, hvori det bl.a. hed: »Flygtninge-nævnet har i dag besluttet, at det forhold, at en asylansøger træder offentligt frem og f.eks. lader sig fotografere til en avis, ikke i sig selv vil kunne accepteres som grundlag for at meddele den pågældende asyl i Danmark.« Denne pressemeddelelse blev refereret vidt og bredt i alle medier, som om der var noget nyt heri.

Men sagen er jo, at der er meget præcise regler for, hvornår man er konventionsflygtning, og hvornår man er de facto-flygtning. Disse regler indeholder i forvejen ikke noget om, at man bliver det ene eller det andet,

fordi man er trådt offentligt frem eller har ladet sig fotografere. I de tilfælde, hvor der er givet asyl som følge af offentlig fremtræden eller fotografering, har det jo ikke været på grundlag heraf, men ud fra en vurdering af den pågældendes risiko for forfølgelse, tortur, fængsling eller henrettelse ved en afvisning, og denne bedømmelse har været uafhængig af, om risikoen skyldtes det ene eller det andet.

En sådan vurdering skal direktoratet for udlændinge og flygtninge-nævnet fortsat foretage, ligesom det fortsat vil være i strid med såvel dansk flygtningepolitik som internationale aftaler, hvis asylansøgere udvises til tortur, forfølgelse, fængsling eller henrettelse, uanset om risikoen herfor skyldes offentlige omtale eller noget andet. Jeg mener derfor, at flygtninge-nævnets pressemeddelelse er et slag i luften, der ikke har andet formål end at lukke munden på asylansøgerne, bringe pressen til tavshed og umuliggøre den offentlige kontrol med nævnets arbejde, så det kan fungere videre som en lukket loge med skodder for vinduerne.

Lenger (VS):

Baggrunden for spørgsmålet er en pressemeddelelse, som flygtninge-nævnet udsendte den 5. februar 1986, og heri hedder det bl.a.:

»Flygtninge-nævnet har i dag besluttet, at det forhold, at en asylansøger træder offentligt frem og f.eks. lader sig fotografere til en avis, ikke i sig selv vil kunne accepteres som grundlag for at meddele den pågældende asyl i Danmark.«

Det er baggrunden for, at jeg så spørger: ja men har det da nogen sinde været tilfældet?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Først vil jeg gerne sige til hr. Lenger, at det jo er flygtninge-nævnet, som det også blev nævnt, og ikke justitsministeriet, der tager stilling til, om der er grundlag for at give en asylansøger flygtningestatus. Jeg har derfor ikke mulighed for at tage stilling til flygtninge-nævnets afgørelser i konkrete sager, som hr. Lenger ved, heller ikke i sager, hvor en asylansøger er trådt offentligt frem.

I den pressemeddelelse, der henvises til, udtaler et samlet flygtninge-nævn, at det forhold, at en asylansøger træder offentligt

[Justitsministeren]

frem og f.eks. lader sig fotografere til en avis, ikke i sig selv vil kunne accepteres som grundlag for at opnå asyl her i landet. Jeg er ganske enig i den opfattelse.

Det er jo i øvrigt ikke første gang, asylansøgers offentlige fremtræden har givet anledning til problemer. Jeg vil i den forbindelse pege på sagen med de to iranere; dem fandt flygtningenævnet i sin tid at måtte give asyl netop på grund af den særlige omtale af deres sager, bl.a. her i tinget. Også i fjernsynsudsendelser har der været tilfælde, hvor asylansøgere er fremtrådt offentligt.

Jeg er enig med nævnet i, at det ikke kan nytte noget, at avisfotografier og anden offentlig fremtræden skal have indflydelse på behandlingen af asylsager. Hvis det var tilfældet, ville en forsvarlig behandling af disse meget vanskelige sager næppe være mulig. Det er også baggrunden for, at vi i samarbejde med Dansk Røde Kors gør alt for at undgå fotografering af asylcentre.

Lenger (VS):

Det overrasker mig ikke, at ministeren er enig med flygtningenævnet i, at offentlig fremtræden ikke i sig selv kan accepteres som grundlag for meddelelse af asyl. Det er jeg også enig med flygtningenævnet i. Og det kan man i øvrigt konstatere, hvis man ser på, hvad der er definitionen på en de facto-flygtning, og hvad der er definitionen på en konventionsflygtning. Ingen af stederne vil det i sig selv være nok, at man er fremtrådt offentligt.

Det eneste, jeg spørger om, er: har det ikke altid været sådan? Og det har ikke noget at gøre med at diskutere flygtningenævnets konkrete praksis. Det har noget at gøre med at læse, hvordan man faktisk definerer en flygtning, og det gælder for os alle sammen, at det kan vi læse; det kan flygtningenævnet også gøre. Det kan man også gøre i justitsministeriet. Hvis det endelig kommer an på det, kunne jeg have spurgt, om det ikke var sådan, at i direktoratet for udlændinge, der jo hører under justitsministeren, har man også altid fulgt den praksis, at det ikke i sig selv var nok.

Det spørgsmål, som jeg egentlig har stillet, synes jeg ikke jeg fik noget svar på, og det var: har det ikke altid været tilfældet, at man måtte afslå på det grundlag?

Men så vil jeg gerne supplerende spørge, når nu ministeren svarer sådan, som han gør, om det ikke er korrekt, at bedømmelsen af, hvorvidt en asylansøger opfylder betingelsen for asyl, skal bygge på den konkrete fare, som han er i, og at det derfor er af mindre betydning, hvad der er årsagen til denne konkrete fare.

Og er det ikke korrekt, at Danmark aldrig vil sende en asylansøger tilbage, hvis vi ved, at han dermed risikerer tortur og forfølgelse eller henrettelse, og det helt uanset, hvad der er årsagen til denne risiko, også selv om årsagen måtte være, at han er trådt frem i aviserne? I så fald er det jo ikke denne fremtræden, der er årsagen til asylmeddelelsen, men den fare, der måske følger deraf.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg vil gerne sige til hr. Lenger, at det vel altid har været sådan, at man har sagt, at man ikke skulle kunne skyde genvej til at få asyl ved at lade sig fotografere. Det har været standpunktet hos myndighederne og hos dem, der har bistået myndighederne – vel i og for sig hos alle.

Alligevel har det jo ikke forhindret, at det i et par tilfælde – jeg nævnte tilfældet med de to iranere, og jeg kan også nævne andre – har været sådan, at man direkte har brugt som begrundelse i nævnet, at da de pågældende var fremdraget stærkt i offentligheden, var man i modsætning til den afgørelse, man tidligere var kommet til, af den opfattelse, at man burde give dem asyl. Og der er vel ingen af os, der mener, at det er rigtigt, det skal forholde sig sådan.

Derfor opfatter jeg udtalelsen fra flygtningenævnet, hvor altså alle var enige om det, som en advarsel til andre om, at de ikke selv prøver på at søge den genvej.

Med hensyn til vurderingen af asylansøgere i nævnet ønsker jeg ikke nærmere at tage stilling til, hvad man i det enkelte tilfælde mener kan begrunde, at der gives de pågældende asyl. Det er nævnets afgørelse, og jeg mener ikke, anvisninger fra min side vil være rimeligt.

Lenger (VS):

Nej, men spørgsmålet drejer sig jo også om det mere generelle. Men jeg vil gerne sige tak, for jeg forstod, at ministeren understre-

[Løser]

gede, at der egentlig ikke var noget nyt under solen som følge af denne pressemeddelelse. Det er jo sådan, at nævnet i forvejen er et særdeles lukket organ, og det kan der også være delvis fornuftige forklaringer på, f.eks. hensynet til asylansøgerne, men netop fordi det er lukket, bliver det jo ekstra nødvendigt, at f.eks. pressen, der har en vigtig kontrollerende funktion, får mulighed for at følge i hvert fald de overordnede og generelle linjer, der følges i flygtningenævnet.

Derfor opfatter jeg i høj grad den udtalelse, som flygtningenævnet er kommet med, som et forsøg på at bringe pressen til tavshed, sådan at man altså ikke i samme grad kan skabe diskussion om de generelle linjer, der følges, og på baggrund af, at ministeren siger – sådan forstår jeg det – at der ikke er noget nyt under solen, vil jeg godt sige tak for svaret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 709

18) Til *justitsministeren* af:

Ole Espersen (S):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om EF-Kommissionens tanker om at udfærdige direktiver, der skal koordinere de enkelte landes regler om asylret og flygtningestatus?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge tidsplanen for gennemførelse af det indre marked inden 1992, forudsat at EF-pakken vedtages, skal der udfærdiges fælles regler om flygtninges ret til asyl og deres status i de lande, hvor de får asyl. Det er umiddelbart overraskende, at behandlingen af flygtninge vedrører fællesmarkedets indre marked.

Det er spørgerens opfattelse, at planer herom, som intet ser ud til at have med fællesmarkedet at gøre, vil kunne forsinke en fælles europæisk flygtningepolitik, som det haster med at få gennemført.

Ole Espersen (S):

Den EF-pakke, som vi har diskuteret meget i dag, har jo ikke et formål i sig selv; dens hensigt er først og fremmest at åbne for en hurtig vedtagelse af en lang række direkti-

ver, som Kommissionen allerede har planlagt – jeg tror, det er over 300.

Blandt disse forslag er der en række emner, som efter vores opfattelse ikke har noget at gøre med fællesmarkedets samarbejde, som udgangspunkt i hvert fald. Jeg tænker f.eks. på kulturområdet, hvor man påtænker at give regler om indholdet af vort fjernsyn, og jeg tænker på det område, der er nævnt i spørgsmålet, nemlig asylret og asylstatus.

Mit spørgsmål går altså på, om det efter ministerens opfattelse er rimeligt, at man inddrager dette område under fællesmarkedets kompetence. Så vidt jeg har kunnet få undersøgt, eksisterer der ikke i øjeblikket direktiver på dette område.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg vil gerne generelt sige, at det er min opfattelse, at det er frugtbart at deltage i drøftelser med andre lande om en koordinering af flygtningepolitik. Det gælder såvel lovgivningsinitiativer som praktiske foranstaltninger. Hr. Ole Espersen ved jo også, at vi hele tiden fra dansk side, efter at vi har fået større flygtningeproblemer, end vi havde tidligere, har lagt stigende vægt på at få et sådant samarbejde om flygtningepolitik i det bredest mulige forum.

Vi har deltaget aktivt i drøftelser med en række europæiske lande og med deltagelse af FNs højkommisær for flygtninge. De har fundet sted i 1985 og skal fortsætte i år i Haag. Vi gør alt, hvad vi kan, for at fremme dette samarbejde. Jeg har endvidere taget initiativ til drøftelse med andre nordiske lande for at forsøge at nå frem til en koordinering af flygtningepolitikken.

Under samarbejdet med andre lande om flygtningepolitik er det naturligvis en afgørende forudsætning, at den danske udlændingelovgivnings retssikkerhedsgarantier for flygtninge ikke svækkes.

I EF-Kommissionens hvidbog om det indre marked er der, som hr. Ole Espersen nævnte, nævnt forslag om asylret og flygtningestatus. Disse forslag agtes fremsat senest i 1988, men det fremgår ikke nærmere, hvad Kommissionen har tænkt sig. Jeg opfatter dette som et ønske fra Kommissionens side om på linje med os andre at medvirke til international samordning og løsning af

[Justitsministeren]

problemerne på dette område, og det anser jeg for en væsentlig fordel.

Jeg kan tilføje, at skulle EF-Kommissionen foreslå en koordinering af asylpolitikken vedtaget som EF-foranstaltning, så vil den ifølge EF-pakken kun kunne vedtages med enstemmighed.

Ole Espersen (S):

Jeg er meget enig i de bestræbelser, der har været gjort for en international regulering af dette spørgsmål. Vi har jo især haft drøftelser, som ministeren nævnte, med de nordiske lande, og jeg kan forstå, at ministeren og regeringen dermed er positivt indstillet over for en EF-regulering af dette område.

Så er mit spørgsmål: vil en sådan EF-regulering ikke hindre, at der på dette område derefter indgås aftaler med andre lande, f.eks. mellem de nordiske lande, altså mellem Danmark, Norge og Sverige f.eks.? Vil et sådant EF-direktiv ikke forhindre det, der måske er det vigtigste? Og det behøver ikke kun at være de nordiske lande, det kan også være, vi havde interesse i at lave aftaler med Østrig, Schweiz osv.; vil et direktiv ikke hindre den slags aftaler?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Nu er det jo som nævnt meget lidt, der står om det. Der står i hvidbogens afsnit om kontrol af enkeltpersoner kun:

»Senest i 1988 vil der også blive fremsat forslag om foranstaltninger vedrørende asylret og flygtningestatus. Der skal senest i 1990 være truffet beslutning om disse spørgsmål.« Så vi ved altså ikke noget om indholdet.

Men hvis hr. Ole Espersens spørgsmål først og fremmest går på, om vi i en situation, hvor der kommer et forslag til direktiv, vil virke for, at det ikke betyder nogen afgrænsning i forhold til andre lande, og i særlig grad de nordiske lande, så vil jeg gerne besvare det spørgsmål helt igennem bekræftende. Hvis der bliver tale om et direktiv – foreløbig altså kun et oplæg til det – må vi virke for, at vi kan opretholde det intensive samarbejde med de nordiske lande, som vi har indledt i den sidste tid, og som jeg går ud fra også vil blive drøftet på Nordisk Råds møde. Det er et samarbejde, jeg lægger meget vægt på.

Jeg vil ikke mene, at et eventuelt samarbejde i form af et direktiv inden for EF på nogen som helst måde må bevirke, at vi afskærer en fortsættelse af dette nordiske samarbejde, selvsagt heller ikke samarbejdet med de andre lande, men de fleste EF-lande er vi jo inddraget i et særligt samarbejde med i forvejen. Jeg kan ikke i øjeblikket huske, hvilke lande det er, der kommer til Haag her i foråret, når den næste konference skal være, men det er jo i væsentlig grad EF-landene og de nordiske lande. Så jeg synes kun, det er godt, hvis man flere steder virker for, at man kan få internationaliseret hele samarbejdet om at klare flygtningesituationen.

Ole Espersen (S):

Jeg har de samme ønsker som ministeren, men efter min opfattelse er indholdet af direktivet, der måtte komme, ikke så afgørende, fordi sagen jo er den, at hvis man først i et direktiv har reguleret et område, så følger det af EF-Domstolens praksis, at det er EF, der har kompetencen til at slutte traktater, og ikke de enkelte lande. Det følger af den såkaldte AETR-dom, som fastslår den grundlæggende, at forhandlings- og traktatafslutningskompetencen over for tredjelande tilkommer EF på områder, hvor Fællesskabet som et led i en fælles politik i henhold til traktaten har vedtaget fælles regler. Og den praksis har man netop ønsket at opretholde, idet man til den pakke, der skal stemmes om, jo fra Fællesskabernes side har afgivet den erklæring, at dommens princip ønsker man ikke anfægtet.

Derfor er mit spørgsmål: vil det ikke rent faktisk være således, at et direktiv af den karakter forhindrer Danmark i at slutte aftaler om flygtningestatus med tredjelande?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det tror jeg bestemt ikke, men som sagt er det jo meget lidt, der er angivet om, hvad det drejer sig om.

Men vi vil da være helt opmærksomme på de bemærkninger, hr. Ole Espersen kom med, sådan at et eventuelt direktiv får en sådan karakter, at det ikke på nogen måde afskærer os fra et samarbejde med de nævnte andre lande.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 698

19) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Dorte Bennedsen (S):

»Hvilken kommentar har ministeren til de fire nordiske jernbaneforvaltningers beslutning om at sige nej til videreførelsen af det nordiske ungdomsrejsekort, og hvad agter ministeren at foretage for at få kortet genindført?«

Skriftlig begrundelse

Af et brev fra NSB (De norske Statsbaner) til Det kgl. Samferdselsdepartement den 16. december 1985 fremgår det, at »de nordiske kommercielle direktører« på et møde den 3. december 1985 er enedes om, 1) at ungdomskort til 1.000 DKK ikke er af kommerciel interesse, 2) at ungdomskortet ikke kan anbefales fortsat ud over ungdomsåret.

Nordisk Råds session i 1985, kommunikationsudvalget, trafikministrene og statsministrene har alle udtalt sig positivt om kortets fortsættelse.

Kortet bør ikke vurderes ud fra kommercielle interesser, og vurderinger af kortet ud fra almene interesser kan ikke foretages på baggrund af én meget for sent iværksat periode.

Dorte Bennedsen (S):

På Nordisk Råds session i Reykjavik sidste år fik vi, ganske vist efter nogle lidt, skal vi sige modvillige gymnastiske øvelser fra trafikministrene til sidst en total enighed om at indføre et nordisk ungdomsrejsekort som en forsøgsordning. Siden hen har trafikministrene, statsministrene og selv det danske DSB udtalt sig positivt om kortet.

Men i sidste uge fik man så i Nordisk Råds økonomiske udvalg pludselig en meddelelse om, at de fire statsbaner i fællesskab har sendt et brev om, at de ikke kan anbefale kortet, fordi de ikke finder det kommercielt interessant.

Jeg vil godt høre ministerens kommentar til denne udtalelse fra de nordiske statsbaner, og jeg vil også godt føje til, at jeg går ud fra, at trafikministeren i denne sag, i spørgsmålet om kortets forlængelse, vil handle efter de pålæg, der blev givet af et enstemmigt Nordisk Råd i 1985.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Det er ikke korrekt, som fru Dorte Bennedsen siger i spørgsmålet, at de fire nordiske jernbaneforvaltninger har besluttet at sige nej til videreførelse af det nordiske ungdomsrejsekort. Det, der alene er sket, er, at de kommercielle direktører i disse fire forvaltninger har indstillet, at det skulle ske. Men det er jo altså ikke dem, der skal bestemme det. Det skal generaldirektoraterne og i nogle af landene i sidste instans ministrene.

Det ligger, som fru Dorte Bennedsen formentlig ved, sådan, at de svenske järnvägar, SJ, ikke er underlagt ministeren og altså dermed den svenske regering og rigsdag, sådan som tilfældet er i Danmark. De svenske statsbaner fastsætter selv deres priser og rabatter på en hos os ukendt selvstændig måde. Og ligesom man jo ikke kan sidde og spille poker med sig selv, kan man altså heller ikke bestemme, at man må rejse billigere fra Danmark til Sverige, hvis svenskerne ikke vil være med. Denne jernbanering er jo ikke stærkere end kædens svageste led, og der er et svagt led.

Så der er ingen ændring, det være sig fra min side eller fra DSBs side, og det er klart, at jeg gør, hvad jeg overhovedet formår, for at bringe dette kort til fortsættelse.

Svenskernes noget valne holdning skal jo også ses på baggrund af, at de solgte endnu langt færre kort i fjor, end vi solgte. Jeg er ganske enig med fru Dorte Bennedsen i, at kortet skal fortsætte, men jeg kan altså ikke selv bestemme det.

Endelig en enkelt sætning om den valne holdning i fjor. Den var sandelig valen til ideen. Det, vi var lidt forbeholdne over for, hvilket figura jo foreløbig tyder på ikke var helt forkert, var, at ungdommen ikke havde den store interesse derfor. Men det ændrer absolut ikke ved viljen til at få det afprøvet på ny og grundigere.

Dorte Bennedsen (S):

Jeg håber, at ministeren har ret i, at det ikke er de fire statsbaner. Jeg står her med et brev i hånden, hvori det meddeles, at det kommercielle nordiske direktørmøde på et møde den 3. december 1985 har udtalt, at kortet ikke er kommercielt interessant, og at tilbuddet ikke kan anbefales fortsat ud over

[Dorte Bennedsen]

ungdomsåret. Det må så være et internt problem i DSB, hvem der har været ansvarlig ved det møde, og hvem der er ansvarlig til daglig. Min interesse i det er selvfølgelig, at vi går ind fra dansk side så stærkt, som det er gørligt, og får løst dette problem.

Ministeren nævner de svenske forhold, og de er mig bekendt, men jeg må dog sige, at det må være et internt svensk forhold, hvordan man vil finansiere dette kort.

Men jeg hæfter mig ved en ting, ministeren nævner her: antallet af kort. I Sverige er der solgt endnu færre end i Danmark. Der blev solgt 1.800 kort i Danmark, kort, der blev markedsført på et usandsynlig sent tidspunkt. Jeg vil medgive, at DSB var rimelige i deres markedsføring, men jeg er vidende om, at hverken de svenske eller de norske jernbaner var særlig entusiastiske i deres markedsføring, og derfor er det en helt urimelig ting at skulle vurdere dette kort på én ekstremt kort sæson.

Dette her er et spørgsmål om et kulturelt nordisk tilbud til unge mennesker, og det bør man gå helt anderledes aktivt ind i.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Fru Dorte Bennedsen indledte sin replik med at sige, at hun håbede, jeg havde ret i den oplysning, jeg havde givet, hvorefter fru Dorte Bennedsen læste et brev op, der bevisste, at jeg havde ret, idet nemlig de kommercielle direktører på et møde, de har holdt, har anbefalet sådan og sådan. Jeg kan altså konstatere, at fru Dorte Bennedsen ved, at jeg har ret. Hun har ikke den ringeste grund til at tvivle på det. Det ville også være galt, hvis jeg stod her og gav forkerte oplysninger, som om de var faktiske. Det er ikke de kommercielle direktører, der skal bestemme det; det gør DSB i Danmark og de andre forvaltninger i deres lande.

Må jeg så sige: hvorfor ikke tale om det, som vi er enige om? Jeg behøver ikke at frelses i denne sag, jeg behøver ikke at overbevise. Jeg er lige så interesseret i det som fru Dorte Bennedsen, og det har jeg også bevist. Jeg har i Nordisk Råd, hvor vi drøftede sagen – jeg tror, det var på hr. Sønderbys foranledning i november måned 1985, sidst da vi var samlet i trafikudvalget i Nordisk Råd – på ny sagt, at Danmark er med og gør alt,

hvad vi kan, for at presse de andre lande til at være med. Så jeg er helt på linje med fru Dorte Bennedsens ønsker i den sag.

Men også min oplysning om, at Sverige har solgt langt færre end de 1.800, som Danmark har solgt, står selvfølgelig til troende.

Dorte Bennedsen (S):

Jeg ville godt have haft et lidt mere kontant svar på den anden del af mit spørgsmål, nemlig hvad ministeren agter at foretage helt kontant for at få kortet gennemført. Når der er solgt færre kort i Sverige end i Danmark, hænger det sammen med, at der er en regel om en 50 pct.s betaling på hjemlandsrejser. Jeg har ved en tidligere lejlighed stillet ministeren det forslag, at man ophævede denne regel mod at lave en begrænsning på anden led. Det var ministeren negativ over for, så han er altså selv medvirkende til, at der vil blive solgt færre kort i Sverige og i Norge end i Danmark.

Sønderby (V):

Jeg takker ministeren for svaret, for jeg tror nok, at vi uanset partifarve er enige om, at denne sag er for god til at tabe på gulvet.

Jeg blev også meget overrasket, da jeg erfarede, at nogle embedsmænd havde sagt, at det ikke kunne lade sig gøre mere, for det er rigtigt, som ministeren sagde, at vi rejste det på Nordisk Råds trafikudvalgs møde i Marihamn i november måned, og så får man kort tid efter at vide, at der ikke rigtig er baggrund for det.

Ministeren er også positiv, den nordiske minister var også positiv, vi er alle sammen positive. Den svenske minister var også forholdsvis positiv.

Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om ministeren vil tage initiativ til nogle forhandlinger på lidt højere plan end med dem, der har afslået det, og prøve at få det igennem igen. Eller mener ministeren, at vi skal tage det op på Nordisk Råds session her i København over for de nordiske ministre?

Og så vil jeg gerne bede ministeren om, at man, hvis ministeren forhandler, får sat gang i markedsføringen af kortene.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

[Ministeren for offentlige arbejder]

Jeg kan forsikre fru Dorte Bennedsen, at jeg vil gøre alt, hvad der står i min magt, for at komme igennem med det. Jeg forstod ikke rigtig, hvad fru Dorte Bennedsen sagde om noget, som jeg havde sagt nej til, og som skulle have hindret svenskerne. Det kan vi måske tale om på tomandshånd. Jeg er mig det ikke bevidst. Jeg tror heller ikke ret meget på min evne til at have indflydelse på, hvad de vil gøre derovre. Når selv den svenske minister erklærer sig pro og han ikke har kunnet få de svenske statsbaner til det, så er min indflydelse på, hvad de laver, nok meget, meget ringere, og det skal den selvfølgelig også være.

Jeg har i andre trafikale sammenhænge, bl.a. vedrørende trafikken på Øresund, været ude for, at jeg har været enig med den svenske minister, men at de svenske statsbaner ikke har rettet sig efter det. Svenskerne har altså en anden indretning og andre regler på dette område, og det må være op til svenskerne. Det er ikke noget, jeg har nogen chance for at ændre på, andet end fortsat at holde min svenske kollega til ilden.

Dermed kommer jeg til svaret til hr. Sønderby: ja, når vi nu mødes, de nordiske kolleger, under Nordisk Råds session her i huset i første uge af marts, så er det med på dagsordenen. Jeg skal love begge spørgerne dér at skubbe så meget, som jeg kan, på jernbanevognen dér, så den kan rulle til nedsat pris for de unge også i 1986, så jeg tror, at jeg har givet alle de forsikringer, som er inden for mine mulighedsers rækkevidde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 701

20) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Helge Mortensen (S):

»I hvilket omfang vil en udvidelse af direktiverne om EF-licitation til at omfatte telekommunikationssektorerne få betydning for beskæftigelsen ved de danske teleadministrationer, telefonfabrikkerne og Nordiske Kabel- og Traadfabriker?«

Helge Mortensen (S):

Baggrunden for spørgsmålet er, at det i den del af pakken, der handler om det indre marked, tilkendes, dels at direktiverne

om offentlig licitation af indkøb og anlægsarbejder skal gøres mere effektive, og at de skal omfatte for indkøbenes vedkommende også telekommunikationssektoren, dels at Ministerrådet skal beslutte sig herom i 1988. Det må vel dreje sig om indkøb af telefoner, indkøb af kabler, forstærkerstationer og centraler osv.; det er jo det, som telefonselskaberne beskæftiger sig med.

Jeg spørger ministeren, hvilke konsekvenser dette får for beskæftigelsen i teleadministrationerne, telefonfabrikkerne og Nordiske Kabel- og Traadfabriker, og jeg vil godt understrege, at der ingen parallel er til den debat, vi havde sidste uge om lovforslaget om telefonapparater. Det eneste, man kan sige har forbindelse med den lovgivning, er, at disse direktiver overhaler den både i hastighed og i omfang.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Der er ingen realistisk mulighed for, at EFs retsakter om licitation i forudselig fremtid vil blive udvidet til også at omfatte telekommunikationssektorerne. Der er arbejdet i EF med dette i ti år uden væsentlige resultater. Reelle fremskridt vil først blive mulige, efterhånden som skabelsen af grundlaget for det fælles indre marked skrider frem.

En smidig harmonisering af specifikationer af telekommunikationsudstyr vil her spille en afgørende rolle. Et nyt direktiv på dette område vil være betinget af gensidighed i adgangen til eksport i samtlige EF-lande. Dette vil være til gunst for dansk industri, som altid har været interesseret i, at de danske televirksomheders udbuds krav var i overensstemmelse med internationale specifikationer.

Nye direktiver om licitation vil på grundlag af en sådan harmonisering indebære nye muligheder for eksport af de konkurrencedygtige danske produkter til øvrige EF-lande og vil derved få en gunstig virkning på beskæftigelsen i Danmark.

Helge Mortensen (S):

Jeg vil godt gøre ministeren opmærksom på, at af listen over de 316 forslag fremgår det altså, at direktiverne udvides til at omfatte telekommunikations- og energisektoren. Tidspunktet for fremsættelsen er 1987, for-

[Helge Mortensen]

ventet tidspunkt for vedtagelse i Rådet er 1988, og baggrunden for, at jeg stiller spørgsmålet, er, at der her er tale om en hastigere udvikling end den, der er ministerens intention i lovforslaget om liberalisering af telefonapparater.

Derudover forholder det sig jo sådan, at det er det offentlige indkøb. Det vil sige, at f.eks. i England, hvor man formelt har liberaliseret telefonmarkedet, er det ikke det offentlige, der indkøber telefoner, hvorimod det herhjemme, hvor der leveres en telefon med telefonabonnementet, er det offentlige, der er indkøber. Så der er jo ingen ligestilling i forhold til direktivet.

Formanden:

Jeg beder om, at alle medvirker til, at vi får afviklet spørgetiden.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Ja, hr. formand.

Jeg kan kun gentage, at en åbning vil være en fordel for enhver konkurrenceedygtig fabrikant og eksportør. Det afgørende er, at det sker på fair og lige vilkår, og hvis og når det kommer, er jeg overbevist om, at der vil være sådanne vilkår.

Jeg synes, det hører med at oplyse hr. Helge Mortensen om, at de firmaer, han har nævnt i sit spørgsmål, nemlig Standard Electric Kirk, G.N.T. og Nordiske Kabel- og Traadfabriker, alle i disse dage, siden hr. Helge Mortensen blev interviewet om sagen i radioen forleden dag, har udsendt offentlige erklæringer om, at de ser anderledes på det end hr. Helge Mortensen. Jeg skal nøjes med at citere to sætninger, som er meget typiske for alle tre erklæringer. I erklæringen af 17. februar 1986 fra Nordiske Kabel- og Traadfabriker står:

»Vi deler ikke hr. Helge Mortensens be-
kymring. Telemarkedet i Europa er i dag op-
delt i 12 nationale delmarkeder. EF-Kommis-
sionen har længe inden pakken sat arbejdet i
gang for at åbne det indre marked også på
dette felt. Pakken vil fremskynde åbningen,
men processen vil stadig forløbe gradvis og
afbalanceret. Derfor vil pakken få samme
virkning for os som for den øvrige europæi-
ske teleindustri.«

Hvad angår danske indkøb ad statslig – altså ad offentlig – vej, så tror jeg nok, at i hvert fald min administration af disse dele hidtil er forløbet til hr. Helge Mortensens tilfredshed, og det vil den såmænd nok gøre også i fremtiden.

Helge Mortensen (S):

Blot den kommentar til de svar, som minis-
teren læste op her, at jeg i øvrigt har den
opfattelse, at man mere har udtalt sig om en
generel liberalisering end i forhold til direkte-
verne, som er den baggrund, jeg har stillet
spørgsmålet på.

Endelig vil jeg spørge ministeren, om det
ikke er sådan, at de danske telefonfabrikkers
produkter i høj grad udvikles i samarbejde
med telefonselskaberne, og at der, hvis det
forholder sig sådan, at telefonselskaberne
udliciterer og køber varerne i andre lande,
ikke længere er baggrund for denne produkt-
udvikling af den danske telefon til at tage
det liberaliserede marked på et givet tids-
punkt.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Det er da klart, at jeg kun kan udtale mig
i generelle vendinger. Nu er det jo ikke så
ringe at udtale sig generelt. Det er også for-
pligtende. Men da der ikke er noget direktiv
endnu, kan jeg ikke tage stilling til et sådant
eller til Danmarks stilling til et sådant.

Med hensyn til frygten for, at der ikke
fortsat skal være produktudvikling i nært
samarbejde mellem de danske telefonselska-
ber og de danske telefonfabrikker, er jeg helt
uenig med hr. Helge Mortensen. Jeg ser slet
ikke fremtiden på den måde. Jeg tror, at det
gode samarbejde, der har været mellem disse
parter, i fælles interesse for begge parterne
vil fortsætte også i fremtiden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 699

21) Til *energiministeren* af:

Hans Hækkerup (S):

»Hvilken betydning vil det få for danske
virksomheders deltagelse i olie- og gasaktivi-
teterne, hvis der som planlagt gennemføres et

[Hans Hækkerup]

EF-direktiv om offentlige indkøb omfattende energisektoren?»

Skriftlig begrundelse

Kommissionen vil inden udgangen af 1987 komme med forslag til et direktiv, der »skal bringe diskriminatorisk praksis vedrørende offentlige indkøb til ophør«, bl.a. inden for energisektoren.

Det har hidtil været et dansk mål at sikre anvendelse af danske varer og dansk arbejdskraft ved tildelingen af tilladelser til at søge efter olie og gas i Danmarks undergrund og ved investeringer i energisektoren, f.eks. naturgasprojektet.

Det ønskes derfor oplyst, om en vedtagelse af EF-pakken og gennemførelse af et sådant direktiv vil betyde, at Danmark bliver nødt til at ændre sin hidtidige energipolitik og afskæres fra at sikre en stadig større dansk deltagelse i aktiviteterne inden for offshoresektoren.

Formanden:

Spørgsmålet vil blive besvaret af Grønlandsministeren på energiministerens vegne.

Energiministeren (Tom Høyem, fg.):

Nej, det vil det ikke betyde, og baggrunden er, at Kommissionen jo i juni 1985 har fremlagt en hvidbog til Det europæiske Råd om gennemførelse af det indre marked. Der nævnes rigtigt nok, at rækkevidden af direktiverne for offentlige indkøb må udvides til bl.a. at omfatte energisektoren.

Det kan ske på to måder. Det kan enten ske ved en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning ved hjælp af direktiver, eller det kan ske ved anvendelse af konkurrencereglerne i EØF-traktaten. Kommissionen vil så fremkomme med forslag inden udgangen af 1987.

Det er rigtigt, at Det europæiske Råd har taget positivt imod hvidbogen. Men det indebærer jo ikke i sig selv tilslutning til de enkelte forslag i hvidbogen. Kommissionens tanker om offentlige indkøb for energisektoren er stadig væk på et helt forberedende stadium, og endnu har det altså ikke ført til fremlæggelse af konkrete direktivforslag. Derfor forventer jeg ikke på det grundlag, der foreligger nu, at de fremtidige regler vil få indflydelse på danske virksomheders del-

tagelse i olie- og gasaktiviteterne i forhold til den situation, vi har i dag.

Det er rigtigt, at for at fremme danske virksomheders deltagelse i olie- og gasaktiviteterne er det i selve koncessionsvilkårene fastsat, at koncessionshaverne skal give danske virksomheder reelle muligheder for i konkurrence med andre at opnå hoved- og underentrepriser og også leverancer af varer og tjenesteydelser. Der er i den forbindelse indført nogle procedurer, der skal overvåge, at der virkelig sikres lige konkurrencevilkår, både når det drejer sig om den indledende informationsfase, når det drejer sig om indhentning af tilbud, og når det drejer sig om indgåelse af kontrakter. De regler er helt i overensstemmelse med de bestemmelser, der findes i EØF-traktaten, og det ændres ikke af EF-pakken.

Jeg finder derfor ikke, at mulighederne for at fremme den danske deltagelse i aktiviteterne inden for offshoresektoren vil blive påvirket, når eller hvis EF-pakken vedtages.

Hans Hækkerup (S):

Jeg vil godt spørge, om ministeren kan bekræfte, at det er et mål for dansk energipolitik, at vi ønsker stadig større dansk deltagelse i energisektoren, og at vi ønsker, at en stadig større del af det arbejde, der knytter sig til offshore, bliver udført på danske skibsværfter.

Jeg vil også godt spørge ministeren: hvis det direktiv, som skitseres i hvidbogen, gennemføres, vil det så ikke være i modstrid med regeringens erklærede energipolitiske målsætninger?

Energiministeren (Tom Høyem, fg.):

Jeg kan bekræfte, at vi naturligvis prøver at få danske virksomheder så aktivt engageret som overhovedet muligt i disse aktiviteter, men på lige konkurrencevilkår. Der er naturligvis ikke tale om protektionisme; det har ikke været og det er ikke regeringens mål i energipolitikken, men derimod at sikre så lige konkurrencevilkår som overhovedet muligt. Det mål vil ikke blive ødelagt på nogen måde af EF-pakken.

Hans Hækkerup (S):

Jeg vil godt spørge ministeren, om han kan bekræfte, at anvendelsen af EØF-trakta-

[Hans Hækkerup]

tens artikel 85 og 90 vil afskære Danmark fra at sikre en stadig større dansk deltagelse.

Der står i artikel 85, at alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet, er uforenelige med fællesmarkedet og er forbudt.

I artikel 90 understreges det, at virksomheder, der får overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, er underkastet denne traktats bestemmelser, navnlig konkurrencereglerne. Vil det ikke forhindre os i, som f.eks. i forbindelse med naturgasprojektet, at sikre dansk arbejde i stort omfang?

Energiministeren (Tom Høyem, fg.):

Nej, det vil det ikke forhindre os i, for det, vi har gjort, og det, vi fortsat vil gøre, er altså at skabe så lige konkurrencevilkår som overhovedet muligt. Vi har ikke ønsket at dyrke en protektionisme, og det vil vi heller ikke gøre fremover, så en vedtagelse af EF-pakken vil ikke forhindre os i at føre den samme energipolitik, hvor vi håber, at så mange danske virksomheder som overhovedet muligt kan tage del i aktiviteterne, men altså på lige konkurrencevilkår. Vi får ikke mulighed for og vi ønsker ikke at indføre protektionisme.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 710

22) Til *landbrugsministeren* af:

Tove Lindbo Larsen (S):

»Vil Danmark efter eventuel gennemførelse af EF-pakken kunne sikre forbrugerne mod fødevarer indeholdende natamycin og lignende stoffer?«

Tove Lindbo Larsen (S):

Det er næppe nogen hemmelighed, at der er forskellige opfattelser af klogskaben i at anvende natamycin på oste. Der er som bekendt flertal i markedsudvalget for at forbyde anvendelsen af natamycin.

Jeg vil gerne spørge landbrugsministeren, om Danmark kan fastholde sin politik på dette område, hvis EF-pakken vedtages.

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Må jeg indledningsvis sige til fru Tove Lindbo Larsen, at spørgsmålet, således som det er formuleret, godt kan misforstås. Som det står, er det, som om natamycin blandes i fødevarerne. Det er en fejlagtig opfattelse, for natamycin er noget, man bruger til overfladebehandling, ikke til at blande i fødevarer.

Som svar på det konkrete spørgsmål kan jeg henvise til artikel 100 A, som er et led i pakken. Denne bestemmelse indebærer, at man fra dansk side, hvis anvendelse af natamycin lovliggøres ved en beslutning vedtaget med kvalificeret flertal i Ministerrådet, vil kunne fastholde eller indføre strengere nationale bestemmelser, såfremt det er begrundet i et af de i artikel 36 nævnte hensyn, og det vil sige beskyttelse af menneskers, dyrs og planter sundhed, eller vedrører beskyttelse af arbejdsmiljø eller miljø. Dette gælder ikke blot i relation til produkter produceret i Danmark, men også i relation til produkter importeret fra andre medlemslande.

Tove Lindbo Larsen (S):

Både landbrugsministeren og jeg ved godt, hvordan natamycin virker på osten, nemlig at det trænger ind i det pågældende produkt, og derfor kan man diskutere, om man kan anvende ordene »indeholdende« eller »smurt på«, men skidt med det.

Jeg lyttede naturligvis interesseret til ministerens svar, og jeg vil gerne føje følgende spørgsmål til: hvad ville der ske, hvis Danmark sagde, at vi ikke ønsker at importere ost fra Holland, som f.eks. anvender natamycin? Ville vi komme i vanskeligheder med de andre EF-lande på det grundlag? Kunne man forestille sig, at en sådan sag blev bragt for EF-Domstolen?

Leif Hermann (SF):

Det er netop det, også jeg vil spørge landbrugsministeren om. Er det ikke sådan, at det kan opfattes som en teknisk handelshindring, i det øjeblik Danmark stiller bestemte kvalitetskrav til fødevarerne, som andre lan-

[Leif Hermann]

de ikke stiller, og andre lande eksporterer sådanne fødevarer til Danmark?

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Det er svært at svare på spørgsmål, som er hypotetiske, for når et problem ikke foreligger, kan man selvfølgelig tænke sig til mange ting. Hvis vi antager, at der bliver vedtaget et mindstedirektiv, som lovgivgør brugen af natamycin i de forskellige lande, men vi af sundhedsmæssige grunde ikke vil tillade det, så kan vi også efter de nye regler opretholde strengere regler i dette land både hvad angår vores egne og hvad angår importerede produkter.

Leif Hermann (SF):

Nu taler vi ikke om minimumsdirektiver i denne sammenhæng; vi taler om det forhold, at der er visse lande, som anvender natamycin i overfladebehandlingen af ost, og at man i Danmark ikke vil se de produkter her i landet, lige så lidt som vi selv vil bruge natamycin i denne overfladebehandling. Vil ministeren så ikke medgive, at Danmarks krav om, at vi ikke vil have natamycinbehandling af ostene, er et spørgsmål, der skal vurderes af Domstolen i sidste instans?

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Det er klart, at det i sidste instans kan vurderes af Domstolen, og så drejer det sig om, hvorvidt vi over for Domstolen kan give en fornuftig begrundelse for at have indført strengere beskyttelsesregler eller i det mindste henvise til usikkerhed fra videnskabeligt hold. Kan vi bevise dette over for Domstolen, kan vi også opretholde de strengere beskyttelsesregler, men selvfølgelig kan hverken vi eller noget andet land opretholde strengere regler, som ikke kan begrundes fornuftigt. Det er en meget fornuftig paragraf.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 711

23) Til *landbrugsministeren* af:

Tove Lindbo Larsen (S):

»Kan regeringen give forsikring om, at det efter eventuel gennemførelse af EF-pakken ikke vil være muligt at iblande antibiotika i foderet til dyr?«

Tove Lindbo Larsen (S):

Hos mange forbrugere er der en frygt for medicinrester i kød. Selv om der foretages stikprøvekontrol i forbindelse med det kød, der sendes på markedet, får vi stadig væk ind imellem oplysninger om, at der er rester i det kød, der sælges, og derfor ville det måske være allerbedst, om man helt undlod at tilsætte foderet f.eks. antibiotika, og derfor spørger jeg ministeren, hvordan situationen vil være i tilfælde af et sådant forbud.

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Der er to spørgsmål i dette. Der er de antibiotika, der tilføres foderstoffer for at bekæmpe sygdomme. Disse antibiotika ordineres under dyrlægekontrol. De antibiotikamidler, der kan iblandes almindeligt foder, og som f.eks. skal bruges til det, der efter nogens opfattelse hedder væksthjælp, er tilladt i meget mindre mængder, og det er formentlig dem, fru Tove Lindbo Larsen hentyder til. F.eks. er stoffet Tylacin efter et EF-direktiv tilladt, og det har vi ikke kunnet forhindre efter de gamle regler. Men hvis det kom op som nyt forslag, ville vi efter de nye bestemmelser kunne have strengere bestemmelser herhjemme. Men da det er indført efter de gamle regler, har vi på nuværende tidspunkt ikke mulighed for at forhindre, at det bruges. Det er derfor, man har lavet den frivillige aftale med foderstoffirmaerne og slagterierne om, at man kun må anvende det til foder op til 30 kg. Men vi kan ikke lov-mæssigt sige, at de ikke må gå højere op. Således er direktivet i øjeblikket. Men hvis man laver et nyt forslag, er vi i kraft af artikel 100 A i stand til at forhindre den slags.

Tove Lindbo Larsen (S):

Så er det jo nærliggende at spørge ministeren, om han i givet fald vil fremsætte et nyt forslag. Jeg vil gerne supplerende spørge, om der er nogen chance for, at man vil ændre den frivillige aftale med leverandørerne, som jeg godt kender, for jeg har hørt, at folk inden for landbrugsorganisationerne er meget optaget af at få sløjet den regel. Det kan være, at jeg kan få ministerens svar på det, selv om det ikke direkte indgår i spørgsmålet.

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

[Landbrugsministeren]

Nu er det jo Kommissionen, der stiller forslag, men vi er da interesserede i at få reglerne lavet således – det er jeg enig med spørgeren i – at vi ikke accepterer Tylacins anvendelse til mere end 30 kg. Som reglerne er i dag, kan vi ikke forhindre det, og jeg tager det med mellemrum op over for Kommissionen og i Rådet, men jeg kan ikke fremsætte forslag derom.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 704

24) Til miljøministeren af:

Camre (S):

»Hvilke begrænsninger vil forbuddet mod tekniske handelshindringer indebære i Danmarks ret til at kræve særskilt klassificering, emballering og mærkning af kræftfremkaldende og andre farlige stoffer?«

Skriftlig begrundelse

Uanset om WHO (Verdenssundhedsorganisationen) har fremsat ønske om, at 208 stoffer mærkes som værende kræftfremkaldende, har EF hidtil kun tilladt mærkning af 20 stoffer.

Den danske miljøstyrelse har i EF forhandlet om mærkning af i alt 39 stoffer, men er altså blevet afvist for så vidt angår 19 af disse. Da særskilte danske krav om mærkning, klassificering og etikettering af farlige stoffer klart må anses at indeholde et element af tekniske handelshindringer, må det befrygtes, at Danmarks ret til at fastsætte særlige regler på området vil blive underkendt i EF.

Det vil være af interesse at få det nøjagtige indhold af Danmarks særrettigheder – under henvisning til såkaldte garantier til regeringen – belyst nøje inden afstemningen om Den Europæiske Fælles Akt.

Camre (S):

Miljøministeren har i og for sig ført en ganske heroisk kamp i EF for at få lov til at få mærket en lang række kemiske produkter med betegnelsen »kræftfremkaldende« og måske anvisninger for en fornuftig omgang med de pågældende stoffer. Men ministeren er som bekendt ikke kommet igennem med

det, i det omfang det har været forsøgt. Jeg har forstået, at det drejer sig om 39 stoffer, ministeren har taget med i EF, og der er hidtil kun givet tilladelse til mærkning af de 20.

Det står over for det forhold, at Verdenssundhedsorganisationen anbefaler mærkning af 208 stoffer, af hvilke i hvert fald hundrede nogle og tredive er i brug i Danmark. Og jeg vil gerne spørge ministeren, om det er muligt at sige noget om, hvilke muligheder vi nu har, hvis Den Europæiske Fælles Akt bliver vedtaget, for at komme igennem i EF med en mærkning af nogle flere af disse stoffer.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Mærkningen af farlige stoffer er jo i dag reguleret i et direktivkompleks, som allerede var under udvikling, da Danmark tiltrådte Fællesskaberne. Forestiller man sig i fremtiden regler om klassificering, emballering og mærkning vedtaget af Rådet under den nye bestemmelse i EF-pakkens artikel 100 A, ville situationen være markant anderledes. For det første ville det blive lettere at skærpe EF-reglerne, fordi det i fremtiden ville kunne ske med et kvalificeret flertal i stedet for enstemmigt. For det andet ville det være muligt for enkelte medlemsstater at gennemføre en mere vidtgående lovgivning, selv om dette indebærer begrænsning i samhandelen mellem medlemsstaterne.

Derfor er det min vurdering, at vi vil være bedre stillet med de nye regler i EF-pakken, både hvad angår mulighederne for at skærpe miljøreglerne i EF-regie og mulighederne for at indføre de nationale miljøkrav, som vi anser for at være nødvendige med hensyn til miljøbeskyttelse.

Camre (S):

Jeg er fuldstændig klar over formuleringen af § 100 A, men problemet er, at sådanne særlige danske krav så at sige i alle tilfælde vil udgøre en handelshindring, fordi de indebærer, at varerne ikke frit kan sendes ind i Danmark, hvis Danmark stiller videregående krav om mærkningen end det, som er krævet i de andre lande. Jeg går ud fra, at man derfor fra de andre landes side kan gøre gældende, at der er tale om en konkurrenceforvridende handelshindring, når Danmark kræver sådanne særlige etiketteringsregler. Problemet er – og det er også det, der ligger i

[Camre]

den skriftlige begrundelse for mit spørgsmål – hvilke muligheder Danmark overhovedet har for at komme igennem, når vi er i den situation, at det kan gøres gældende, at særreglerne indebærer en handelshindring.

Leif Hermann (SF):

Det lyder jo kønt, sådan som ministeren læser ændringsforslagene til traktaten. Vil ministeren ikke medgive mig, at spørgsmålet om, hvorvidt et bestemt stof er kræftfarligt eller ikke, i meget vidt omfang bliver et politisk problem. I det øjeblik de andre lande kan lægge stribevis af erklæringer på bordet fra deres sagkyndige, der fortæller, at dette her ikke er kræftfarligt, og vi kan lægge nogle erklæringer på bordet, der siger, det er kræftfarligt, bliver det jo et spørgsmål om, hvilken vægt man tillægger hvilke erklæringer. Vil ministeren ikke give mig ret i, at det i sidste instans er Domstolen, der skal tage stilling til, hvilke erklæringer der har den største vægt, og dermed, hvorvidt det er en handelshindring eller en berettiget beskyttelse af miljø og sundhed?

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Som bekendt skal der nu tages hensyn til de miljømæssige forhold, og i det øjeblik et land indfører bestemmelser begrundet i miljøforhold, er det op til Domstolen at godtgøre, at det her er handelshindringer, som er hovedårsagen. Det vil det ikke være for Danmarks vedkommende.

Men jeg vil henlede opmærksomheden på de gamle direktiver, som vi har i øjeblikket. Gennemføres pakken, som den nu er fremlagt, er der næppe tvivl om, at det må forudses, at gamle direktiver vedtaget med hjemmel i artikel 100 skal revideres eller erstattes af helt nye direktiver, og disse nye regler vil jo i vidt omfang skulle baseres på artikel 100 A. I den sammenhæng er det helt klart regeringens politik, at ændringer i retsakter med jævne mellemrum må gennemføres som en ny vedtagelse af den oprindelige retsakt, hvor samtlige de ændringer, der er sket i den mellemliggende periode, kan opsamles.

En sådan vedtagelse, hvor der sker en samling af flere retsakter i én retsakt, udgør altså en forenkling for brugerne af retsreglerne, og det er regeringens holdning, at sådanne vedtagelser bør fremrykkes i rimeligt om-

fang, sådan at de ændrede retsakter efterhånden kan omformes til retsakter baseret på artikel 100 A. Det er også en af de veje, vi kan gå.

Camre (S):

Nu blev det ikke ganske klart for mig, om ministeren mente, at de gamle direktiver automatisk ville blive genoptaget, eller det var noget, der beroede på den politiske stemning.

Men jeg vil gerne alligevel spørge ministeren, om det ikke er sådan, at grunden til, at ministeren har lidt nederlag i EF, når man fra EFs side har tilsidesat WHO's, Verdenssundhedsorganisationens, liste med de 208 stoffer, faktisk er, at man har ladet hensynet til frihandelen gå forud for hensynet til miljøet, og om vi ikke efter en mulig vedtagelse af Den Europæiske Fælles Akt er i den samme situation, nemlig at man stadig væk vil sige: dette her er ikke godt for det indre marked; der foreligger en konkurrenceforvridning, når Danmark stiller krav om, at alle disse mange stoffer skal mærkes. Det vil altså i sidste instans sige, at det er et spørgsmål om, hvorvidt Domstolen vil lægge større vægt på miljøet, end den gør i dag.

Leif Hermann (SF):

Jeg forstod på ministeren, at der eventuelt skal ske nogle ændringer af de gamle direktiver. Må jeg så spørge ministeren, om den danske regering vil foreslå den regel fjernet, at der skal kvalificeret flertal til, for at et stof kan blive optaget på fortegnelsen over kræftfremkaldende stoffer.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Hr. Leif Hermanns spørgsmål kan jeg ikke svare på i dag.

Men til hr. Camre kan jeg sige, at netop den situation, som hr. Camre er bange for skulle opstå, forbedres betydeligt derved, at det nu er bestemt, at miljøhensyn skal indgå i vurderingen; det har de ikke skullet tidligere. Det er op til Domstolen at godtgøre, at Danmark ikke har anvendt miljømæssige, men protektionistiske begrundelser. Der ligger her en ganske klar forbedring.

For øvrigt må jeg også sige, at vi under de nugældende regler var enige om fortsat at arbejde for at få disse stoffer på listen. Nu får vi større muligheder, end vi nogen sinde

[Miljøministeren]

har haft. Derfor er jeg glad for det, der foreligger.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

- Qvist Jørgensen: spm. nr. S 571
- Riishøj: spm. nr. S 598
- Bjørn Elmquist: spm. nr. S 602
- Margrete Auken: spm. nr. S 612
- Jimmy Stahr: spm. nr. S 614
- Tove Lindbo Larsen: spm. nr. 626
- Inger Stilling Pedersen: spm. nr. 627
- Tommy Dinesen: spm. nr. 631
- Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 634
- Jytte Hilden: spm. nr. S 636
- Pelle Voigt: spm. nr. S 637
- Jytte Andersen: spm. nr. 638
- Birgith Mogensen: spm. nr. S 639
- Gammelgaard: spm. nr. S 641
- Mette Groes: spm. nr. S 642
- Agerschou: spm. nr. 644
- Carsten Andersen: spm. nr. S 645
- Elisabeth Bruun Olesen: spm. nr. S 647
- Ingerlise Koefoed: spm. nr. S 648
- Camre: spm. nr. S 649
- Thoft: spm. nr. S 652 og 668
- Breckmann: spm. nr. 655
- Taanquist: spm. nr. S 657
- Leif Hermann: spm. nr. 667
- Inger Stilling Pedersen: spm. nr. S 671

Spm. nr. S 571

Til udenrigsministeren (20/1 86) af:

Qvist Jørgensen (S):

»Betyder det forhold, at de nordiske regeringer er enige om nye, skærpede retningslinjer for sydafrikaneres indrejse i de nordiske lande, at man også den anden vej vil skærpe, således at Dansk Jerseyforening ikke kan deltage i den internationale kvægavlerkonference, der afholdes i løbet af 1986 i Sydafrika?«

Begrundelse

Der henvises dels til »Udenrigsministeriet meddeler« af 17. januar 1986, dels til, at Dansk Jerseyforening åbenbart ikke er til sinds at efterleve den stramning i sanktionspolitikken, der er bred politisk enighed om.

Svar (12/2 86):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Som et led i bestræbelserne på med fredelige midler at fremskynde afskaffelsen af apartheidsystemet i Sydafrika har de nordiske lande i november 1985 vedtaget yderligere at begrænse kontakten med Sydafrika på en række områder. Begrænsningerne gennemføres bl.a. ved hjælp af fællesnordiske retningslinier for administration af visumbestemmelser, ifølge hvilke der nu som hovedregel gives afslag på ansøgninger om visum til sydafrikanere, der ønsker at deltage i møder, konferencer, kongresser og lignende arrangementer i Danmark.

Offentlig dansk deltagelse i tilsvarende arrangementer i Sydafrika vil af samme grund være udelukket.

Derimod ville det ikke være i overensstemmelse med traditionel dansk opfattelse, såfremt regeringen skulle gribe ind i private borgeres og foreningers frihed til selv at vælge rejsemål eller opholdssted uden for landets grænser.

Spm. nr. S 598

Til udenrigsministeren (24/1 86) af:

Riishøj (SF):

»Vil udenrigsministeren aktivt arbejde for, at den vesteuropæiske repræsentation i Den interamerikanske Udviklingsbank (IDB) afviser de amerikanske forsøg på at standse et lån på 58 mill. dollars til Nicaragua?«

Begrundelse

Som bekendt forsøger USA at få støtte til også en boykot af Nicaragua fra de internationale bankers side, senest IDB. Afgørelsen om IDBs lån til Nicaragua på 58 mill. dollars er nu udsat til 5. marts.

Gennem spørgsmålet ønskes sikkerhed for, at den danske regering aktivt gennem den vesteuropæiske repræsentation i IDB vil arbejde for en afvisning af de amerikanske boykotønsker.

Svar (30/1 86):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

I overenskomsten om Den interamerikanske Udviklingsbank (IDB) fastslås det, at afgørelser om lån alene skal træffes på grundlag af økonomiske overvejelser. Regeringen lægger vægt på, at IDB og de øvrige regionale udviklingsbanker holdes fri af politiske hensyn, og at de gældende procedure-regler overholdes.

Jeg har tidligere over for folketinget haft lejlighed til at redegøre for denne principielle holdning, der selv sagt også er blevet fremført af Danmarks repræsentanter i bl.a. Den interamerikanske Udviklingsbanks bestyrelse og repræsentantskab. Også fremover vil vi fra dansk side arbejde aktivt for denne linie.

Nicaraguas ansøgning om et lån på 58 mill. dollars drejer sig om et kreditprogram for små og mellemstore uafhængige landbrugere og landbrugere, der er organiseret i kooperativer.

En drøftelse af projektet skulle have fundet sted på et møde i Den interamerikanske Udviklingsbank den 15. januar 1986. Efter nicaraguansk ønske blev drøftelsen udsat først til den 22. januar og senere til den 5. marts 1986. På dette møde forventes Nicaragua at ville uddybe projektets økonomiske og udviklingsmæssige aspekter.

Regeringen har en positiv forhåndsindstilling til låneansøgningen og håber, at der snart efter dette møde vil være grundlag for at træffe en beslutning om at bevilge lånet til Nicaragua.

Spm. nr. S 602

Til *industriministeren (27/1 86)* af:

Bjørn Elmquist (V):

»Ser ministeren nogen mulighed for at lade de i Nationalbanken beroende eksemplarer af enkroneseddelprovetryk frigive til salg til seddelsamlere?«

Begrundelse

For nogle år siden solgte staten de en- og toører, som lå færdigprægede i Nationalbanken, men som aldrig blev sendt i cirkulation – til stor glæde for møntsamlere.

Omkring 1940 lod Nationalbanken 1.000 provetryk af en enkroneseddel fremstille for

en sikkerheds skyld, da den danske regering på det tidspunkt var bange for, at den tyske besættelsesmagt skulle tage Nationalbankens møntmetal og måske inddrage de mønter, som var i cirkulation. Møntmetal andre steder fra blev brugt til kanoner, ammunition og anden krigsudrustning, men det blev aldrig tilfældet i Danmark. Sedlerne, som skulle have været erstatning for eventuelt manglende skillemon, blev derfor aldrig sendt i cirkulation.

Efter det oplyste beror sedlerne stadig i Nationalbanken, og deres frigivelse – under forskellige tænkelige procedurer og måske også til gevinst for staten – ville være til stor glæde for mønt- og seddelsamlere verden over.

Svar (11/2 86):

Industriministeren (Stetter):

Jeg har anmodet Danmarks Nationalbank om en udtalelse om sagen og har fået oplyst følgende:

»Nationalbanken skal i den anledning henvisse til, at der er tale om provetryk, og at det vil være i strid med gældende praksis både her og i udlandet at frigive provetryk eller andet grundmateriale til brug for fremstilling af pengesedler. Det er derfor Nationalbankens opfattelse, at der ikke er grundlag for at frigive provetrykkene.«

Jeg kan henholde mig hertil.

Spm. nr. S 612

Til *udenrigsministeren (30/1 86)* af:

Margrete Auken (SF):

»Kan udenrigsministeren oplyse, hvilke konkrete udtryk anbefalingerne i den nordiske plan, der hedder »Miljø og bistand«, har fået?«

Svar (11/2 86):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Rapporten »Miljø og bistand«, der udkom i september 1982, er resultatet af arbejdet i en nordisk arbejdsgruppe, hvori deltog repræsentanter for de nordiske miljøministerier, udenrigsministerier og bistandsorganisationer. Rapporten indeholder en række generelle anbefalinger om, hvorledes miljøproble-

[Udenrigsministeren]

matikken i højere grad kan inddrages i de nordiske landes udviklingsbistand.

Med henblik på opfølgning af anbefalingerne i denne rapport nedsatte Danida umiddelbart efter en arbejdsgruppe med deltagelse af repræsentanter for miljøministeriet, udenrigsministeriet og Danida. Denne arbejdsgruppe afgav i 1983 rapporten »Miljøhensyn og udviklingsbistand«, der indeholder en lang række konkrete anbefalinger om, hvorledes hensynet til miljøet i højere grad end hidtil kunne inddrages i det danske bistands-samarbejde. Disse anbefalinger peger især på en mere systematisk inddragelse af miljøhensyn i videste forstand ved planlægning, gennemførelse og evaluering af bilaterale projekter, efteruddannelse af bistandspersonalet og øget anvendelse af miljøekspertise.

Danida har gradvis indarbejdet disse anbefalinger i det daglige arbejde, og miljøaspekterne vil i de kommende år blive yderligere styrket. Videre peges i arbejdsgruppen på en række højt prioriterede miljøaktiviteter i u-landene som mulige områder for dansk støtte.

Danida har i overensstemmelse hermed direkte over for vore hovedsamarbejdspartnere og indirekte gennem deltagelse i arbejde i de relevante internationale organisationer søgt at fremme u-landenes forståelse for miljøproblemerne centrale betydning for deres sociale og økonomiske udviklingsmuligheder. Som et udslag heraf er det under netop afholdte årsforhandlinger med Tanzania besluttet at afsætte 50 mill. kr. til miljøprojekter i dette land i løbet af de kommende 3-4 år. I øvrigt har Danida allerede i en årrække finansieret flere projekter i Kenya, der sigter mod bevarelse af naturressourcerne, specielt bekæmpelse af jorderosion.

Det kan endelig oplyses, at Danida gennem de seneste år har udvidet sin indsats på et særligt område inden for miljøsektoren, ørkenbekæmpelse i det afrikanske tørkebælte, ganske betydeligt. Til dette formål forudses anvendt ca. 100 mill. kr. årligt i den kommende 5 års periode.

Spm. nr. S 614

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (30/1 86) af:

Jimmy Stahr (S):

»Vil ministeren redegøre for, hvorfor idræt ikke er medtaget som valgfag på højt niveau i regeringens forslag til gymnasireform, og hvad vil ministeren gøre for at få dette forhold ændret?«

Begrundelse

Undervisningsministeriet udsendte i begyndelsen af december 1985 regeringens gymnasireformforslag til høring. I modsætning til de hidtil kendte rapporter om gymnasiestrukturer indeholder dette forslag ikke muligheden for at vælge faget idræt på højt niveau.

Siden 1978 har der i gymnasieskolen været afholdt vellykkede forsøg med idræt på højt niveau. Nogle af forsøgene retter sig mod eliteidrætten og herunder de støtteforanstaltninger, som i fremtiden skal varetages af Institutionen til fremme af Dansk Eliteidræt, men de fleste forsøg vedrører dog især den brede idræt.

Forsøgene med idræt på højt niveau har bl.a. vist, at faget på tilsvarende måde som f.eks. musik og andre grenkonstituerende fag giver eleverne et godt grundlag for videre studier.

Elever, der gennemfører de idrætsfaglige grene (idræt på højt niveau), erhverver sig desuden kvalifikationer, der er værdifulde med henblik på træner- og ledervirksomhed i den frivillige idræt.

Idrættens hovedorganisationer har samstemmende givet udtryk for, at de ser meget positivt på forsøg med idræt på højt niveau, og at de ønsker, at idræt på højt niveau indgår i fagkredsen i fremtidens gymnasium.

Troen på, at dette ville blive tilfældet, blev yderligere understøttet af, at direktoratet for gymnasieskolerne og HF i juni 1985 udsendte en skrivelse om standardforsøg med idrætsfaglige grene.

Der har været meget stor interesse for at iværksætte disse forsøg, og idrætsorganisationerne har indgået i samarbejde med direktoratet om udnyttelse af de muligheder, der herved opstår.

Spørgeren ser således en klar uoverensstemmelse mellem idrættens, skolernes og elevernes ønsker og behov på den ene side og det nu udsendte gymnasireformforslag, hvad angår idrætsfagets placering, på den anden side. Spørgeren ser det endvidere som

[Jimmy Stahr]

en væsentlig opgave for idrættens minister at tilse, at de positive udviklingsmuligheder mellem idrætten i skolen og i fritiden ikke bliver uacceptabelt reduceret.

Svar (10/2 86):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for undervisningsministeren, som udtaler følgende:

»Faget idræt har fået en forbedret stilling i udkastet til gymnasireform, idet det som noget helt nyt er muligt at vælge faget på mellemniveau i 2. eller 3. g. Dette giver faget helt nye muligheder og giver især et langt større antal elever muligheder for at få mere idræt, end tilfældet er i dag.

Det er rigtigt, at idræt til gengæld ikke er medtaget på højt niveau. Hvis noget sådant blev tilfældet, ville man derved med ét slag gøre det muligt for idræt at fortrænge et studieforberegende fag på samtlige gymnasier, hvilket skal sammenholdes med, at der i dag trods alt kun er godkendt idrætslinier på 22 af 142 gymnasier.

Det bør overvejes grundigere, før idræt generelt anerkendes som et studieforberegende fag på højt niveau på linie med andre studieforberegende fag. Det vil i hvert fald forudsætte en grundig evaluering af de igangværende forsøg. I øvrigt løses problemet som nævnt i regeringens udkast gennem idrættens placering som både obligatorisk og valgfrit fag på mellemniveau.

Høringssvarene på udkastet til gymnasireformen er i øvrigt netop kommet ind, og det rejste spørgsmål er medtaget i flere af høringssvarene. Der er endnu ikke taget endelig stilling til, om idrætten på den ene eller anden måde yderligere kan styrkes, uden at det går ud over gymnasiets studieforberegende sigte.«

Jeg må henholde mig hertil.

Spm. nr. S 626

Til **justitsministeren** (31/1 86) af:

Tove Lindbo Larsen (S):

»Vil ministeren oplyse, hvilke sikkerhedsforanstaltninger politiet har iværksat i tilfælde af ulykker i og omkring Sojakagefabrikken på Islands Brygge?«

Begrundelse

Blandt befolkningen på Amager hersker der en del usikkerhed om, hvorvidt der er etableret planer for imødegåelse af følgerne i tilfælde af en ulykke i og omkring Sojakagefabrikken. Ligeledes føler befolkningen sig usikker på, hvad man skal foretage sig, hvis der sker en ulykke. Politiet er i den lokale presse citeret for at have udtalt, at en eventuel plan ikke skulle offentliggøres, før der ske- te noget. Begrundelsen herfor skulle være, at såfremt planerne var tilgængelige for beboerne, ville det blot skabe unødigt forvirring.

Svar (17/2 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har justitsministeriet indhentet en udtalelse fra politidirektøren i København.

Politidirektøren har oplyst, at der i den lokale beredskabsplan for kloralkalianlægget på Sojakagefabrikken er udarbejdet instrukser for det personale, som indgår i den interne sikkerhedstjeneste. En primær foranstaltning vil være at alarmere myndighederne via 0-0-0, hvorefter Københavns brandvæsen, miljøkontrollen og Københavns politi rykker ud til skadestedet. Københavns brandvæsens personale har »fuld åndedrætsbeskyttelse« og kan således uden vanskeligheder arbejde i et område, hvor der er klorudslip.

Konstateres et klorudslip, der frembyder fare for beboerne, iværksættes som beskyttelsesforanstaltning, at beboerne skal gå inden døre og søge op i husene. Denne foranstaltning er beboerne orienteret om gennem den i 1979 og 1982 husomdelte vejledning fra miljøkontrollen i København. Vejledningen er i 1982 tillige averteret i den lokale presse.

I en konkret faresituation vil politiet ved anvendelse af højtalervogne og ved meddelelser gennem radioen opfordre beboerne til at gå inden døre og søge op i husene. Baggrunden for disse dispositioner skyldes den omstændighed, at klor, når det kommer ud i fri luft, kryber lavt hen over jorden (ca. 2/3 gang tungere end atmosfærisk luft).

Politidirektøren har endvidere oplyst, at der er udarbejdet en plan for en eventuel evakuering af beboerne på Islands Brygge.

Planen omfatter alarmering af befolkningen i området, udpegning af opsamlingsste-

[Justitsministeren]

der, transport af personer, der i givet fald skal evakueres, trafikregulering samt afspærring og bevogtning af det evakuerede område. De fornødne aftaler om bistand fra myndigheder til gennemførelse af en mulig evakuering er truffet i overensstemmelse med Københavns politis evakueringsplanlægning.

Politidirektøren har endelig oplyst, at evakueringsplanen for området ikke er offentliggjort, idet planer af denne art og karakter i Københavns politi betragtes som interne tjenesteinstrukser. Hertil kommer, at planerne løbende revideres, og at en evakueringsplans gennemførelse afhænger af vindretning, udslippets størrelse og hvilket stof der er tale om. Fremgangsmåden ved gennemførelsen af en eventuel evakuering kan derfor blive helt anderledes end den, offentligheden – måske længere tid i forvejen – i givet fald var blevet orienteret om, hvilket kan give anledning til misforståelser og forvirring. En offentliggørelse af evakueringsplanerne i deres helhed vil således i påkommende tilfælde direkte kunne modarbejde gennemførelsen af en evakuering i en konkret situation.

Justitsministeriet kan i øvrigt henvise til miljøministerens besvarelse af 26. marts 1985 af en række spørgsmål fra folketingets miljø- og planlægningsudvalg (Alm. del – bilag 168).

Spm. nr. S 627

Til *justitsministeren* (31/1 86) af:

Inger Stilling Pedersen (KrF):

»Finder ministeren, at de gældende grænser for spiritus- og promillekørsel i § 53 i færdselsloven er rimelige?«

Begrundelse

Det er ikke spørgerens opfattelse, at man alene skal lægge vægt på den faste promillegrænse. Vi må se i øjnene, at en given promille ikke har samme virkning på alle. Det er ligeledes spørgerens opfattelse, at grænsen på 0,8 ‰ for promillekørsel er for høj, idet selv en lavere koncentration af alkohol i blodet nedsætter reaktionsevnen. Mange mennesker er ikke klar over, hvor lidt alkohol der egentlig skal til, før reaktionsevnen nedsættes.

På baggrund af indenrigsministeriets redegørelse om de økonomiske konsekvenser af

alkoholmisbrug er det aktuelt, at disse problemer tages op. Redegørelsen viser, at omkostningerne ved alkoholrelaterede færdselsuheld i 1983 var på knap 1 mia kr.

Det er derfor nødvendigt med en drøftelse af problemerne vedrørende spiritus- og promillekørsel. Dels med henblik på overvejelser af, om der skal indføres strengere sanktioner f.eks. i førstegangstilfældene, og om den kliniske lægeundersøgelse skal genindføres, dels med henblik på en oplysningskampagne.

Svar (11/2 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

De lovfæstede faste promillegrænser indførtes ved færdselsloven af 1976 og var dengang genstand for indgående drøftelser i folketinget. Grænsen på 0,8 promille var meget tæt på den daværende praksis for tiltale og domfældelse for spirituskørsel. Det fremgår af retsudvalgets betænkning, at indførelsen af en fast promillegrænse fandtes bedre egnet til at udtrykke realiteten i den hidtidige retstilstand: at alkoholkoncentrationen i næsten alle sager om kørsel efter indtagelse af spiritus er langt det væsentligste moment. Faste promillegrænser var ligeledes anbefalet af færdselssikkerhedskommissionen og straffelovrådet.

De strafferetlige sanktioner for spirituskørsel blev ændret ved færdselslovgivningen i 1982, idet der skete en udvidelse af anvendelsen af bødestraf samtidig med en vis skærpende i retningslinierne for udmåling af frakendelse af førerretten.

Antallet af sigtelser og domfældelser for spirituskørsel er i nogen grad afhængigt af de ressourcer, der til enhver tid står til rådighed for politiet. Det antages imidlertid, at oplysninger om antallet af sigtelser for spiritus- og promillekørsel i sager med personskadeuheld kan anvendes som udtryk for udviklingen i det faktiske antal spirituskørsler, idet der for denne gruppe er den største sikkerhed for, at sagerne kommer til politiets kendskab. I årene 1980–84 registreredes følgende antal sager med personskade: 2.564, 2.341, 2.135, 2.043 og 1.940. Statistiske oplysninger om det samlede antal spiritussager med personskader for 1985 foreligger endnu ikke.

Politets indsats mod spirituskørsel sker dels inden for rammerne af den almindelige færdselskontrol, dels i forbindelse med særlig-

[Justitsministeren]

ge kampagner. Disse kampagner koordineres i nogen udstrækning med Rådet for Større Færdelssikkerheds særlige kampagner. I slutningen af 1985 er der iværksat en omfattende »vejkantundersøgelse« vedrørende spirituskørsel. Undersøgelsen, der gennemføres som led i politiets almindelige færdselskontrol, har til formål at tilvejebringe bedre statistiske oplysninger om det faktiske antal spirituskørsler samt nærmere oplysninger om disse kørslers tidsmæssige fordeling, oplysninger vedrørende førerne m.v. Gennem undersøgelsen vil der blive mulighed for at tilrettelægge såvel politiets indsats som propagandainsatsen på den mest effektive måde.

Den politimæssige og den propagandamæssige indsats mod spirituskørsel er således højt prioriteret, og det er justitsministeriets opfattelse, at de lovgivningsmæssige rammer herfor er hensigtsmæssige. De gældende regler må antages at være indarbejdet i befolkningens retsbevidsthed og er såvel ud fra retstekniske som ud fra præventive synspunkter hensigtsmæssige i indsatsen mod spiritus- og promillekørsel.

Spm. nr. S 631

Til *ministeren for offentlige arbejder* (31/1 86) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren som en forbedring af servicen inden for DSB etablere muligheder for køb af kaffe eller te på de tidlige morgenture i pendlertogene?«

Begrundelse

På baggrund af nogle udsendelser i regionalradioen i Næstved vedrørende DSB har der bl.a. været forslag om muligheder for at kunne købe kaffe eller te m.m.

Disse tilbud er ikke til stede i dag, men ville kunne opfattes som god service fra DSB til de dagligt rejsende.

Svar (12/2 86):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

DSB undersøger i øjeblikket mulighederne for at tilbyde salg af forfriskninger og madvarer i regionaltoogene.

De praktiske muligheder undersøges sideløbende med markedsundersøgelser af den kommercielle bæredygtighed.

Resultatet af undersøgelserne vil foreligge i slutningen af maj, hvorefter DSB på helt sædvanlig vis vil orientere offentligheden.

Spm. nr. S 634

Til *justitsministeren* (31/1 86) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvilket motiv og hvilken begrundelse har ministeren til at gribe ind over for en så harmløs, men plat konkurrence som dværgkastning?«

Begrundelse

Der findes utallige måder at konkurrere på, og når voksne mennesker finder, det er interessant at starte konkurrence om dværgkastning, må staten selvfølgelig ikke fremstå som formynder, når den, der kaster, og den, der bliver kastet, er indforståede. At det kan virke usmageligt og plat, kan dog efter spørgers mening ikke alene begrunde ministerens indgriben i den personlige frihed. Risikoen for, at personen, der kastes med, skal komme til skade, må ligeledes betragtes som minimal, eftersom personen på mange måder er beskyttet – med hjelm osv. Hvis ministeren vil fastholde sin indgriben, kan man jo også forvente kommende indgreb mod svingture af børn, sjipling eller hinkning, som må betegnes lige så harmløse som dværgkastning. Da spørgeren ikke kan finde frem til en saglig årsag til ministerens indgriben, ud over at jeg finder dværgkastning usmagelig, er spørgsmålet stillet.

Svar (12/2 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det forekommer at være en urimelig venlighed over for arrangørerne at betegne forestillinger med »dværgkastning« som »harmløs, men plat konkurrence«.

Sådanne forestillinger, hvorunder deltagerne blandt publikum konkurrerer om at kaste en dværg, er efter min mening et rystende udtryk for den allerdybeste menneskeforagt og fremkalder yderst ubehagelige minder om ældre tiders fremvisninger af menneskelige »seværdigheder«. Alene udtrykket

[Justitsministeren]

»dværgkastning« forekommer utåleligt nedværdigende.

Sådanne offentlige forestillinger kan efter regler i normalpolitivedtægten og restaurationsloven ikke finde sted uden politiets tilladelse.

Da justitsministeriet blev bekendt med, at et privat firma havde planer om at arrangere offentlige forestillinger med dværgkastning, anmodede justitsministeriet med henblik på at sikre en ensartet praksis straks om, at politiet indtil videre forelægger justitsministeriet alle ansøgninger om tilladelse til sådanne forestillinger, forinden der træffes afgørelse. Man anmodede endvidere politiet om at præcisere, at allerede meddelte tilladelser til offentlige forlystelser, som efter deres ordlyd kan omfatte dværgkastning, ikke omfatter sådanne forestillinger.

Justitsministeriet har modtaget nogle ansøgninger om tilladelse til dværgkastning. De hidtil forelagte ansøgninger er alle blevet afslået.

Spm. nr. S 636

Til *undervisningsministeren* (3/2 86) af:

Jytte Hilden (S):

»Ministeren bedes oplyse, om han har noget overblik over de fejl og mangler ved de tidligere statsskoler, som alt i alt er gjort op af de forskellige amtskommuner. Hvor store beløb er det, amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner skal udrede for at bringe disse skoler i samme stand som amtskommunernes egne skoler?«

Begrundelse

Netop her i februar skal elever i folkeskolens ældste klasser vælge fremtidig uddannelse og skole. På næsten samtlige tidligere statsskoler er der konstateret alvorlige mangler, hvilket naturligvis får amtskommunerne og de to berørte kommuner til at slå sig i tøjet. Det vil sige, at de tidligere statsskoler i folks bevidsthed vil være dårligere valg, hvis ikke de fejl og mangler, som amtskommunerne har konstateret ved overtagelsen, bliver udbedret, inden det nye skoleår begynder. Det kan staten ikke være tjent med og mindst af alt de mennesker, som har deres daglige gang og arbejde i de lokaler.

Svar (11/2 86):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg kan oplyse, at amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner forud for overtagelsen af skolerne har deltaget i en bygningsmæssig gennemgang af den enkelte skole.

På grundlag af denne gennemgang har undervisningsministeriets byggedirektorat modtaget henvendelser fra amtskommuner og kommuner om forskellige bygningsmæssige foranstaltninger, som den modtagende amtskommune/kommune finder det ønskeligt at få gennemført. Officielle tilkendegivelser fra Københavns, Frederiksberg og Bornholms amtskommuner er dog endnu ikke modtaget.

Der er i byggedirektoratet kun foretaget en helt foreløbig teknisk og økonomisk gennemgang af de modtagne henvendelser, og på det nu foreliggende grundlag vil det ikke være muligt at udtale sig mere præcist om størrelsen af de investeringer, der måtte være nødvendige for at gennemføre de af amtskommuner og kommuner foreslåede bygningsmæssige foranstaltninger.

Det kan dog oplyses, at et rent foreløbigt skøn foretaget af byggedirektoratet lyder på, at udgifterne måske kan løbe op i en størrelsesorden af 125–150 mill. kr., men der er efter direktoratets opfattelse i vid udstrækning tale om arbejder, som kan gennemføres successivt inden for nogle år.

For så vidt der af spørgeren tales om fejl og mangler ved de tidligere statsskoler, vil jeg gerne oplyse, at byggedirektoratet inden for de til rådighed værende budgetrammer gennem årene løbende har gennemført vedligeholdelses- og renoveringsarbejder ved skolerne efter en særligt tilrettelagt turnusordning. Hvis de tidligere statsskoler måske desuagtet ikke er i samme stand som amtskommunernes egne skoler, hænger det vel for en væsentlig del sammen med, at der gennemsnitligt er en betydelig aldersforskel på byningerne.

Det er i øvrigt mit indtryk, at de bygningsmæssige forhold ikke tidligere har givet anledning til svigtende tilgang af hverken lærere eller elever til specielt statsskolerne.

Efter overgangslovens § 2, stk. 2, er amtskommunerne indtrådt i de rettigheder og forpligtelser, der har tilkommet eller påhvilet

[Undervisningsministeren]

staten som ejer og bruger af de bygninger m.v., som overtagelsen omfatter, og da bygningerne desuden er overdraget vederlagsfrit, må det indebære, at der ikke i forbindelse med overdragelsen kan stilles krav om gennemførelse af særlige bygningsmæssige foranstaltninger. Undervisningsministeriet har derfor over for såvel Amtsrådsforeningen som de enkelte amtskommuner afvist ethvert økonomisk krav i forbindelse med overtagelse af skolerne.

Spm. nr. S 637

Til *boligministeren* (3/2 86) af:

Pelle Voigt (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvilke planer der foreligger for at nedsætte huslejen i det almennyttige boligbyggeri?«

Begrundelse

Under redegørelsesdebatten den 29. januar 1986 gjorde spørgeren opmærksom på, at især enlige forsørgere havde store problemer med at få deres økonomi til at løbe rundt, hvis de boede i det nyere almennyttige byggeri.

Imidlertid ønskede ministeren ikke under debatten at svare på, om der foreligger nogen planer for at nedbringe huslejen, så det bliver muligt for enlige forsørgere med en almindelig indtægt at bo rimeligt i almennyttigt byggeri.

Den 2. februar havde TVs søndagsavis et indslag, hvor man spurgte en række enlige forsørgere i Hyldespjældet i Albertslund kommune, hvordan de klarede sig.

Ifølge deres og en socialrådgivers udsagn levede de på et niveau, der må anses for uacceptabelt, selv om de fleste af de adspurgte formentlig havde udmærkede indtægter.

Dette skal sammenholdes med en lovmodelberegning foretaget af lovmodelrådet under økonomiministeriet, der viser, at lejere i perioden fra 1979 til 1985 har fået deres forbrugsmuligheder forringet med 20-25 pct.

Det turde være klart, at en sådan nedgang i forbrugsmuligheden for den typiske familie især vil ramme familier med kun én indtægt hårdt, og at det derfor er nødvendigt at gøre noget for at nedbringe den tunge udgift, som huslejen er.

Svar (10/2 86):

Boligministeren (Bollmann):

Baggrunden for spørgsmålet er nogle netop offentliggjorte lovmodelberegninger foretaget af lovmodelrådet under økonomiministeriet samt interviews i TVs søndagsavis den 2. februar 1986.

Huslejen i det almennyttige byggeri fastsættes på grundlag af det enkelte byggeris kapital- og driftsomkostninger.

Jeg har ikke planer om at ændre den generelle fastlæggelse af huslejen i det almennyttige byggeri.

For husstande med mere end to børn har jeg i det fremsatte forslag til ændring af lov om individuel boligstøtte m.v. (L 141) indarbejdet forslag om at forbedre den individuelle boligstøtte. Ud over dette har jeg ingen aktuelle planer om at forbedre boligstøtten for derigennem indirekte at nedbringe den boligudgift, lejerne skal betale.

Jeg vil dog gerne benytte lejligheden til at understrege, at regeringen som udgangspunkt for boligpolitikken som helhed og dermed også for de forslag, der er nævnt i den bygge- og boligpolitiske redegørelse, tilstræber, at boligudgifterne i de enkelte sektorer på boligmarkedet fremover udvikler sig således, at de dels er i rimelig overensstemmelse med den samlede indkomstudvikling, dels ikke udviser væsentlige indbyrdes forskudninger.

Spm. nr. S 638

Til *undervisningsministeren* (3/2 86) af:

Jytte Andersen (S):

»Vil ministeren kommentere Dansk Kvindesamfunds henvendelse af 25. januar 1986 til undervisningsministeren vedrørende ligestillingsfremmende foranstaltninger i gymnasiet og HF?«

Svar (12/2 86):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Dansk Kvindesamfunds henvendelse af 25. januar 1986 vedrørende ligestillingsfremmende foranstaltninger i gymnasiet og HF indeholder tre forslag:

- 1) indførelse af en generel passus om, at gymnasiet og HF skal medvirke til, at de traditionelle kønsroller nedbrydes,

[Undervisningsministeren]

- 2) godkendelse af lærebøger, efter at de har været underkastet en ligestillingsmæssig vurdering, og
- 3) ansættelse af en undervisningsinspektør i direktoratet med ligestilling som arbejdsområde og dette udbygget med regionale ligestillingsarbejdere ansat i gymnasieskolen.

Jeg skal indledningsvis fastslå, at ligestillingsaspektet udgør en central del af ministeriets »Handlingsplan for at få flere piger/kvinder i beskæftigelsesfag«, der sigter mod en sammenhængende løsning af problemet i hele uddannelsessystemet. Det er derfor uhensigtsmæssigt ensidigt at fokusere på gymnasiet og HF, og problemet løses ikke ved en generel passus i bekendtgørelserne for undervisningen på dette niveau.

Der findes ingen hjemmel til at indføre en godkendelsesprocedure som den foreslåede. Det ville derimod være udmærket, hvis de faglige foreninger inddrog ligestillingsovervejelser i anmeldelser af nyudkomne lærebøger, sådan at skolerne og de enkelte lærere blev opmærksomme på undervisningsmateriale, der fastholder traditionelle kønsmønstre.

Sagsområdet »Lige muligheder for piger og drenge« varetages i øjeblikket såvel af en undervisningsinspektør som af en fagkonsulent med generelle pædagogiske opgaver. Desuden indgår det i de øvrige konsulenters fagspecifikke arbejder, ligesom problemstillinger er eksplicit nævnt i kommissorierne for de nedsatte læseplans- og fagudvalg. Det er min opfattelse, at ligestillingsovervejelser bør inddrages af så mange medarbejdere som muligt og *ikke* løsrives fra de pædagogiske sammenhænge, hvori de skal indgå.

Det er således også et punkt i gymnasiedirektoratets bidrag til handlingsplanen at afholde lokale kurser om lige muligheder. Det er hensigten, at *alle* lærere skal medvirke til at nedbryde de eksisterende barrierer. Ansvar for at medvirke til at ændre kønsmønstret og til at motivere og kvalificere specielt pigerne til utraditionelle uddannelsesvalg bør derfor bedres og ikke tillægges enkelte lokale konsulenter.

Jeg må altså konkludere, at jeg ikke finder Dansk Kvindesamfundets forslag anvendelige. Der er i handlingsplanen en række kortsigtede tiltag, som allerede er gennemført, og ministeriet vil arbejde videre med de mere lang-

sigtede planer for en sammenhængende indsats i hele uddannelsessystemet.

Spm. nr. S 639

Til *indenrigsministeren* (4/2 86) af:

Birgith Mogensen (CD):

»Vil ministeren foreslå at ændre lovgivningen således, at kommunerne betaler amtets andel fra den dato, sygehusets ansvarlige læge erklærer patienten for at være færdigbehandlet?«

Begrundelse

Det er desværre en kendsgerning, at især et meget stort antal af de ældre medborgere, som indlægges på vore hospitaler, optager sengepladser alt for længe, efter at de er færdigbehandlet.

Spørgeren mener, denne vane er uværdig og inhuman med hensyn til ældre medborgeres ve og vel. Ligeledes er dette sengepladsfrådseri medvirkende til, at ventelisterne er for lange, og nationaløkonomisk tænkt er denne triste opbevaringsmåde alt for dyr sammenlignet med naturlige løsninger af problemet (ja, hjem til egen bolig, kollektiv eller beskyttet bolig eller måske indlogering på et plejehjem osv.).

Jeg mener, at mit spørgsmål underforstået indeholder den animering, som kan få kommunerne til – helhedstænkt – at disponere mere hensigtsmæssigt end hidtil.

Svar (12/2 86):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Spørgsmålet er en del af en meget væsentlig problemstilling. Jeg er meget enig i, at der i de gældende finansieringsregler er hindringer for, at mange mennesker kan få den helt rigtige og mest menneskelige behandling og pleje nær deres pårørende og deres eget miljø.

Jeg er derfor også enig i, at det er nødvendigt at se nærmere på spørgsmålet om finansieringen af nogle af sygehusvæsenets udgifter, således at vi kan komme væk fra de barrierer, også af økonomisk art, der er for kommunernes tilskyndelse til at etablere de bedste og mest hensigtsmæssige alternativer til indlæggelse på sygehus. Det er ikke hensigtsmæssigt, at det er dyrt for kommunerne

[Indenrigsministeren]

at tilrettelægge en god hjemmepleje, men gratis for kommunerne at have en plejepatient liggende på sygehus.

Jeg har allerede modtaget mange tilkendegivelser fra kommuner om, at der er et behov for finansielle omlægninger.

Vi arbejder på kraft i indenrigsministeriet med forslag til andre finansieringsmodeller, ligesom jeg har bedt kommuner og amtskommuner om at komme med forslag til ændringer af finansieringssystemet, så forvridninger undgås.

Jeg håber at kunne lægge omridset af ændrede finansieringsformer frem i den sundhedspolitiske redegørelse, jeg skal give folketinget i april 1986, og jeg vil i juni 1986 udsende et debatoplæg om de finansieringsomlægninger, som er nødvendige for gennemførelsen af den kommende sundhedsreform.

Spm. nr. S 641

Til undervisningsministeren (4/2 86) af:

Gammelgaard (KF):

»Hvornår træffer ministeren beslutning om, hvilke videreuddannelser højere teknisk eksamen giver adgang til?«

Begrundelse

Af Aarhus Stiftstidende den 2. februar 1986 fremgår det, at Århus tekniske skole og andre tekniske skoler, hvor højere teknisk eksamen-uddannelsen gennemføres, har meddelt ansøgerne, at HTX-uddannelsen giver adgang til teknisk skole, teknikum, universitet, teknisk højskole, seminarium m.v. på linje med f.eks. gymnasiet.

Ifølge direktoratet for de videregående uddannelser er denne oplysning forkert. HTX-uddannelsen giver ifølge direktoratet for de videregående uddannelser adgang til at læse ved teknika, Danmarks tekniske højskole og visse uddannelser ved landbohøjskolen.

Af Aarhus Stiftstidende den 2. februar 1986 fremgår det endvidere, at direktoratet for erhvervsuddannelserne »mener, det kun er et spørgsmål om måneder, før HTX har fået samme status som studenter- og HF-eksamen«, mens direktoratet for de videregående uddannelser mener, at der ikke bliver tale om ændringer, før HTX er »ude over for-

søgsstadiet og der er sket en vurdering af dens faglige indhold«.

Derfor spørges ministeren, hvornår han vil afgøre, hvilke videreuddannelser højere teknisk eksamen giver adgang til – også i fremtiden.

Svar (11/2 86):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Højere teknisk eksamen (HTX) er en 2-årig forsøgsuddannelse, der har til formål at give en almen og teknologisk grunduddannelse, der gennem teoretisk og praktisk (værkstedsmæssig) undervisning giver eleverne kompetence til uddannelse på et videregående niveau specielt i teknisk retning.

Uddannelsen giver for øjeblikket inden for direktoratet for de videregående uddannelsers område adgang til uddannelserne på Danmarks tekniske højskole, teknika samt til en del af uddannelserne på den kgl. veterinær- og landbohøjskole.

Siden uddannelsesforsøgets start i 1982 er uddannelsen løbende blevet fulgt af bl.a. en faglig følgegruppe nedsat af det faglige landsudvalg for ingeniøruddannelserne (FLUIN), der nu er afløst af rådet for ingeniøruddannelserne. FLUIN har bl.a. fremhævet betydningen af, at der løbende foretages en kvalificeret evaluering af elevernes faglige niveau i relation bl.a. til de praktiske og teoretiske kvalifikationer, der forudsættes ved optagelse til ingeniøruddannelserne. På den baggrund er der fremkommet en del rapporter om HTX-forsøget baseret på det relativt begrænsede elevmateriale fra forsøgets start.

Der foreligger således endnu ikke nogen samlet evaluering af forsøgets resultater, som kan danne grundlag for, at uddannelsens generelle kompetence i forhold til de videregående uddannelser tages op. Først når et sådant samlet resultat af forsøget foreligger, vil det være muligt at forelægge spørgsmålet om uddannelsens muligheder som adgangsgivende til de øvrige videregående uddannelser for de højere uddannelsesinstitutioner.

Jeg kan derfor ikke på indeværende tidspunkt give noget klart svar på, hvornår jeg vil kunne tage stilling til uddannelsens generelle kompetence i relation til de videregående uddannelser.

For øjeblikket vil unge ansøgere med HTX kunne søge ind til de videregående ud-

[Undervisningsministeren]

dannelser, som uddannelsen ikke umiddelbart giver adgang til, på dispensation, det vil sige efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Der gælder her den regel, at ansøgere, der skal have særlig tilladelse for at få adgang, skal indsende en foreløbig ansøgning til vedkommende uddannelsesinstitution inden den 15. marts.

Spm. nr. S 642

Til *arbejdsministeren* (4/2 86) af:

Mette Groes (S):

»På hvilken måde vil ministeren øge tilgangen af kvindelige kursister til arbejdsmarkedsuddannelserne?«

Begrundelse

Der ønskes en uddybning af svaret på spørgsmål nr. S 584 af 22. januar 1986.

Svar (13/2 86):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Andelen af kvinder blandt påbegyndte kursister inden for arbejdsmarkedsuddannelserne har de sidste år været:

	Andelen af kvinder blandt påbegyndte kursister		
	1982	1983	1984
Specialarbejderuddannelsen	19 pct.	22 pct.	25 pct.
Efteruddannelsen af faglærte	22 pct.	30 pct.	36 pct.
EIFU-kurser	68 pct.	70 pct.	71 pct.
EIFL-kurser	78 pct.	75 pct.	80 pct.

Af de foreløbige statistiske opgørelser fra 1985 fremgår det, at 28 pct. af de påbegyndte kursister inden for specialarbejderuddannelsen var kvinder. Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt opgørelser fra 1985 på de andre programmer inden for arbejdsmarkedsuddannelserne.

Den øgede andel af kvinder – særlig inden for de erhvervskompetencegivende kurser – er således udtryk for en positiv udvikling.

Det bemærkes, at den relativt høje kvindeandel inden for efteruddannelsen af faglærte særlig hænger sammen med en øget aktivitet inden for handels- og kontorfacet. Samtidig giver den øgede tilgang af kvinder på de tekniske/faglige fag sig udslag.

Kvindernes andel af kursisterne inden for arbejdsmarkedsuddannelserne skal jo ses på baggrund af, at specialarbejderuddannelsen og efteruddannelsen af faglærte er joborienterede erhvervsuddannelser. Kvindernes kursusøgning er således nært knyttet til muligheden for beskæftigelse efter gennemført kursus og tidligere uddannelse.

En yderligere forøgelse af kvindernes andel af kursisterne er således afhængig af kvindernes motivation til at søge ind i ultraditionelle erhverv og virksomhedernes inter-

esse i at ansætte kvinder inden for »mandefagene«.

Som det fremgår af min besvarelse af spørgsmål nr. S 584, er det netop dette, arbejdsformidlingens ligestillingskonsulenter inden for de 14 regioner søger at fremme.

Også inden for arbejdsmarkedsuddannelserne søger man gennem de erhvervsintroducerende kurser at udvide den enkeltes faglige interesseområde. Der lægges således stor vægt på at inddrage erhvervsområder, som kvinder traditionelt ikke er beskæftiget i.

De længerevarende arbejdsmarkedsuddannelser, der blev etableret i forbindelse med ændringen af arbejdstilbudsloven, har endvidere gennem blandt andet øget vægt på praktiske øvelser og almene fag søgt at tilgodese kvindernes særlige behov.

Generelt har jeg – på ligestillingsrådets opfordring – henstillet til de myndigheder, der vejleder potentielle kursister, at tilskynde kvinder til at deltage i arbejdsmarkedsuddannelserne også inden for brancheområder, der traditionelt søges af mænd. Uddannelsesrådet for specialarbejdere har også opfordret skolerne til ved elevsammensætningen at tage hensyn til kvindernes mulighed for gennem

[Arbejdsministeren]

uddannelse at kvalificere sig til nye beskæftigelsesmuligheder.

Herudover kan det oplyses, at man i forbindelse med gennemførelsen af den nye lov om arbejdsmarkedsuddannelser påtænker at intensivere forsøgs- og udviklingsarbejdet, især med henblik på ufaglærte kvinders uddannelsesbehov.

Spm. nr. S 644

Til indenrigsministeren (4/2 86) af:

Agerschou (SF):

»Hvad er baggrunden for, at ministeren ikke vil give amtskommunerne dispensation fra sikringsrumspligten i forbindelse med opførelse af små boenheder for psykisk handicappede?«

Begrundelse

Ifølge lov om bygningsmæssige civilforsvarsforanstaltninger kan dispensationer vedrørende sikringsrumspligten meddeles af civilforsvarsstyrelsen. De af civilforsvarsstyrelsen truffene afgørelser kan indbringes for indenrigsministeren.

Gennem de sidste år har amtskommunerne været i gang med at etablere små familielignende boenheder for psykisk handicappede, der i mange tilfælde har boet på store centralinstitutioner under helt uacceptable vilkår. I den fysiske planlægning betragter planstyrelsen disse boenheder som parcelhuse. Alligevel fastholder både civilforsvarsstyrelsen og indenrigsministeren, at der skal bygges sikringsrum til hver eneste af de små boenheder, selv om det samme krav ikke stilles til andre parcelhuse. Dette krav vil for det første fordyre de enkelte projekter voldsomt, for det andet medfører ministerens seneste indgreb over for kommunernes bygge- og anlægsaktiviteter, at der også – i hvert tilfælde i 1986 – vil blive opkrævet anlægsafgift til staten af den fordyrelse, som ministeren pålægger amtskommunerne i form af sikringsrumskravet. Det samlede resultat vil formentlig være, at mange af boprojekterne vil blive udsat, hvilket efter spørgerens opfattelse er uacceptabelt.

Svar (11/2 86):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg er enig i, at planer om opførelse af mindre boenheder for psykisk handicappede bør fremmes.

Jeg har derfor besluttet, at der i fremtiden åbnes mulighed for dispensation, således at der normalt ikke skal indrettes sikringsrum til disse mindre boenheder.

Spm. nr. S 645

Til undervisningsministeren (4/2 86) af:

Carsten Andersen (SF):

»Kan ministeren oplyse, om der er nogen økonomisk besparelse ved nedsættelse af studietidsrammen ved polit.-studiet på Københavns universitet og oecon.-studiet på Århus universitet, samt oplyse, hvor stort provenuet er, og hvortil det er anvendt?«

Begrundelse

Der henvises til svaret på spørgsmål nr. S 442 af 20. december 1985.

Svar (13/2 86):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Under de forudsætninger, der har ligget til grund for budgetteringen af BO-årene på finansloven for 1986, vil den økonomiske besparelse ved nedsættelsen af studietidsrammen ved polit.-studiet ved Københavns universitet og oecon.-studiet ved Århus universitet på længere sigt være henholdsvis 1,5 mill. kr. og 1,1 mill. kr.

På kortere sigt vil besparelsen pr. år være henholdsvis 0,21 mill. kr. og 0,16 mill. kr.

Provenuet ved forkortelsen af studietidsrammen indgår i den løbende omstilling af de videregående uddannelser mod ansættelsesområder med gode beskæftigelsesmuligheder og andre nye aktiviteter. Det kan således oplyses, at provenuet ved studietidsforkortelsen fra seks til fem år på humaniora primært anvendes til udbud af åbne universitetskurser, som har meget stor søgning.

Spm. nr. S 647

Til undervisningsministeren (5/2 86) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Finder ministeren det pædagogisk forsvareligt at undervise elever med så forskellige elevforudsætninger på tilvalgholdene, som

[Elisabeth Bruun Olesen]

ministerens forslag om justering af gymnasiet muliggør, og mener ministeren, at frygten for, at det faglige niveau vil blive meget uensartet, afhængigt af elevsammensætningen på de tilfældige tilvalgs hold, er uberettiget, og i bekræftende fald hvorfor?»

Begrundelse

Mange af de henvendelser, uddannelsesudvalget har fået, peger på, at den foreslåede tilvalgsstruktur er forbundet med en række alvorlige mangler i forhold til det eksisterende grenvalgsgymnasium. Ved tilvalgsstrukturen kan fagene vælges uafhængigt af hinanden.

Undervisningsministeren har selv fremhævet faget erhvervsøkonomi som et nyt vigtigt fag i gymnasiet. Uden her at gå ind i en diskussion om det berettigede i dette eller ej skal der blot peges på, at et sådant hold kan være sammensat af elever med højst forskellig baggrund.

Faget er et 5 timers-fag i ét år, som kan tilbydes både sproglige og matematikere i 2. og 3. gymnasieklasse. Og mulighederne i elevsammensætningen spænder over:

- elever uden matematik (2. g sproglig),
- elever uden samfundsfag (det kan være alle),
- elever med matematik på højeste niveau (matematikere i 3. g),
- elever med samfundsfag på højeste niveau (elever med tilvalg i samfundsfag),
- elever med matematik på laveste niveau (3. g sproglig),
- elever med matematik på mellemlavt niveau (2. g matematikere),
- elever med matematik på mellemniveau (3. g matematikere uden yderligere tilvalg i matematik) og
- elever med samfundsfag på mellemniveau (3. g-elever med dette tilvalg i 2. g).

Man skal være mere end en almindeligt god pædagog for at få gennemført en god undervisning under disse betingelser, nærmest et geni, og spørgsmålet er, om en forsvaret pædagogisk undervisning overhovedet kan gennemføres.

Svar (11/2 86):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Af begrundelsen for spørgsmålet fremgår det, at der tænkes på faget erhvervsøkonomi. Dette fag findes som bekendt ikke i den eksisterende fagrække i gymnasiet, men overvejes indført som et nyt fag på mellemniveau. Jeg har derfor nedsat et udvalg, der skal undersøge, om og i bekræftende fald hvorledes faget kan virkeliggøres. I kommissoriet for udvalget har jeg gjort opmærksom på det problem, der kan ligge i, at elever netop i dette fag kan komme med forskellig baggrund. Jeg har forstået, at udvalget har taget denne udfordring op og overvejer, hvorledes der kan etableres et bredt fag på mellemniveau, uden at det fører til en sænkning af det faglige niveau.

Jeg ønsker ikke at foregribe resultaterne af udvalgets arbejde, men vil dog gøre opmærksom på, at man allerede i dag med held gennemfører undervisning på hold, der er sammensat af elever med meget forskellige forudsætninger, f.eks. samfundsfagshold bestående af sproglige og matematiske elever – og hold især på den matematiske linje sammensat af elever fra forskellige grene.

Spm. nr. S 648

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (5/2 86) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Kan ministeren bekræfte, at der ikke fra 1. januar 1987 vil blive opkrævet moms af de entréindtægter, som idrætsklubberne indkasserer ved deres arrangementer?»

Begrundelse

Det fremgik af dagspressen torsdag den 3. februar 1986, at EF fra 1. januar 1987 vil forlange, at der opkræves moms af alle entréindtægter, hvorved bl.a. de små idrætsklubbers økonomi vil blive usikker. Det fremgik imidlertid også af en udtalelse fra statsministeren citeret i Radioavisen den 4. februar 1986, at dette ikke ville blive tilfældet, men at den dispensation, som EF har givet på området, vil fortsætte.

Det er klart, at idrætsorganisationerne er blevet bekymrede over den første udtalelse og nu må føle sig usikre over for den næste udtalelse fra statsministeren, der ifølge citatet i hvert fald på ingen måde er dokumenteret.

[Ingerlise Koefoed]

Derfor er det vigtigt, at ministeren hurtigt skaber klarhed i sagen.

Svar (10/2 86):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

I slutningen af 1984 har EF-Kommissionen til Ministerrådet oversendt et forslag til 18. momsdirektiv, hvorefter bl.a. undtagelsen af entréindtægter på amatøridrætsarrangementer fra beskatning blev foreslået ophævet pr. 1. januar 1988.

Om dette forslag kan jeg – på baggrund af oplysninger fra generaldirektør Bus Henriksen, EF-Kommissionen – fortælle, at Kommissionen er indstillet på ved et ændringsforslag til 18. momsdirektiv at præcisere, at entréindtægter ved amatøridrætsarrangementer ikke skal beskattes.

Der synes således ikke at være tale om, at der skal indføres moms på amatøridrætten.

Spm. nr. S 649

Til *industriministeren* (5/2 86) af:

Camre (S):

»Hvordan vil ministeren sikre, at det internationale olieprisfald slår igennem på forbrugerpriserne i Danmark?«

Begrundelse

Den 21. september 1985 var den billigste pris på fyringsgasolie i København 2.319 kr. uden afgift og moms pr. 1.000 l. 4 måneder senere, den 21. januar 1986, var den tilsvarende pris 2.184 kr., altså 135 kr. lavere. Heraf blev 120 kr. slugt af den forhøjede statsafgift, som regeringen fik vedtaget som led i stramningen af den økonomiske politik lige før jul.

Ser man på den totale forbrugerpris inkl. afgift og moms, var der på de fire måneder tale om et fald fra 3.268 kr. til 3.250 kr., altså 18 kr.

På denne baggrund vil det være ønskeligt at vide, dels hvor meget prisen skulle være faldet, hvis det internationale prisfald var slået igennem på forbrugerpriserne, dels hvad industriministeren havde tænkt sig at gøre for at sikre, at forbrugerne får det fulde udbytte af det internationale prisfald.

Svar (10/2 86):

Industriministeren (Stetter):

Spørgsmålet har været forelagt monopoltilsynet, der har oplyst følgende:

»I perioden siden ophævelsen af prisberegningsreglerne for olieprodukter den 10. december 1985 har monopoltilsynet fortsat fulgt de internationale prisnoteringer på råolie og olieprodukter tillige med de her i landet fastsatte oliepriser meget nøje.

Monopoltilsynet har på denne baggrund konstateret, at priserne på olieprodukter her i landet i det store og hele har fulgt bevægelserne i de internationale noteringer og i valutakurserne. Når forbrugerpriserne ikke i fuldt omfang afspejler faldet i prisnoteringerne, skyldes dette, at afgifterne på olieprodukter er blevet forhøjet med virkning fra henholdsvis 13. december 1985 for gas- og dieselolieprodukter og 1. januar 1986 for benzin og autogas.

Tilsynet kan endvidere oplyse, at de olieselskaber, der raffinerer olie her i landet, efter ophævelsen af prisberegningsreglerne er underlagt reglerne i avancebegrænsningsloven, således at selskaberne ikke vil kunne forøge den samlede bruttoavance med mere end de i henhold til loven indregningsberettigede omkostninger.

Det kan i øvrigt tilføjes, at den til monopoltilsynet af olieselskaberne den 21. september 1985 anmeldte pris på fyringsgasolie udgjorde 2.435 kr./t uden afgifter og moms (3.410 kr./t inkl. afgifter og moms). Den tilsvarende pris på fyringsgasolie den 21. januar 1986 udgjorde 2.299 kr./t uden afgifter og moms (3.390 kr./t inkl. afgifter og moms). Med virkning fra 28. januar 1986 er prisen på fyringsgasolie nedsat til 2.217 kr./t uden afgifter og moms, og med virkning fra 6. februar 1986 er prisen yderligere nedsat, således at prisen udgør 2.118 kr./t uden afgifter og moms. Den samlede prisnedsættelse i perioden 21. september 1985–6. februar 1986 udgør på denne baggrund 317 kr./t uden afgifter og moms. Den højeste pris i perioden på fyringsgasolie udgjorde uden afgifter og moms 2.583 kr. Denne pris var fastsat pr. 10. december 1985.

Det skal bemærkes, at prisnedsættelserne på fyringsgasolie siden ophævelsen af prisberegningsreglerne for olie den 10. december

[Industriministeren]

1985 i alt udgør 465 kr./t uden afgifter og moms.«

Spm. nr. S 652

Til *ministeren for skatter og afgifter* (6/2 86) af:

Thoft (SF):

»Hvorledes agter ministeren at sikre et mere effektivt samarbejde mellem skattevæsen og toldvæsen?«

Begrundelse

Af toldvæsenets årsberetning for 1985 fremgår det, at toldvæsenet gennemførte moms kontrol på ca. 44.000 virksomheder og fandt anledning til korrektioner i ca. 35 pct. af besøgene eller ca. 15.000 tilfælde.

På den baggrund forekommer det bemærkelsesværdigt, at der til skattevæsenet kun er afgivet indberetning i ca. 2.600 tilfælde, ligesom det også forekommer bemærkelsesværdigt, at skattevæsenet kun i ca. 1.100 tilfælde har afgivet indberetning til toldvæsenet.

Da det af årsberetningen fremgår, at der har været ca. 2.000 sager af så grov en karakter, at det har ført til mindst bødestraf, er indberetningstallet på 2.600 sat i klart relief.

Spørgeren mener umiddelbart at kunne konkludere, at finder toldvæsenet, at der er udeholdt moms, betyder dette ikke automatisk, at skattevæsenet får en indberetning om, at der formentlig også er selvangivet for lidt, ligesom omvendt: når skattevæsenet foretager skønmæssige forhøjer, får toldvæsenet ikke meddelelse herom, således at momsen af de udeholdte indtægter kan blive opkrævet.

Det kan vel næppe være nogen hemmelighed, at de to »væsener« ikke har tradition for at samarbejde (og så har jeg udtrykt mig efter at have mobiliseret alt, hvad jeg har af diplomatiske evner). Men efter spørgerens mening bør det ikke forblive sådan.

Svar (14/2 86):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Toldvæsenet og skattevæsenet har samarbejdet i mange år, og samarbejdet er under stadig udbygning.

Samarbejdet har udviklet sig positivt gennem årene. Det har bl.a. ført til, at der løbende foregår et uformelt samarbejde mellem

skattevæsenets og toldvæsenets lokale instanser, hvorunder der udveksles oplysninger til brug for parternes kontrolarbejde.

I henhold til en beslutning af skatteministeren i 1983 er samarbejdet blevet udvidet og intensiveret. Det drejer sig om koordinering af en række funktioner og om en forsøgsordning med udvidet samarbejde på lokalt plan.

Det er altså ikke rigtigt, når hr. Thoft i begrundelsen for spørgsmålet skriver, at de to »væsener« ikke har tradition for samarbejde. Det har de, og jeg har et meget positivt indtryk af de to forvaltningsgrenes indstilling til den videre udvikling og effektivisering af samarbejdet. Jeg kan tilføje, at jeg personligt følger dette arbejde meget nøje.

Det er hensigten i 1986 og 1987 yderligere at udbygge koordinationen af planlægningen af de to myndigheders kontrol af virksomhederne. Herunder drøftes eventuelle fælles kontrolaktioner samt udveksling af oplysninger og erfaringer vedrørende kontrolarbejdet.

Der vil blive lagt afgørende vægt på koordinationen af videreudviklingen af toldvæsenets og skattevæsenets EDB-systemer. Det planlægges herunder at anvende et fælles virksomhedsnummersystem.

Endvidere drøftes muligheden for, at statskattedirektoratet får adgang til en række oplysninger fra toldvæsenets EDB-registre til brug ved videreudvikling af ligningssystemer for erhvervsdrivende (SLS-E-systemet).

Ern foran omtalte forsøgsordning er afsluttet og ventes med forskellige justeringer videreført som en landsdækkende permanent ordning i løbet af 1986 og 1987.

I begrundelsen for spørgsmålet undrer hr. Thoft sig over, at skattevæsenet og toldvæsenet kun underretter hinanden om en del af de controlsager, der behandles på henholdsvis skatteområdet og told- og afgiftsområdet. Det er der nu ikke noget mærkværdigt ved. Forklaringen er den enkle, at samarbejdet fornuftigvis er tilrettelagt således, at der kun gives oplysninger om forhold, som har betydning for det modtagende »væsens« kontrolarbejde. Toldvæsenet indberetter således ikke det betydelige antal efterbetalingssager, som berører afgiftsopkrævningen, men som ikke har konsekvenser for ligningsarbejdet. Skattevæsenet oversender heller ikke kontrolrapporter, når eventuelle reguleringer alene vedrører skattemæssige forhold.

Spm. nr. S 655

Til *socialministeren* (7/2 86) af:

Breckmann (Fær.):

»Vil den danske regering modsætte sig, at hjemmestyret på Færøerne forandrer invalidepensionsordningen, så invalidepensionen udregnes uafhængigt af ægtefællens indtægter og landskassen betaler forskellen?«

Begrundelse

Der har på Færøerne været tale om at få den nuværende invalidepensionsordning forandret, så invaliderede får udbetalt fuld pension uafhængigt af ægtefællens indtægt. Som sædvanlig har man vægret sig på grund af rigsmyndighedernes naturlige skepsis ved at betale mere til Færøerne, end man tillader sig at spendere i Danmark. Spørgsmålet er derfor, om der er noget til hinder for, at lagtinget selv erholder de ekstra udgifter, som en forandring af pensionsordningen vil medføre med henblik på at lade fuld pensionsordning være det uforanderligt faste indtægtsgrundlag for en uarbejdsdygtig forsørgers familie, eller om regeringen vil kræve, at forhandlingen om bloktilskud har ført til en endelig afklaring først.

Svar (14/2 86):

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Den omtalte ændring af beregningen af pensionen for færøske invalidepensionister har indgået i en række drøftelser mellem socialministeren og de færøske myndigheder om forskellige ændringer i den færøske pensionslovgivning, som man fra færøsk side ønsker gennemført.

Da en gennemførelse af disse ændringer imidlertid er forbundet med ikke ubetydelige meromkostninger, og da statskassen efter gældende refusionsbestemmelser afholder halvdelen af udgifterne til de færøske pensioner, har man fra dansk side givet udtryk for, at man er indstillet på, at der gennemføres ændringer i det omfang, der fra færøsk side samtidig fremkommer forslag til kompenserende besparelser på det sociale område, således at der samlet ikke opstår merudgifter for statskassen.

Baggrunden for kravet fra dansk side om kompenserende besparelser er bl.a., at Færøerne kun i meget begrænset omfang er blevet berørt af den begrænsning af stigningen i de statslige udgifter, der i øvrigt er gennemført på næsten alle områder.

Indførelse af en beregning af invalidepensionen således, at denne kun skal beregnes under hensyn til egne indtægter og ikke en eventuel ægtefælles indtægter, ville svare til beregningsreglerne i Danmark for grundbeløbet til førtidspensionister.

Gældende refusionsregler indebærer som nævnt, at statskassen som hovedregel refunderer 50 pct. af udgifterne til social pension på Færøerne. Fra dansk side er der ikke foreslået ændring af dette princip i det foreliggende oplæg til forhandlingerne om en ændret tilskudsordning for Færøerne.

Imidlertid er det vanskeligt at se, hvorledes en ordning kunne udformes, således at landsstyret afholdt 100 pct. af merudgifterne til f.eks. grundbeløbet til invalidepensionisterne ved en gennemførelse af den omhandlede ændring, idet det administrativt må anses for meget u hensigtsmæssigt at arbejde med to forskellige refusionssatser for samme ydelse.

Selv om socialministeriet således må udtrykke stor betænkelighed med hensyn til en nærmere udformning af en ordning, hvorefter landsstyret selv afholder merudgiften, vil man ikke udelukke, at det er muligt at finde en løsning.

Mest nærliggende ville det være at lade spørgsmålet indgå i de forhandlinger om en tilskudsreform, som i meget nær fremtid skal finde sted med landsstyret, således at den endelige afklaring må afvente de videre drøftelser herom.

Endelig skal der henvises til, at drøftelserne mellem landsstyret og socialministeriet om den ovenfor nævnte række af ændringer i pensionslovgivningen for Færøerne afventer fornyet henvendelse fra landsstyret.

Spm. nr. S 657

Til *arbejdsministeren* (6/2 86) af:

Taanquist (S):

»Er det arbejdsministerens ansvar at skabe et arbejdsmiljø, der er sikret imod skader ikke alene hos de ansatte, men også hos deres pårørende, herunder fosterskader?«

[Taanquist]

Begrundelse

En gravid kvinde arbejder under graviditeten med ethylenoxid på sin arbejdsplads. Kvinden føder senere et barn, der lider af erhvervet defekt af hjernesubstansen (porencefali).

Arbejdstilsynet foretager en undersøgelse – sag nr. 85-365-113 – hvori man konkluderer: »Fru N. N. har under graviditeten været udsat for påvirkninger, der i dyreforsøg er fundet kræftfremkaldende. Fru N. N. har endvidere været udsat for stoffet ethylenoxid – i ikke-kvantificerbar mængde – og dette stof besidder fosterskadende og neurotoksiske egenskaber. Undersøgelser peger på øget aborthyppighed hos kvinder i plasticindustrien, og en øget risiko for fosterskader i erhverv med øget risiko for abort mistænkes. Det kan derfor ikke udelukkes, at lidelsen hos fru N. N.s søn skyldes disponeringer i hendes arbejde.«

Sikringsstyrelsen afviser sagen med en bemærkning om, at erhvervssygdomme og disse følger kun gælder for arbejdstager.

Herudover henvises til publikationen Sociale Meddelelser nr. 1 1986 af 9. januar.

Svar (11/2 86):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Spørgsmål nr. S 657 er rejst på baggrund af en konkret sag, hvor en gravid kvinde, der under sit arbejde har været udsat for ethylenoxid, senere har født et barn med en defekt i hjernesubstansen.

Jeg har indhentet en udtalelse fra direktoratet for arbejdstilsynet, som efter en gennemgang af den konkrete sag bl.a. har udtalt, at det ikke kan udelukkes, at lidelsen skyldes udsættelsen for ethylenoxid i kvindens arbejde.

Efter arbejdsmiljøloven har arbejdsgiveren pligt til at sørge for, at arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige.

Sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige arbejdsforhold indebærer bl.a., at de ansatte ikke i deres arbejde udsættes for sådanne påvirkninger, at evnen til at forplante sig og føde sunde børn nedsættes eller ødelægges (reproduktionsskader).

Arbejdsbetingede reproduktionsskader er således en erhvervssygdom på linie med de

øvrige erhvervssygdomme og som sådan omfattet af arbejdsmiljølovgivningens bestemmelser, herunder bestemmelserne om arbejdsgiverens pligter. Erhvervsbetingede reproduktionsskader eller mistanke herom skal anmeldes til arbejdstilsynet ifølge arbejdsministeriets bekendtgørelse om lægers anmeldelse af erhvervssygdomme.

I det omfang der foreligger fornøden viden om et stofs eller materiales reproduktionsskadelige egenskaber, indgår denne viden i øvrigt i den medicinske argumentation i forbindelse med fastsættelse af grænseværdier for koncentrationen af det pågældende stof i arbejdsmiljøet.

Direktoratet for arbejdstilsynet oplyser afslutningsvis, at det er ved at udarbejde en AT-meddelelse om arbejdsbetingede reproduktionsskader.

Jeg kan henholde mig til det, direktoratet har oplyst.

Spm. nr. S 667

Til *indenrigsministeren* (7/2 86) af:

Leif Hermann (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvorvidt regelgrundlaget for tilsynsrådet for Viborg amts afgørelse i sagen om Viborg kommunes engagement i udvidelsen af Motel Sønder sø i Viborg er det samme som det, der er anvendt af tilsynsrådet for Vestsjællands amt, der for nylig i en sag om etablering af et hotel i Kalundborg modsatte sig Kalundborg kommunes økonomiske medvirken, og i bekræftende fald, hvad der har bevirket forskelle i de to tilsynsråds afgørelser?«

Begrundelse

I bladet Kommunen den 5. december 1985 er refereret en sag vedrørende hotelbyggeri i Kalundborg kommune, hvor byrådet ønskede at støtte et hotelbyggeri med ca. 1 mill. kr. En klage var indbragt for tilsynsrådet for Vestsjællands amt af forpagterne af Kalundborgs eneste hotel, Ole Lunds Gaard. Tilsynsrådet anfører i sin afgørelse, at uanset Kalundborg byråds interesse i en udvidelse af den lokale hotelkapacitet vil det normalt ikke være en kommunal opgave at støtte opførelsen af et hotel, medmindre ganske særlige omstændigheder gør sig gældende./

[Leif Hermann]

Tilsynsrådet finder ikke, at den nævnte sag indeholder sådanne særlige omstændigheder, der kan retfærdiggøre, at kommunen støtter projektet med 1.500.000 kr.

Viborg byråds direkte og indirekte støtte til hotelejer Aage Ronnes projekt udgør et betydelig større beløb (2.282.000 kr. alene for arealerhvervelsen). Hertil kommer, at hotelkapaciteten i Viborg og dennes spredning på flere hoteller synes at tale imod Viborg byråds engagement, såfremt den af tilsynsrådet for Vestsjællands amt anførte argumentation lægges til grund.

Foreløbigt svar (13/2 86):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Det fremgår af spørgsmålet, at det vedrører to konkrete sager. Jeg har derfor bedt tilsynsrådet for Vestsjællands amt om en kopi af tilsynsrådets udtalelse angående hotelprojektet i Kalundborg og eventuelle bemærkninger, som udtalelsen giver anledning til.

Når tilsynsrådets udtalelse foreligger, vil jeg vende tilbage til det stillede spørgsmål.

Spm. nr. S 668

Til *ministeren for skatter og afgifter* (7/2 86) af:

Thoft (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvor stor en del af personalet i statsskattedirektoratet der er beskæftiget med skattesager, og hvor stor en del af det der i 1984 og 1985 har forladt direktoratet?«

Begrundelse

I ministerens svar på spørgsmål S 619 den 5. februar 1986 blev det oplyst, at afgang fra skattevæsenet ikke fandtes alarmerende. Således havde »statsskattedirektoratet selv mistet i 1984 og 1985 ca. 100 af deres samlede medarbejderstab på godt 1.700«. Spørgeren må erkende, at tallet var overraskende lavt, men efter at have haft lejlighed til at læse ministerens svar er det gået op for spørgeren, at de tal, ministeren gav, ikke refererede til det, der var spurgt om, nemlig flugten af personale beskæftiget med ligningssager. I statsskattedirektoratet er der næppe ansat 1.700 skatterevisorer, så det tal, ministeren

har benyttet, må uden tvivl omhandle kontor-, rengørings- og EDB-personale også. Spørgeren skal derfor anmode om de for spørgsmålet relevante tal, nemlig tal for afgang hos den del af personalet, som fortrinsvis beskæftiger sig med egentligt ligningsarbejde, og hvor mange ansatte direktoratet har af denne kategori.

Svar (14/2 86):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Statsskattedirektoratet har oplyst, at det samlede personale under statsskattedirektoratets ressortområde pr. 1. februar 1986 udgjorde 1.873 heltidsansatte medarbejdere. Heraf var 911 sagsbehandlere (inkl. chefer) beskæftiget med ligning, kontrol og ejendomsvurdering. I 1984 og 1985 har afgang fra denne personalegruppe udgjort 61 medarbejdere eller i gennemsnit på årsbasis ca. 3,3 pct. Denne afgang inkluderer medarbejdere, der midlertidigt er meddelt orlov.

Spm. nr. S 671

Til *socialministeren* (7/2 86) af:

Inger Stilling Pedersen (KrF):

»Ministeren bedes oplyse, hvordan man sikrer, at forældreløse børn bevares tilknytningen til deres biologiske familie.«

Begrundelse

Det betyder så utrolig meget, at børn, der mister begge deres forældre, kan bevare tilknytningen til forældrenes familie. I dag synes det, som om man fra offentlig side forhindrer kontakten til familierne.

F.eks. havde Ekstra Bladet torsdag den 6. februar 1986 en artikel om et ægtepar, der ikke må se deres forældreløse nevøer, som bor på børnehjem. Hvis Ekstra Bladets fremstilling af sagen i øvrigt er korrekt, bør sådanne tilfælde ikke kunne forekomme.

Svar (14/2 86):

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Det påhviler det sociale udvalg i samarbejde med en institution eller andet opholdssted at sørge for, at forbindelsen mellem barnet og dets hjem holdes ved lige. Dette betyder, at barnets forbindelse med nære pårørende skal opretholdes i de tilfælde, hvor det vil

[Socialministeren]

være af betydning for barnet at bevare gode relationer til bedsteforældrene eller andre. Afbrydelsen af forbindelsen med nære pårørende kan kun ske, når det af hensyn til barnet findes påkrævet at afbryde forbindelsen.

Det sociale udvalg vil som hovedregel være henvist til at imødekomme ønsker fra indehaveren af forældremyndigheden med hensyn til barnets forbindelse med andre pårørende, bl.a. for at undgå konfliktsituationer, der kan belaste barnet.

Supplerende besvarelser af skriftligt besvarede spørgsmål:

Ad spm. nr. S 158

Formanden:

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Birthe Hansen (SF) stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, der sammen med begrundelsen og det foreløbige svar er optrykt foran, sp. 1717, var sålydende:

Til indenrigsministeren (25/10 85) af:

Birthe Hansen (SF):

»Hvordan stiller ministeren sig til den kendsgerning, at de hospitalsansatte socialrådgivere i Københavns amt ikke længere må bistå patienterne med at indgive anke i sociale sager, og er ministeren enig med spørgeren i, at der her er tale om krænkelse af patienternes retssikkerhed?«

Supplerende svar (12/2 86):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

I fortsættelse af min foreløbige besvarelse af 30. oktober 1985 skal jeg oplyse, at Københavns amtsråd på sit møde den 15. januar 1986 har behandlet sagen.

Amtsrådet har over for mig oplyst, at amtsrådet på mødet tog den skrivelse af 4. oktober 1985 til amtskommunens sygehusinspektør, der har dannet baggrund for sagen, til efterretning.

Københavns amtsråd har endvidere bl.a. anført følgende:

»Idet der vedrørende sagens baggrund henvises til de nævnte sagsakter, skal det understreges, at der ikke med skrivelsen er fast-

sat begrænsninger vedrørende den ankevejledning, som socialrådgiverne yder patienterne. Det er derimod fastsat, at det i givet fald er patienten selv (og ikke socialrådgiveren på patientens vegne), der skal foretage den konkrete anke, og dette må ikke ske på en måde (f.eks. ved brug af sygehusets brevpapir), der reelt får anken til at fremstå som amtskommunens anke. Skulle en sag være af en beskaffenhed, der kan rejse spørgsmålet om en egentlig amtskommunal anke af en kommunal afgørelse, er socialrådgiveren henvist til at rejse spørgsmålet herom ad den sædvanlige tjenestevej, hvorved bemærkes, at der ikke i drøftelserne er fremlagt eksempler på situationer, hvor et behov af denne art måtte opstå.

Det skal ligeledes understreges, at skrivelser af 4. oktober 1985 alene vedrører spørgsmålet om anke til en klageinstans. Skrivelsen berører ikke (og begrænser ikke) socialrådgivernes løbende kontakt med den sociale forvaltning i patientens hjemstedskommune, herunder socialrådgiverens opgaver vedrørende ansøgninger til kommunen og fremsendelse af de relevante oplysninger, socialrådgiveren måtte kunne formidle fra sygehuset.

Det er i den forbindelse tilkendegivet over for repræsentanter for Dansk Socialrådgiverforening, at amtskommunen ikke vil have bemærkninger til, at socialrådgiveren – i et brev til den kommunale forvaltning eller ved et brev til patienten, som denne kan vedlægge som bilag til sin klage – formidler faktiske oplysninger, som det måtte være af betydning at få tilført sagen i forbindelse med en anke.

Endelig skal det bemærkes, at der er rejst spørgsmål i den interne amtskommunale overvejelse om eventuelle særlige forhold for retspsykiatriske patienter. Inspektoratet ved amtssygehuset Nordvang er anmodet om nærmere at konkretisere disse mulige problemer med henblik på en eventuel begrænsning i denne relation af retningslinien af 4. oktober 1985.«

Som sagen hermed foreligger oplyst, finder jeg ikke, at der er grundlag for kritik af amtskommunens tilkendegivelser om den vejledning og bistand, der skal varetages af sygehusenes socialrådgivere.

Ad spm. nr. S 162

Formanden:

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Lenger (VS) stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, der sammen med begrundelsen og det foreløbige svar er optrykt foran, sp. 2129, var sålydende:

Til *indenrigsministeren* (25/10 85) af:

Lenger (VS):

»Finder ministeren, at Frederiksborg amtsråd er berettiget til for skatteydermidler at udgive en pjece om amtskommunen, hvori kun de partier, der er repræsenteret i amtsrådet, kommer til orde?«

Supplerende svar (13/2 86):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Som nævnt i mit foreløbige svar af 6. november 1985 ville jeg vende tilbage til det stillede spørgsmål, når Frederiksborg amtsråd havde haft lejlighed til at udtale sig om den konkrete sag.

Frederiksborg amtsråd har over for mig henvist til bestemmelsen i § 39, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, hvorefter en kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i lokalpressen. Amtsrådet har opfyldt denne lovbestemmelse ved i oktober måned 1985 at udsende en hushandsomdelt brochure, som indeholder oplysninger om budgettet og budgetoverslagene og om amtsrådets aktiviteter i almindelighed.

Amtsrådet har oplyst, at der i september måned blev indkaldt bidrag fra amtsrådsmedlemmerne om deres syn på budgettet og dets tilblivelse samt eventuelt om planerne i budgetoverslagene. Der blev således kun rettet henvendelse til de politikere, der har deltaget i budgetbehandlingen som medlemmer af amtsrådet, og det var ikke muligt at rette henvendelse til repræsentanter for de kandidatlistes, som har opstillet til amtsrådsvalget den 19. november 1985, da anmeldelsesfristen for listerne udløb den 5. november 1985.

Det er min opfattelse, at partiindlæggene i den nævnte pjece har karakter af politiske udtalelser, der retter sig mod kommunalvalget.

Det falder uden for kommunernes opgave at yde finansiel støtte til publikationer med et sådant indhold. Dette har jeg meddelt Frederiksborg amtsråd.

Det er i denne forbindelse uden betydning, om alle de i valget deltagende lister har haft mulighed for at bidrage til pjecen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 72:

Forslag til folketingsbeslutning om bevarelse af Tøndermarsken m.v.

Af Dorte Bennedsen (S) m.fl.
(Fremsat 28/1 86).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Miljøministeren** (Chr. Christensen):

For godt 14 dage siden drøftede vi det socialdemokratiske forslag om naturparker; i dag gælder det et forslag om bevarelse af Tøndermarsken, fremsat af socialdemokratiet. Jeg vil på ny påskønne den store interesse, som også socialdemokratiet i øjeblikket viser naturen.

Efter forslaget skal jeg den 1. juni 1986 rejse fredningssag om bevarelse af Tøndermarsken. Kort før fremsættelsen af dette socialdemokratiske beslutningsforslag har Danmarks Naturfredningsforening imidlertid tillige opfordret mig til at rejse fredningssag for Tøndermarsken. Så vidt jeg er orienteret, er begge disse forslag inspireret af det betydelige og engagerede arbejde, som er udført af Vadehavssekretariatet, som i efteråret 1985 har udarbejdet et oplæg til bevarelse af Tøndermarskens natur- og kulturværdier. Af samme grund ligger det socialdemokratiske beslutningsforslag i hovedtrækkene meget tæt på Danmarks Naturfredningsforenings forslag.

Fredning af Tøndermarsken har endvidere været forberedt gennem længere tid af fredningsstyrelsen under miljøministeriet. I 1978 sendte fredningsstyrelsen således oplæg til naturbevarelse i Tøndermarsken. I anledning af reaktionerne på dette oplæg nedsattes i 1981 en arbejdsgruppe med repræsentanter for landbrugsministeriet, Sønderjyllands